

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

ÖLÜMCÜL YUMURTALAR

M. A. BULGAKOV

TÜRKÇEDE İLK KEZ!

2. BASKI

RUSÇA ASLINDAN ÇEVİREN
FERDA YARAŞ

dedalus

ОДНОУМОВНИ НАСТАВНИК

М. А. БУЛГАКОВ

ОДНОУМОВНИ НАСТАВНИК

М. А. БУЛГАКОВ

ОДНОУМОВНИ НАСТАВНИК

М. А. БУЛГАКОВ

ОДНОУМОВНИ НАСТАВНИК

М. А. БУЛГАКОВ

ОДНОУМОВНИ НАСТАВНИК

М. А. БУЛГАКОВ

ОДНОУМОВНИ НАСТАВНИК

М. А. БУЛГАКОВ

ОДНОУМОВНИ НАСТАВНИК

М. А. БУЛГАКОВ

ОДНОУМОВНИ НАСТАВНИК

М. А. БУЛГАКОВ

ОДНОУМОВНИ НАСТАВНИК

М. А. БУЛГАКОВ

Her yıl Nobel
Edebiyat
Ödülü birisine
verilir..

© Dedalus Kitap - 2012

Yazar: Mihail Afanasyeviç Bulgakov

Özgün Adı: Роковые яйца

Kitabın Adı: Ölümcul Yumurtalar

T.C. Kültür Bakanlığı

Sertifika No: 34356

Isbn: 978-605-9203-40-1

Dedalus Kitap: on sekiz

Roman: yedi

Basım Tarihi: aralık iki bin on iki

İkinci Baskı: aralık iki bin on altı

Yayın Yönetmeni: Sedat Demir

Yayına Hazırlayan: Emre Yaman

Düzeltili: Sevde Seyman

Rusça Aslından Çeviren: Ferda Yaraş

Sayfa Düzeni: İrfan Güngörür

Kapak Tasarımı: Altamira Adworks

Baskı-Cilt: Şenyıldız Yay. Matbaacılık Ltd. Şti.

Topkapı /İstanbul (Sertifika No: 11964)

Çatalçeşme Sok. Meriçli Apt. No. 44/101

Fatih / İstanbul

www.dedaluskitap.com

Tel: +90 212 513 03 43 • Faks: +90 212 513 03 44

Mihail Afanasyeviç Bulgakov

ÖLÜMCÜL YUMURTALAR

Rusça Aslından Çeviren:
Ferda Yaraş

Mihail Afanasyeviç Bulgakov

1891 yılında Ukrayna'nın Kiev şehrinde doğdu. İlahiyatçı bir babanın en büyük oğluydu. 1916 yılında Kiev Üniversitesi Tıp Fakültesi'nden mezun olduktan sonra, Rus iç savaşında görev aldı ve daha sonra tüm yazın hayatını sürdüreceği Kafkasya'ya gönderildi. 1916 yılında yazmaya başladı ve 1924 yılına kadar ilk önemli yapıtı Beyaz Muhafız'ı tamamladı. Bu romanından oyunlaştırdığı Turbin'in Günlükleri adlı eseri 1926 yılında sahnelenerek büyük başarı kazandı.

Ölümcül Yumurtalar ilk olarak 1925 yılında Nedra Dergisi'nde yayınlandı. Bulgakov sözde Sovyet karşıtı görüşleri sebebiyle yoğun eleştiriler ve yasaklarla karşı karşıya kaldı ve birçok eseri ölümüne kadar yayınlanamadı.

1930 yılında ise tüm tiyatro oyunları yasaklandı ve hiçbir tiyatro onunla çalışmak istemedi. Bunun üzerine Bulgakov ülkeden göç etmek istedi, fakat bu isteği Stalin tarafından geri çevrildi. Yaşamının son on yılında ise oyunlar, kısa öyküler ve en bilinen romanı Usta ile Margarita üzerinde çalışmaya etti.

Bulgakov 1940 yılında, Usta ile Margarita adlı romanını tamamlayamadan böbrek yetmezliğinden yaşamını yitirdi.

Bulgakov bugün 20. yüzyılın en önemli edebiyatçılarından biri olarak kabul edilmektedir.

Ferda Yaraş

İzmir'in Bergama ilçesinde doğdu. Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Rus Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü bitirdi. Yayıncılık hayatına editör olarak başladı ve çoğunluğunu çeviri eserlerin oluşturduğu 40'a yakın esere editörlük yaptı. Şu anda ABD'nin Boston şehrinde yaşamakta olan Ferda Yaraş, Rusça ve İngilizce dillerinden çeviri ve lokalizasyon çalışmalarının yanı sıra çeşitli yayınevlerine freelance editörlük de yapmaktadır.

İçindekiler • 7

Bölüm 1 • 9

Profesör Persikov'un Yaşam Öyküsü

Bölüm 2 • 16

Renkli Helezon

Bölüm 3 • 23

Persikov Anlamıştı

Bölüm 4 • 29

Dul Drozdov

Bölüm 5 • 39

Tavukların Hikayesi

Bölüm 6 • 58

Haziran 1928'de Moskova

Bölüm 7 • 63

Aleksandr Semenovîç Rokk

Bölüm 8 • 78

Devlet Çiftliği'nde Olay

Bölüm 9 • 98

Sürüngen Yığını

Bölüm 10 • 105

Felaket

Bölüm 11 • 114

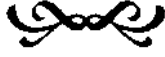
Katliam ve Ölüm

Bölüm 12 • 123

Tanrı'nın Dondurucu Makinesi

Bölüm 1

Profesör Persikov'un Yaşam Öyküsü

Moskova Zooloji Araştırma Enstitüsü yöneticisi ve IV Üniversitesi'nde zooloji profesörü olan Persikov, 1928 yılının 16 Nisan akşamında Gertsen Caddesi'ndeki enstitü laboratuvarından içeriye girdi. Buzla kaplı duvardaki ışığı açtı ve etrafına bakındı.

Bu talihsiz akşam o korkunç felaketin başlangıcı olarak kabul edilebilirdi, tıpkı Profesör Vladimir İpatieviç Persikov'un¹ bu felaketin başlıca sebebi olarak görülmesi gibi.

Persikov elli sekiz yaşındaydı. Tıpkı tokmağa benzeyen parlak, kel bir kafası ve yanlarında iki tutam sarı saçı vardı. Sinekkaydı tıraşlı yüzü ve dışa doğru duran alt dudağı Persikov'un yüzüne kaprisli bir ifade veriyordu. Kırmızı burnunun üzerinde gümüş çerçeveli, eski moda

¹ Rusya'daki görgü kurallarına, göre kişilerin isim ve soyadlarının arasında baba adları kullanılır. Örneğin: Vladimir İpatieviç Persikov, İpati'nin oğlu Vladimir anlamına gelmektedir.

gözlükleri duruyordu. Gözleri küçük ve ışıltılıydı. Uzun boylu, yuvarlak omuzluydu ve cırtlak bir ses tonuyla konuşuyordu. Tuhaf huylarından biri, ciddi ya da önemli bir şey söylediği zaman, sürekli sağ elinin işaret parmağını kıvrması ve gözlerini kısmasıydı. Çalışma alanları hakkında sürekli ciddi konuştuğundan, profesörün diyaloglarında kıvrılmış parmağı sıkça görülürdü. Bu konuların dışında – zooloji, embriyoloji, anatomi, botanik ve coğrafya – profesör neredeyse hiç konuşmazdı.

Profesör Persikov gazete okumaz, sinemaya gitmezdi. Karısı, 1913 yılında Zimin Operası'ndan bir tenor için onu terk etmiş ve şu notu bırakmıştı.

“Kurbağaların tahammül edilemez bir tiksintiyle tüylerimi ürpertiyor.

Onlar yüzünden bütün hayatım boyunca mutsuz olacağım.”

Profesör bir daha hiç evlenmedi ve çocuğu olmadı. Çok çabuk sinirlenirdi, ama asla kin gütmmezdi. Meyve çağını çok severdi.

Preçistenka Bulvarı'nda beş odalı bir apartman daire-sinde yaşıyordu, odalardan birinde ise profesöre tıpkı bir dadı gibi bakan yaşlı hizmetçisi Maria Stepanovna yaşıyordu. 1919 yılında, profesörün beş odasından üçü elinden alınmıştı. Bunun üzerine profesör, Maria Stepanovna'ya şöyle dedi:

“Eğer bu saçmalığa bir son vermezlerse, bu ülkeyi terk edeceğim.”

Profesör bu planı uygulasaydı, iki yaşayışlı hayvanlar konusunda Roma'da Giacomo Bartolomeo Beccari ve Cambridge'de William Veckle dışında kimse çalışmadığından ve Persikov birinci sınıf bir bilim adamı olduğundan, hiç şüphesiz dünyadaki herhangi bir üniversitenin zoo-loji bölümünde kolaylıkla uygun bir pozisyon bulabilirdi.

Profesör Rusça'nın yanı sıra dört dil anlayabiliyor ve ana dili gibi Fransızca ve Almanca konuşuyordu.1920 yılı, 1919 yılından daha kötü geçmesine rağmen, profesör ülkeyi terk etme planını uygulamıyordu. Her şey art arda geliyordu. Gertsen Caddesi'nin adı Bolşaya Nikitskaya olarak değiştirilmişti. Mohovaya ve Gertsen'in köşesindeki evin duvarına inşa edilen saat 11:15'de durmuş, sonrasında ise, enstitünün teraryumundaki kurbağaların sekiz muhteşem örneği bu olaylı yılda yaşanan ani değişikliklere dayanamayıp ölmüşlerdi. Bunları on beş sıradan kurbağa ve son olarak Surinam kurbağasının sıra dışı örneği takip etmişti.

Kuyruklu olarak adlandırılan iki yaşayışlı kurbağaların ölümünün hemen ardından, yıllardır enstitünün yeri doldurulamaz bakıcısı olan yaşlı Vlas da daha iyi bir dünyaya doğru yola çıkmıştı. Onun ölüm sebebi de, talihsiz iki yaşayışlı hayvanlarla aynı olmasına rağmen Persikov ısrarla şöyle diyordu:

"Gıdasızlık."

Bilim adamı son derece haklıydı, Vlas'ın unla, kurbağaların da un kurduyla beslenmesi gerekirken, önce biri, sonra da diğerleri hayatını kaybetmişti. Persikov geriye kalan yirmi kurbağa türünü de hamam böceği diyetine

sokmaya niyetlenmiş, fakat hamam böcekleri de savaş komünizmine karşı düşmanca bir tavır sergileyerek ortadan kaybolmuşlardı. Sonuç olarak, son kalan örnek de enstitünün bahçesindeki çöp kutusuna atılmak zorunda kalmıştı. Bu yaşanan ölümlerin Persikov üzerindeki etkisi – özellikle de Surinam kurbağasının – anlatılamazdı. Her nedense Persikov bütün bunlar için Eğitim Halk Komiserleri Kurulu’nu² suçluyordu.

Persikov kürk şapkası ve galoşlarıyla³ enstitünün buz gibi koridorunda dikilirken, sarı sakallı beyefendi asistanı Ivanov şöyle dedi:

“Tüm bu olanlardan sonra ölüm onun için en iyisi, Pyotr Stepanoviç! Bu adamlar ne yaptıklarını zann ediyorlar? Enstitüyü mahvedecekler! Pipa Americana’nın eşsiz bir erkek örneği, on üç santimetre uzunluğunda...”

Her şey daha da kötüye gitmeye başlamıştı. Vlas’ın ölümünden sonra enstitüdeki camlar tamamen donmuş; tavşanlar, kurtlar, tilkiler, balıklar ve bütün yılanlar telef olmuştu. Persikov günlerce sessizliğini sürdürdü ve en sonunda zatürreye yakalandı, ama hayatta kalmayı başardı. İyileştikten sonra enstitüye haftada iki kez gelmeye başladı. Dışarının sıcaklığı ne olursa olsun, birtakım sebeplerden dolayı sürekli eksi beş derecenin altında olan oval salonda, galoşları, kürklü botları, kulaklıklı şapkası ve atkısıyla, ağzından buharlar çıkarak sekiz öğrenciye “Sıcak Bölgelerdeki Sürüngenler” hakkında ders veriyordu.

² Devrimden sonra Bolşevik sistemindeki en yüksek hükümet organı olan Halk Komiserleri Kurulu’nun bir koludur. (ç.n)

³ Özellikle yağmurlu havalarda ayakkabının üstüne giyilen kaçıktan yapılmış ayakkabı. (ç.n)

Geriye kalan zamanlarda ise, Preçistenka'daki tavana kadar kitap yığılı odasında battaniyenin altında yatıyor, öksürüyor, Maria Stepanovna'nın yaldızlı sandalyelerle tuşturduğu sobaya gözlerini dikerek Surinam kurbağalarını düşünüyordu.

Fakat dünyadaki her şeyin bir sonu vardı. 1920 ve 1921 yıllarının da sonuna gelmiştik, 1922 yılında ise rüzgar artık ters yönden esmeye başlamıştı. İlk olarak, Vlas'ın yerine genç ama gelecek vadeden bakıcı Pankrat gelmiş, sonrasında ise enstitü tekrar ısınmaya başlamıştı. Persikov yazın, Pankrat'ın yardımıyla Klyazma Nehrin'de on dört farklı tür kurbağa yakalamış, böylece teraryumda yaşam tekrar başlamıştı.

Persikov 1923 yılında üçü enstitüde, beşi üniversitede olmak üzere haftada sekiz saat; 1924 yılında ise İşçi Enstitüsü⁴nde haftada on üç saat ders veriyordu. 1925 yılının bahar döneminde ise, iki yaşayışlı hayvanlar konusunda en az yetmiş altı öğrenciye ders vererek, kendini kanıtlamıştı.

“Nasıl yani, sürüngenlerle, iki yaşayışlı hayvanlar arasındaki farkı bilmiyor musun?” diye sordu Persikov. “Bu çok saçma genç adam. İki yaşayışlı hayvanlarda metanefroz⁵ yoktur. İşte bu kadar! Ne ayıp! Sen Marksistsin, öyle değil mi?”

“Evet,” diye cevapladı hayal kırıklığına uğrayan öğrenci.

⁴ Sovyet Cumhuriyeti'nde 1920 ve 30'lu yıllarda işçi ve köylülere eğitim vermek amacıyla kurulmuş enstitülerdir.

⁵ Böbrek gelişiminin bir safhası.

“Tamam, lütfen güz döneminde tekrar dene,” dedi Persikov kibarca ve sonra Pankrat’a seslendi: “Sıradaki!”

Uzun süre devam eden kuraklıktan sonra gelen ilk şiddetli yağmurda canlanan iki yaşayışlı hayvanlar gibi, Persikov da 1926 yılında nihayet hayata dönmüştü. Amerika-Rusya ortak girişimiyle Moskova’nın merkezine on beş adet, on beş katlı bina ve Gazetny ve Tverskaya Caddeleri’nin köşesinden başlayıp, şehir dışına kadar uzanan her biri sekiz daireli üç yüz işçi evi inşa edilmişti. Bunlar Moskovalıların, 1919 yılından 1925 yılına kadar yaşamış olduğu yerleşim sıkıntısını, tek bir seferde sonsuza kadar ortadan kaldırmıştı.

Aslında Persikov’un hayatındaki en muhteşem yazdı. Maria Stepanovna ile birlikte iki küçük odaya tıklılıp kaldığı günleri hatırlayarak, ara sıra memnuniyet dolu bir kırdamayla ellerini birbirine sürtüyordu. Şimdi ise profesör beş odayı da geri almış, yayılmış, iki bin beş yüz kitabını düzenlemiş, hayvanları, grafikleri ve numuneleri odasına doldurmuş ve çalışma masasındaki yeşil lambayı yakmıştı.

Enstitü de tanınmayacak haldeydi. Duvarlar krem renge boyanmıştı. İki yaşayışlı hayvanların odasına özel bir su sağlama sistemi konulmuş, tüm camların yerine aynalar yerleştirilmiş, beş yeni mikroskop, cam laboratuvar masası, iki bin amper lambalar, projektörler ve müze çantaları alınmıştı.

Persikov tekrar hayata dönmüştü. 1926 yılında, IV Üniversitesi kitapçığının aralık ayı sayısında “Zoolojide Amfionörlerin ya da diğer adıyla Kitonların⁶ Üremesi” adlı, 126

⁶ Denizde yaşayan bir yumuşakça türü.

sayfalık makalesinin yayınlanmasıyla birlikte tüm dünya onu bir anda tanımıştı.

1927 yılının sonbaharında ise, “Kara ve su kurbağalarının embriyolojisi” adlı üç yüz elli sayfalık muazzam bir eseri yayınlandı. Bu eser daha sonra Japonca dahil altı dile çevrildi. Fiyatı ise üç ruble idi.

Fakat, 1928 yılının yazında son derece korkunç bir olay gerçekleşmişti...

Bölüm 2

Renkli Helezon

Profesör ışığı açtı ve etrafına bakındı. Daha sonra uzun deney masasının üstündeki projektörü çalıştırdı, beyaz önlüğünü giydi ve masanın üstündeki aletlere dokunmaya başladı.

1928 yılında, Moskova civarındaki otuz bin araba Gertsen Caddesi'nden aşağıya doğru inerken, pürüzsüz kaldırım taşları üzerinde usulca ısığa benzer bir ses çıkarıyordu. Aynı zamanda Gertsen Caddesi'nden Mohovaya Caddesi'ne doğru dakikada bir kalkan 16, 22, 48 ve 53. hatlardaki tramvayların gıcırtilı sesleri de etrafta yankılanıyordu. Soluk ve sisli ay, çok uzaklardan ve Kurtarıcı İsa'nın Kilisesi'nin büyük kubbelerinden görülüyor, parlak ışıklarının yansıması laboratuvarın pencerelerinden içeriye giriyordu.

Fakat ne ay ne de Moskova baharının telaşı, profesörün az da olsa ilgisini çekmiyordu. Canlı amip türlerinin sıradan, renksiz örneklerinin bulunduğu Zeiss marka

mikroskobun düğmesini sigara lekeli parmağıyla çevirirken, üç bacaklı döner taburesinde oturuyordu. Merceklerin büyüklüğünü beş binden on bine yükselttiği anda, kapı yavaşça açıldı ve sivri sakallı ve deri kıyafetli asistanı içeriye girdi:

“Mezanteri⁷ hazırladım Vladimir İpatieviç. Bakmak ister misiniz?”

Persikov yavaşça taburesinden aşağıya doğru kaydı ve sigarasını parmağında yavaşça döndürerek, asistanının odasına gitti. Yarı boğulmuş kurbağa cesedi mantar panelin üzerinde uzanmış, korku ve acı içinde can çekiyordu. Şeffaf bağırsakları mikroskobun altındaki kanyan karnından dışarıya doğru fırlamıştı.

“Çok iyi,” dedi Persikov, mikroskobun merceğinden dikkatle bakarak.

Tıpkı gün ışığı kadar berrak damarlarda koşuşturan kan damlalarının yaşadığı mezanterde çok ilginç bir şeyler fark etmişti. Persikov odasındaki amibi neredeyse tamamen unutmuştu. O ve Ivanov sonraki bir buçuk saati mikroskopta nöbetleşe bekleyip, fikir alışverişi yaparak geçirdiler.

En sonunda Persikov kendini mikroskobun başından zar zor ayırdı ve şöyle dedi:

“Kan pıhtılaşıyor, yapılabilecek bir şey yok.”

Kurbağanın başı acıyla kıvıldıyor, solgun gözleri ise adeta şöyle diyordu:

“Sizi piç kuruları!”

⁷ Karnın altındaki zar tabakası.

Persikov bacaklarını esneterek ayağa kalktı ve laboratuvarına geri döndü. Esnedi, kızarmış göz kapaklarını ovaladı, sandalyesine oturdu ve mikroskoba baktı. Tam mikroskobun düğmesini çevirmek üzereyken, sağ gözüyle, üzeri beyaz amiplerle kaplı bulanık, beyaz bir katman gördü. Katmanın tam ortasında ise tıpkı bir kadın buklesine benzeyen renkli bir helezon duruyordu. Persikov ve öğrencileri bu renkli helezonu daha önce birçok kez görmüşlerdi, fakat çok ilgilenmemişlerdi.

Renkli ışık huzmesi, katmanı net olarak görmesini engelliyordu, bu da numunenin odak noktasında olmadığına bir göstergesiydi. Persikov düğmeyi bir tur çevirerek homojen, beyaz bir ışık elde etti ve sorunu giderdi. Profesörün uzun parmakları düğmeyi sıkıca tutmuştu, fakat bu sırada elleri titredi ve birden kaydı. Bunun sorumlusu Persikov'un sağ gözüydü – gergindi, şaşırmıştı ve panik halindeydi. Ama ne büyük şanssızlıktı ki, mikroskobun başında oturan sıradan, yeteneksiz biri değildi. Hayır, o profesör Persikov'du! Şu anda bütün hayatı, bütün düşünceleri sağ gözünde yoğunlaşmıştı. Beş dakika boyunca mikroskoba baktığı her an, sessizlik biraz daha büyüyor ve bulanık numuneye bakan yorgun gözleri acı çekiyordu.

Etraf çok sessizdi ve Pankrat odasının girişinde çoktan uykuya dalmıştı. Bir anlığına vitrinli dolaptaki cam bardaktan hafif melodili bir ses çıktı – bu ses, Ivanov'un laboratuvardan çıkarken kapıyı kitlediğine işaret etti. Hemen ardından giriş kapısı gıcırdadı ve profesörün sesi duyuldu. Kime seslendiği anlaşılmıyordu:

“Neler oluyor? Hiçbir şey anlamıyorum.”

O sırada Gertsen Caddesi'nden büyük bir yük kamyonu enstitünün eski duvarlarını sallayarak geçti. Masanın üstündeki cımbızlarla dolu düz cam çanak şingirdadı. Profesörün bir anda beti benzi attı ve tıpkı bir annenin bebeğini tehlikelerden koruduğu gibi, mikroskobunu elleriyle kavradı. Düğmeyi çevirmesi söz konusu bile değildi; oo, hayır Persikov sadece düzeneği bozacak dış etkenlerden korkuyordu.

Profesör nihayet mikroskobu bırakıp uyuşmuş bacaklarıyla cama doğru yürüdüğü sırada, altın sarısı bir ışık demeti enstitünün girişindeki krem renkli duvara yansyordu. Aydınlık, tertemiz bir sabahtı. Persikov titreyen parmaklarıyla pencereyi açtı. Siyah kepenkler sabahın tüm güzelliğini gizliyor; laboratuvarı boğucu bir karanlık kaplıyordu. Persikov bacaklarını açtı ve yaşlı gözleriyle yerdeki parkelere bakarken şöyle dedi:

“Fakat nasıl olur? Çok tuhaf! Çok tuhaf, beyler,” diye tekrarladı, teraryumdaki kurbağalara dönerek. Fakat kurbağaların hepsi uykuya dalmıştı, hiç sesleri çıkmıyordu.

Bir süre öylece sessiz kaldı, sonra lambanın düğmesine uzandı, panjurları açtı, bütün ışıkları kapattı ve mikroskoba doğru baktı. Yüzü gergindi. Sarı, gür kaşlarını havaya kaldırmıştı.

“Hımmmm,” diye mırıldandı. “Tamam. Anladım. Anla-dımm,” diye heyecanlı bir tavırla ağır ağır konuştu, tavandaki sönmüş ışığa bakarak. “Son derece basit.”

Panjurları gıcırtilı bir sesle tekrar kapattı ve ışığı açtı. Mikroskoba baktı, yüzünde pis pis sırıtan bir ifade oluşmuştu.

“Başaracağım,” dedi ciddi bir ifadeyle, parmağını bükerek. “Başaracağım, hatta belki de bunu güneş yapacak.”

Panjurları tekrar açtı. Güneş şimdi tekrar görülebiliyordu. Enstitünün duvarlarına ve Gertsen Caddesi’nin kaldırım taşlarına eğik güneş ışınları yansıyor. Profesör camdan dışarı baktı ve öğleden sonra güneşin ne tarafta olacağını anlamaya çalıştı. Dans edermiş gibi bir ileri bir geri adım attı ve sonunda pencere kenarına yüzükoyun uzandı.

Önemli ve esrarengiz bir işe girişmeye karar vermişti. Mikroskobun üstünü cam bir fanusla kapattı. Gaz ocağının mavimsi ateşi üzerinde bir parça bal mumu eritti ve cam fanusun kenarlarını masaya mühürledi, sonra başparmağını bal mumuna bastırdı. Gaz ocağını kapattı, dışarı çıktı ve laboratuvarın kapısını kitledi.

Enstitünün koridorlarında gizemli bir hava vardı. Profesör, Pankrat’ın odasına gitti ve uzun süre kapıyı çaldı ama açan olmadı. En sonunda kapının arkasından bekçi köpeği sesini andıran bir gürleme, öksürük ve inilti sesi geldi ve Pankrat bileğine düğümlenmiş çizgili pijamasıyla ışıkların altında göründü. Profesörün yüzüne yabani gözlerle bakıyor ve hala yarı uykulu bir halde inliyordu.

“Pankrat!” dedi profesör gözlüklerinin üstünden bakarak. “Kusura bakma, seni uyandırdım. Dinle dostum, bu sabah benim laboratuvarıma girme. Dokunulmaması gereken bir çalışma bıraktım. Anlıyor musun?”

“İııımm, anladım,” dedi Pankrat, hiçbir şey anlamadan. Bir an sendeledi, homurdanıyordu.

“Hayır, dinle uyanman gerek,” dedi profesör, Pankrat’ın göğüs kafesini yavaşça dürterek. Bu hareketi, Pankrat’ın yüzünde korku, gözlerinde ise şaşkınlık ifadesi oluşturmuştu. “Laboratuvarın kapısını kitledim,” diye devam etti Persikov, “ben gelene kadar orayı temizleme. Tamam mı?”

“Tamam efendim,” dedi Pankrat kızgın bir ses tonuyla.

“Harika, şimdi yatağına geri dön.”

Profesör paltosunu giymek için enstitünün girişine doğru yürürken, Pankrat kapının aralığında gözden kayboldu ve hemen yatağına girdi. Persikov yazlık, gri paltosunu ve yumuşak şapkasını taktı. O anda mikroskop-taki görüntüyü anımsayarak, sanki ilk kez görüyormuş gibi, birkaç saniye galoşlarına baktı. Sonra önce sol tekini giydi, ardından sağ tekini solun üstüne giymeye çalıştı, ama uymadı.

“Ivanov’un o sırada beni çağırması ne tuhaf bir tesadüf.” dedi profesör. “Aksi takdirde fark etmezdim. Peki, bu ne anlama geliyor! Bunu bir tek Tanrı bilir!” Profesör pis pis sırttı ve gözlerini kısarak galoşlarına baktı. Ardından sol ayağındaki galoşu çıkardı ve diğer tekini sağ ayağına giydi. “Oh Tanrım, tüm bu olanları hayal bile edemezdim...” Profesör sağ ayağına girmeyi reddeden sol galoşunu sinirle çekiştirdi. Ve ayağında tek galoşla çıkışa doğru ilerledi. Orada mendilini de düşürdü ve kapıyı çarparak çıktı. Dışarıya adım adar atmaz, uzun bir süre ceplerinde kibrit aradı, her tarafını yokladı ama bulamadı ve ağzında yanmayan bir sigarayla caddeden aşağıya doğru inmeye başladı.

Profesör kiliseye kadar bütün yol boyunca tek bir insan bile görmedi. Orada başını yukarıya kaldırdı ve altın

sarısı kubbeye doğru baktı. Güneş kubbenin bir tarafına tatlı tatlı yansyordu.

“Bunu daha önce nasıl görmemiş olabilirim? Ne tesa-düf! Saçmalık!” diye düşündü, başını aşağıya doğru eğdi ve farklı giyinmiş ayaklarını fark etti. “Hımm, şimdi ne yapacağım? Tekrar Pankrat’ın yanına mı gitsem? Hayır, onu uyandırmama gerek yok şu anda. Bu salak şeyi atamam da. Taşımak zorunda kalacağım.” Galoşlarını çıkardı ve büyük bir hoşnutsuzlukla taşımaya başladı.

Preçistenka’dan içinde üç kişinin bulunduğu eski bir araba geçti, İki sarhoş adam ve onların kucağında oturan aşırı makyajlı, 1928 yılında çok moda olan ipek pantolonlardan giymiş bir kadın.

“Hey babalık” diye bağırdı kısık bir sesle. “Diğer ga-loşunu kafayı çekmek için mi sattın?”

“Bu ihtiyar Alchazar’da kafayı çekmiş olmalı,” diye ba-ğırdı sol tarafta oturan sarhoş adam. Sağ tarafta oturan ise arabanın dışına doğru sarkmıştı ve bağırarak:

“Hey babalık, Volkhonka gece kulübü hala açık mı? Biz oraya gidiyoruz.”

Profesör gözlüklerinin üstünden ters ters baktı, sigara-sını ağzından düşürdü ve onların varlığını hemen unuttu. Güneş ışınları Preçistenka Bulvarı’nı tamamen aydınlatır-ken, Kurtarıcı İsa’nın Kubbesi ise ışıldamaya başlamıştı. Gün doğmuştu.

Bölüm 3

Persikov Anlamıştı

Olaylar şöyle gelişmişti: Profesör ışıldayan gözleriyle mikroskobun merceğinden bakarken, renkli helezonun içinde ilk kez belirgin bir ışık huzmesi fark etmişti. Bu ışık huzmesi parlak kırmızı ve iğne büyüklüğündeydi. Tıpkı ince bir kılıç gibi helezondan dışarıya doğru fırlamıştı.

Ama ne büyük şansızlık ki, bu ışık huzmesi sadece birkaç dakika profesörün dikkatini çekmişti. Ondan bin kat daha önemli ve belirgin başka bir şey fark etmişti – o da, mikroskobun ayna ve lenslerinin hareketiyle tesadüfen oluşan belli belirsiz bir döldü. O sırada profesörü, asistanı Ivanov çağırdığından, amipler bir buçuk saati bu ışık huzmesinde geçirmişler ve işte sonucunda bunlar olmuştu:

Çekirdek amipler güçsüz ve yardıma muhtaç bir şekilde ışık huzmesinin dışındaki katmanda öylece dururken, kırmızı, keskin kılıcın altında tuhaf bir şeyler ortaya çıkmıştı. Bu kırmızı ışık huzmesinde bir yaşam belirtisi vardı. Amipler ise bacaklarını esneterek bu ışığa ulaşmak

için büyük bir çaba sarf ediyorlar ve tıpkı bir mucize gibi canlanıyorlardı. Adeta bir güç onları nefes almaya zorluyordu. Işık huzmesinin altına doğru çılgınca akın ediyorlar (bunu ifade edebilmek için daha iyi bir kelime yok) ve kendilerine yer bulmak için birbirleriyle savaşıyorlardı. Persikov'un bildiği bütün kuralları altüst ederek gözünün önünde ışık hızıyla çoğalıyorlardı. Işık huzmesinin altında parçalara ayrılıyor, sonra tekrar yepyeni bir organizmaya dönüşüyorlardı. Bu organizmalar da birkaç dakika içinde olgunlaşıp, büyüyor ve yeni bir jenerasyon oluşturuyorlardı. Ne ışık huzmesinde ne de bu bölmenin tamamında yeterince yer olmadığından, kaçınılmaz bir savaş patlak vermişti. Yeni doğanlar, diğerlerini paramparça ediyor ve sonra silip süpürüyorlardı. Hayatta kalabilmek için bu savaşta çarpışıp ölenler, yeni doğanların arasında öylece duruyorlardı. Korku içindeydiler, ama en iyi ve en güçlü olan kazanıyordu. İlk önce normal bir amip boyutunun iki katı büyüklüğüne ulaşıyorlar sonra hızla ve büyük bir saldırganlıkla birbirlerinden ayrılıyorlardı. Ayakları normalden çok uzundu ve onları tıpkı – hiç abartısız – bir ahtapotun kolları gibi kullanıyorlardı.

Hiçbir şey yemeden, sadece sigarasıyla yaşayan yorgun ve bezgin profesör, bir sonraki gece amiplerin yeni bir jenerasyonu üzerinde çalışıyordu, üçüncü gece ise asıl konuya geri dönmüştü: Kırmızı ışık huzmesi.

Laboratuvar ocağının üstündeki gaz yavaşça tıslıyor ve hafif hafif caddedeki trafiğin uğultusu duyuluyordu. Profesör ise yarı kapalı gözleriyle döner koltuğuna otururken, yüzüncü sigarasıyla zehirleniyordu.

“Evet, şimdi her şey anlaşıldı. Işık huzmesi onlara hayat veriyor ve bunu henüz kimse keşfetmedi. İlk anlamam gereken, bu sadece elektrikle mi üretiliyor yoksa güneş enerjisiyle de yapılabilir mi?” diye mırıldandı Persikov.

Ve tabi ki bir sonraki gece bunun cevabını bulmuştu. Mikroskopta üç tane ışık yakalamış, fakat güneş ışığıyla hiçbir şey oluşturamamıştı. Sonra kendi kendine şöyle dedi:

“Güneş ışığıyla yapılamadığını anladık... Hımm.. Diğer bir deyişle, sadece elektrikle yapılabilir.” Büyük bir ilgiyle donmuş cam küreye baktı, o anda aklına bir fikir geldi ve Ivanov’u laboratuvara çağırdı. Ona her şeyi anlattı ve amipleri gösterdi.

Saygın Doçent Ivanov şaşkına dönmüştü. İnce bir kılıca benzeyen, bu kadar basit bir şey daha önce nasıl fark edilmemişti? Kimse buna dikkat etmemişti, hatta Ivanov’un kendisi bile. Dehşet vericiydi!

“Bakın, Vladimir İpatieviç!” dedi Ivanov, mikroskobun merceğinden bakarken. “Neler olduğuna bir bakın! Gözlerimin önünde büyüyorlar... Bakın, bakın...”

“Onları üç gündür gözlemliyorum,” dedi büyük bir hırsıyla Persikov.

Sonrasında iki bilim adamının arasında geçen konuşma şu şekilde özetlenebilirdi: Saygın Doçent Ivanov lenslerin ve aynaların yardımıyla, ışık huzmesinin büyütülmüş halinin mikroskop kullanmadan sağlanabileceği bir düzenek yaratma işine girişecekti. Ivanov bunun son derece kolay olacağını düşünüyordu hatta neredeyse emindi. Bu ışık huzmesini kesinlikle oluşturacaktı, Persikov’un

endişe etmesine hiç gerek yoktu. Ardından kısa süreli bir sessizlik oldu.

“Bu konuyla ilgili makalem yayınlandığında, bu düzeneği sizin oluşturduğunuzu kesinlikle belirteceğim Pyotr Stepanoviç,” diye araya girdi Persikov, bu sessizliğe son vermesi gerektiğini hissederek.

“Yoo, önemli değil... Ama siz ısrar ediyorsanız...”

Sorun bir anda çözülmüştü. Bu konuşmadan sonra ışık huzmesi, Ivanov’u da tüketmeye başlayacaktı. Persikov bütün bir gününü ve gecenin yarısını aç ve yorgun bir halde mikroskobun başında geçirirken, Ivanov da aydınlık fizik laboratuvarında lens ve aynalarla çalışıyordu. Aynı zamanda teknik bir eleman da ona yardım ediyordu.

Eğitim Halk Komiserleri Kurulu’nun talebinden sonra, Persikov’a Almanya’dan aynalar ve çeşitli lensler (iki yüzü dış bükey, iki yüzü iç bükey ve bir tarafı iç bükey, bir tarafı dış bükey) içeren üç adet paket gönderildi. Sonunda Ivanov gerekli düzeneği oluşturmuş ve kırmızı ışık huzmesini de elde etmişti. Ve hakkını vermeliyiz ki, bunu ustalıkla başarmıştı. Kavisli ışık huzmesi, dört santimetre genişliğinde, belirgin, keskin ve güçlü bir ışığa dönüşmüştü.

1 Haziran günü, bu düzenek Persikov’un laboratuvarında hazır haldeydi ve profesör kurbağa yumurtalarını kırmızı ışık huzmesine yerleştirerek büyük bir heyecanla deney yapmaya başlamıştı. Bu deney inanılmaz sonuçlar ortaya çıkarmıştı. İki günlük çalışmanın sonunda binlerce yavru kurbağa yumurtadan çıkmıştı, ama sadece bu kadar değildi. Bir sonraki yirmi dört saatin sonunda ise yavru kurbağalar inanılmaz bir şekilde büyümüş ve neredeyse

yarısı, tıpkı aç bir kurt gibi diğer yarısını yiyip bitirmişti. Hayatta kalanlar süratle yumurtlamaya başlamış ve iki günün sonunda, ışık huzmesinin yardımı olmaksızın yeni jenerasyonlar ortaya çıkmıştı. Ama kahrolası bütün yavru kurbağalar Persikov'un laboratuvarından kaçmayı başarmış ve enstitünün her yerini sarmışlardı. Uğultuları sanki bir bataklıktaymış gibi, teraryumlarda ve enstitünün her köşesinde çınliyordu. Pankrat, Persikov'dan sanki ölümcül bir savaşa gidiyormuş gibi korkuyordu. Bir hafta sonra, bilim adamı kendini delirmiş gibi hissediyordu. Eter ve siyanür kokusu enstitüye öylesine sinmişti ki, Pankrat yanlışlıkla maskesini çıkardığında, az kalsın ölüyordu. Fakat en sonunda sayıları gittikçe artan kurbağaları zehirle öldürmeyi başarmışlar ve laboratuvarı havalandırmışlardı.

Persikov, Ivanov'a şöyle dedi:

"Pyotr Stepanoviç biliyorsunuz ki, ışık huzmesinin yolkları⁸ ve yumurta hücrelerini etkileme yolu son derece olağanüstü."

"Ivanov genelde soğukkanlı ve sakin bir insandı, profesörün sözünü alışılmadık bir ses tonuyla kesti:

"Vladimir İpatieviç, neden yolkların bu önemsiz detaylarından bahsediyorsunuz? Açık konuşalım: Siz sıra dışı bir şey keşfettiniz." Kelimeler ağzından zorla çıkıyordu: "Profesör Persikov, siz ışık huzmesinin varlığını keşfettiniz!"

Profesörün sakallı yüzü hafifçe kızardı.

"Ee... Eveeeeet.." diye mırıldandı öyle.

⁸ Döllenmiş yumurtada embriyonun gelişimi için gerekli olan gıda maddesi.

“Siz,” diye devam etti Ivanov, “öyle bir ün kazanacaksınız ki... Bu benim kafamı kurcalıyor. Anlıyor musunuz Vladimir İpatieviç?” diye devam etti heyecanla, “H.G. Wells’in kahramanları sizinle kıyaslanamaz... Ve ben bunların sadece bir peri masalı olduğunu düşünüyordum... Tanrılar’ın Yiyecekleri⁹ kitabını hatırlıyor musunuz?”

“Ah, bir roman,” diye cevapladı Persikov.

“Evet, tabi ki ama çok ünlü bir roman!”

“Unuttum,” diye cevapladı Persikov. “Okuduğumu anımsıyorum, ama unuttum.”

“Unuttum da ne demek? Şuna bir bakın.” Ivanov cam masaya doğru uzandı ve karnı şişmiş, kocaman bir kurbağayı aldı. Ölmüş olmasına rağmen, yüzünde hırçın bir ifade vardı. Bu inanılmaz!”

⁹ H. G. Wells’in The Food of the Gods and How It Come to Earth adlı eseri.

Bölüm 4

Dul Drozdov

Bu belki Ivanov'un suçuydu belki de haber kendiliğinden yayılmıştı – sebebini Tanrı biliyordu – ama büyük ve kalabalık Moskova şehrinde herkes birdenbire hem Persikov'u hem de bu inanılmaz buluşu konuşmaya başlamıştı. Haber doğrudu, fakat belirsizlikler barındırıyordu. Bu mucizevi buluş hakkındaki haberler tıpkı yaralı bir kuş gibi, başkentin uğultulu sokaklarında bir çıkıp bir kayboluyordu; ta ki temmuz ayının sonunda İzvestiya Gazetesi'nin yirminci sayfasındaki Bilim ve Teknoloji Haberleri bölümünde kısa bir haber yayınlanana kadar. Bu haberde kısaca, IV Üniversitesi'ndeki ünlü bir profesörün basit organizmaların hayati fonksiyonlarını kayda değer şekilde arttıran bir ışık huzmesi keşfettiğinden ve bu çalışmanın teyit edilmesi gerektiğinden bahsediliyordu. Ama isim yanlış yazılmıştı: "Pevsikov."

Ivanov gazeteyi getirip Persikov'a gösterdi.

"Pevsikov," diye mırıldandı Persikov, laboratuvarındaki odasında çalışırken. "Bu dedikoducular her şeyi nasıl öğreniyorlar?"

Ne yazık ki, isminin yanlış yazılması ertesi gün profesörün hayatını tepetaklak eden olaylara engel olamamıştı.

Kapı çalındı ve Pankrat içeriye girdi. Kuşe kağıdına basılmış, gösterişli bir kartviziti Persikov'a uzattı.

"Burada, sizi bekliyor," dedi Pankrat çekinerek.

Kart zarif bir yazı tipiyle yazılmıştı:

ALFRED ARKADİEVİÇ BRONSKI

Moskova Dergileri - Kızıl Alev, Kızıl Biber, Kızıl Magazin, Kızılı Projektör ve Kızıl Gece gazeteleri sorumlusu.

"Cehennemin dibine gitsin," dedi Persikov sinirle ve kartı masanın altına doğru fırlattı.

Pankrat arkasını dönüp gitti, sadece beş dakika sonra yüzünde korku dolu bir ifadeyle aynı karttan bir tane daha getirdi.

"Şaka mı bu?" diye bağırdı Persikov, sesi keskinleşmişti.

"KGB'den¹⁰ olduklarını söylediler," diye cevapladı Pankrat, yüzü bembeyaz olmuştu.

Persikov bir eliyle kartı kaptı, – kart neredeyse ikiye ayrılıyordu – diğer eliyle de çalışma aletlerini masaya fırlattı. Kartın üzerinde gösterişli bir el yazısıyla şöyle yazıyordu: "Bir GPU¹¹ yayını olan Kızıl Kuzgun hiciv dergisinin temsilcisi olarak, değerli zamanınızdan üç dakika rica ediyorum saygıdeğer profesör."

"İçeriye gönder," dedi Persikov derin bir nefes alarak.

Sinekkaydı tıraş olmuş genç bir adam Pankrat'ın ardından hemen içeriye girdi. Tıpkı bir Çinli gibi kaşlarını

¹⁰ SSCB'nin ulusal güvenlik servisi

¹¹ Sovyet Cumhuriyeti gizli polisi

sürekli havaya kaldırıyor ve yuvarlak, kurnaz gözleri kimseye doğrudan bakmıyordu. Genç adam son moda uygun giyinmişti: Neredeyse dizlerine kadar uzanan dar bir ceket, bol bir pantolon ve toynağı andıran oldukça geniş burunlu, cilalı ayakkabılar. Genç adamın elinde bir değnek, sivri uçlu bir şapka ve not defteri vardı.

“Ne istiyorsunuz?” dedi Persikov, ses tonu kapının ardında duran Pankrat’ın gözden kaybolmasına sebep olmuştu. “Size meşgul olduğum söylenmedi mi?”

Genç adam cevap vermek yerine, profesörün sağına ve soluna doğru iki kez başıyla selam verdi, ardından bütün laboratuvara göz gezdirdi ve hemen defterine bir not aldı.

“Meşgulüm,” dedi profesör, genç adamın gözlerine nefretle bakarak, fakat bunun da bir faydası olmamıştı, çünkü kurnaz gözlerini yakalamak imkansızdı.

“Binlerce defa özür dilerim saygıdeğer profesör,” dedi genç adam ince bir sesle, “Böyle paldır küldür içeriye girdiğim ve değerli zamanınızdan çaldığım için fakat tüm dünyayı etkileyen şaşırtıcı buluşunuz hakkında çıkan haberler, bizleri size çeşitli sorular sormaya mecbur etti.”

“Ne sorusu, tüm dünya da ne demek oluyor?” Persikov tiz bir sesle mızızlandı ve yüzü bir anda sarardı. “Size herhangi bir açıklama yapmak zorunda değilim... Meşgulüm... Korkunç meşgulüm.”

“Ne üzerinde çalışıyorsunuz?” diye kibarca sordu genç adam ve not defterine ikinci bir not aldı.

“Eee, ben... Neden? Bir şeyler mi yayınlamak istiyorsunuz?”

“Evet,” dedi genç adam ve hemen defterine bir şeyler karalamaya başladı.

“Birincisi, çalışmamı tamamlayana kadar herhangi bir şey yayınlamaya niyetim yok... Özellikle de sizin derginizde... İkincisi ise, siz bütün bunları nereden biliyorsunuz?” Persikov bir an kendini kaybetmişti.

“Yeni yaşam huzmesini bulduğunuz doğru mu?”

“Ne yeni yaşamı?” profesör öfkelenmişti. “Saçma sapan konuşmayı kesin! Üzerinde çalışmakta olduğum ışık huzmesi tam anlamıyla araştırılmadı, daha hiçbir şey bilinmiyor! Protoplazmaların hayati fonksiyonlarını arttırmasına imkan yok...”

“Kaç katına kadar?” diye sordu genç adam telaşla.

Persikov tek kelimeyle kendini kaybetmişti. “Küstah! Ne demek oluyor bu! Bu saçma soruların anlamı ne? Farz edelim ki bin katı dedim!”

Genç adamın gözlerinde yırtıcı bir sevinç belirdi.

“Büyük organizmaların oluşmasını sağlayabiliyor musunuz?”

“Alakası yok! Eee, elde ettiğim organizmaların normalden daha büyük olduğu doğru... Ve bazı yeni özelliklere sahipler. Fakat asıl önemli nokta, büyüklükleri değil üremedeki inanılmaz hızları,” dedi Persikov yanlışlıkla ve o anda kendi söylediklerinden korktu. Genç adam defterinin bütün bir sayfasını doldurmuştu bile, diğer sayfaya geçti ve yazmaya devam etti.

“Yazmayı kesin!” diye bağırdı ümitsizce, genç adamın eline düştüğünü fark ederek. “Ne yazıyorsunuz?”

“Kurbağa yumurtalarından kırk sekiz saat içerisinde, iki milyon yavru kurbağa üretebildiğiniz doğru mu?”

“Kaç yumurtadan?” diye bağırdı Persikov, yine sinirlenmişti. “Siz hayatınızda hiç ağaç kurbağası gördünüz mü?”

“İki yüz elli gram yumurta?” diye sordu genç adam.

Persikov sinirden kızarmıştı.

“Nasıl bir ölçü bu? Peh! Ne diyorsunuz siz? Şey, tabi ki iki yüz elli gram kurbağa yumurtasından bahsediyorsanız, belki... Lanet olası, yaklaşık o civarda hatta belki de daha fazla.”

Genç adamın gözleri tıpkı bir elmas gibi ışıldamıştı, diğer sayfayı da bir çırpıda doldurdu.

“Bu çalışmanın hayvancılık alanında dünya çapında bir devrime sebep olacağı doğru mu?”

“Ne kadar sansasyonel bir soru bu!” diye bağırdı Persikov. “Her ne olursa olsun, bu saçmalığı yayınlamanıza izin vermiyorum. O deftere bir şeyler yazarken yüzünüzdeki alçak ifadeyi görebiliyorum!”

“Eğer müsaade edersiniz bir fotoğrafınızı rica ediyorum,” dedi genç adam, defterini kapatırken.

“Ne? Fotoğraf mı? Sizin küçük derginizde? Yazdığınız işe yaramaz yazılarla birlikte? Hayır, hayır, hayır... Meşgulüm... Ve hemen buradan gitmenizi istiyorum!”

“En azından eski bir resim. Size hemen geri vereceğiz.”

“Pankrat!” diye bağırdı profesör hiddetle.

“Sizinle tanıştığıma çok memnun oldum,” dedi genç adam, gözden kaybolurken.

Kapının ardından Pankrat'ın sesi yerine, sanki metal bir şeyle yere vuruluyormuş gibi garip bir gıcırtı duyuldu ve o sırada laboratuvara yünlü bir pantolon ve ceket giymiş, belinde tuhaf bir kuşak olan bir adam girdi. Takma bacağı gürültülü bir ses çıkarıyordu. Elinde bir evrak çantası vardı. Sinek kaydı tıraşlı barbun balığını andıran yüzünde dostça bir gülümseme vardı. Profesörü askeri bir üslupla selamladı ve doğruldu, bu hareket takma bacağından çatırtı gelmesine sebep oldu. Profesör şaşkına dönmüştü.

“Profesör,” dedi keyifli, kısık sesiyle. “Sizi rahatsız eden bu sıradan adamı lütfen bağışlayın.”

“Gazeteci misiniz?” diye sordu Persikov. “Pankrat!!”

“Kesinlikle hayır, profesör,” diye cevapladı şişman adam. “Lütfen kendimi tanıtmama müsaade edin – ben gemi kaptanıyım ve Sovyet Halk Komiserleri Kurulu tarafından yayınlanan Endüstri Habercisi gazetesinin yazarıyım.”

“Pankrat!!” diye deli gibi bağırdı profesör. Tam o anda köşede, kırmızı bir ışık yandı ve telefon yavaşça çalmaya başladı. “Pankrat!” diye tekrar bağırdı profesör. “Dinliyorum...”

“Verzeihen Sie bitte, Herr Professor,” telefondaki kişi Almanca konuşuyordu, “das ich store. Ich bin Mitarbeiter des Berliner Tageblatts...”¹²

“Pankrat,” profesör ahizeye doğru bağırdı. “Bin momental sehr beschäftigt und kann Sie deshalb jetzt nicht empfangen!Pankrat!”¹³

¹² (Almanca) Rahatsız ettiğim için özür dilerim, saygıdeğer profesör. Berlin gazetesi muhabiriyim.

¹³ (Almanca) Şu anda meşgulüm ve sizinle konuşamam.

Ve ardından enstitünün ana girişindeki kapının zili çalmaya başladı.

* * *

“Bronnaya Caddesi’nde korkunç cinayet!!” diye tuhaf ve boğuk bir ses yankılandı, tekerleklerin ve araba farlarının yansımalarıyla bezenmiş ve haziran sıcağında ısınmış yolda.

“Papazın dul karısı Drozdov’un tavuklarının korkunç hastalığı! Profesör Persikov’un müthiş ışık huzmesi keşfi!!”

Persikov öyle hızlı bir şekilde dışarıya fırladı ki, Mohovaya Caddesi’nden geçen bir araba neredeyse ona çarpıyordu ve sinirli bir şekilde gazeteyi çocuğun elinden kaptı.

“Üç kapık, bayım!” diye bağırdı çocuk ve kaldırımdaki kalabalığın arasına karışarak tekrar bağırmaya başladı: “Kızıl Gece Haberleri, ışık huzmesinin keşfi!!”

Şaşkına dönmüş olan Persikov gazeteyi açtı ve sokak lambasına dayandı. İkinci sayfanın sol köşesinde, sarkık çene kemiği ve dikkatsiz bakışlarıyla sisli çerçeveden dik dik bakan kel bir adam vardı. Bu, Alfred Bronski’nin sanatsal çalışmasının bir meyvesiydi. Resmin altındaki manşette şöyle yazıyordu: “Gizemli kırmızı ışık huzmesini keşfeden V.I. Persikov.” Manşetin altında ise “Evrensel Bir Sır” isimli başka bir yazı daha vardı. Şöyle devam ediyordu:

“Lütfen oturun’ dedi ünlü bilim adamı Persikov misafirperver bir tavırla.”

Bu yazının altında bir de imza vardı: “Alfred Bronski (Alonzo).”

Üniversitenin çatısından yeşilimsi bir ışık yükselmiş; öfkeli sözcükler “Konuşan Gazete” gökyüzünde belirmiş ve Mohovaya Caddesi’ne kalabalık istila etmişti.

“Lütfen oturun!!” Kaba ve tiz bir ses çatıdaki hoparlörden aniden bağırmaya başladı, Alfred Bronski’nin sesine benziyordu, “Saygıdeğer bilim adamı Persikov bizleri dostça karşıladı! Ben de uzun süredir Moskovalı emekçilere yaptığım bu çalışmayı anlatmak istiyordum...”

Persikov’un arkasından metal sesini andıran bir gıcırta duyuldu ve tam o sırada biri onu kolundan çekti. Arkasına döndüğünde takma bacağın sahibi olan sarı, tombul yüzü gördü. Gözleri yaşla dolu, dudakları ise titriyordu.

“Bu inanılmaz buluşunuzun sonuçlarını benimle paylaşmayı uygun görmediniz, değerli profesör,” dedi üzülerek ve ardından derin bir iç çekti. “Bu, birkaç fazla kapiğe de elveda dediğim anlamına geliyor.”

Üzgün ve kederli bir ifadeyle, görünmez Alfred’in saçma sapan konuştuğu hoparlörün bulunduğu çatıya doğru baktı. Persikov anlamadığı bir sebepten ötürü bu şişman adam için üzülmüştü.

“Ben ondan asla oturmasını istemedim,” diye mırıldandı Persikov havada uçuşan kelimeleri nefretle yakalamaya çalışırken. “Bu herif tam bir aşağılık! Af edersiniz, fakat çalışırken birileri yanınıza paldır küldür girdiği zaman... Tabi ki sizi kastetmiyorum...”

“Belki bana çalışmanızdan biraz bahsetmek istersiniz, profesör?” dedi takma bacaklı adam, üzgün ve kendini sevdirmeye çalışan bir tavırla. “Bu olanlardan sonra artık bir şey fark etmez...”

“Üç gün içinde iki yüz elli gram yumurtadan sayılamayacak kadar çok yavru kurbağa ortaya çıkıyor,” dedi hoparlörden bağırان görünmez adam.

“Düt-Düt,” diye bağıırıyordu Mohovaya Caddesi’ndeki arabalar.

“Heyyy! Bunu dinleyin! diye homurdandı kalabalıktaki insanlar, yukarıya doğru bakarak.

“Bu nasıl bir terbiyesizlik!” diye haykırdı Persikov deliye dönmüş bir halde, sinirden titriyordu. “Bu nasıl olur? Aşağılık herife tazminat davası açacağım!”

“Rezalet!” diye onayladı şişman, takma bacaklı adam.

O anda profesörün gözüne, sokak lambalarını, kaldırım taşlarının bir bölümünü, sarı duvarları ve meraklı yüzleri aydınlatan son derece parlak bir ışık çarptı.

“Fotoğrafınızı çekiyorlar, saygıdeğer profesör,” diye memnuniyetle fısıldadı şişman adam, profesörün kolunu çekiştirerek. Etraftan flaş sesleri geliyordu.

“Ahh, bunların hepsi bir şaka olmalı!” diye haykırdı Persikov, ona öncülük eden şişman adamla birlikte kalabalığın arasından sıyrılmaya çalışırken. “Hey, taksi.

Preçistenka’ya lütfen.”

1924 model, boyası dökülmüş bir araba egzoz sesi çıkartarak kaldırıma doğru yanaştı ve Persikov yanındaki şişman adamdan kurtulmaya çalışarak arka koltuğa oturdu.

“Gelmeme müsaade edin,” dedi, yüzünü elleriyle mor ışıklardan korumaya çalışarak.

“Okudun mu? Ne yazıyor? Profesör Persikov ve çocuklarının Malaya Bronnaya’da boğazı kesilmiş!!” diye bağıyorlardı kalabalığın arasında.

“Benim çocuğum yok, orospu çocukları!!” diye bağırdı Persikov ve tam o sırada sinirli yüzüne odaklanmaya çalışan siyah bir kamera fark etti.

“Krrrh...Patt... Krrrh... Patt...” araba hızlandı ve paldır küldür kalabalığın arasına girdi.

Şişman adam ise profesörün yan tarafını ısıtarak arabanın koltuğunda oturuyordu.

Bölüm 5

Tavukların Hikayesi

Kostroma şehrinin, Stekolni bölgesinin daha önce Troitsk, şimdilerde ise Steklovsk olarak bilinen küçük taşra kasabasında, gri, çiçekli bir basma elbise giymiş ve başına eşarp dolamış bir kadın, adı daha önce Sobornost, şimdilerde ise Personalna olan caddedeki küçük evin taraçasına çıktı ve acı acı ağlamaya başladı. Bu kadın, – eski kilisenin, eski baş rahibinin dul karısı Drozdov – öylesine yüksek sesle ağlıyordu ki, karşı caddedeki evin penceresinden yün eşarplı bir kadın çıkıp şöyle dedi:

“Neler oluyor, Stepanovna, bir tane daha mı?”

“On yedinci!” diye cevap verdi Drozdov, gözlerinden yaşlar akarken.

“Oo, aman Tanrım,” diye sızlanmaya başladı, kafasını sallayarak. “Neler oluyor? Bu, Tanrı’nın verdiği bir ceza mı! Gerçekten öldüler mi ?”

“Bak, Matryona, bak!” diye bağırdı başpapazın dul karısı, hıçkırarak ağlıyordu. “Ne olduğuna bir bak!”

Matryona köhne, gri kapıyı güm diye çarparak, so-
kağın tozlu hörgüçleri üzerinden yalın ayak ağır ağır
ilerledi. Gözü yaşlı dul kadın ona tavuk kümesine ka-
dar eşlik etti.

Başpapaz Peder Savvati Drozdov'un dul karısı, 1926
yılında eşini kaybettikten sonra, hayata küsmek yerine,
muhteşem bir tavuk çiftliği kurdu. İşler iyi gitmeye baş-
ladıındaysa, dul kadın öylesine yüksek bir vergi öde-
mek zorunda kaldı ki, tavuk çiftliği kapanmanın eşiğine
geldi. Bunun üzerine yetkililer, Drozdov'a, bölgesel ma-
kamlara, kümes hayvanları kooperatifi kurduğunu bil-
diren bir beyanname göndermesi gerektiğini söylediler.
Bu kooperatif Drozdov, vefakâr hizmetçisi Matryona ve
Drozdov'un sağır yeğeninden oluşuyordu. Sonrasında
ise vergiler azaltıldı ve tavuk çiftliği 1928 yılında öy-
lesine büyüdü ki, Drozdov'un birkaç Cochin¹⁴ de dâhil
olmak üzere iki yüz elli tavuğu oldu. Her pazar günü
Drozdov'un tavuklarının yumurtaları Steklovsk'taki mar-
kette bulunuyor, ayrıca Tambov'da da satılıyordu. Hatta
bazen, eskiden Moskovalı Çiçkin'in Peynir ve Tereyağı
adıyla bilinen markette bile satılıyordu.

Ve işte o sabah, on yedinci Brahma¹⁵ – canım ibikli ta-
vuğum – bahçede dolanırken bir yandan da kusuyordu.
“Eeh...rr...urrrr... ho-ho-ho” diye sesler çıkarıyor, yalpalı-
yor ve mahzun gözleri sanki güneşi bir daha göremeye-
cekmiş gibi bakıyordu. Kooperatif üyelerinden Matryoşka
ise elinde bir bardak suyla onun etrafında dolanıyordu.

¹⁴ Çin'de yetiştirilen bir tavuk ırkı.

¹⁵ Hindistan'da Brahmaputra Bölgesi'nde yetiştirilen bir tavuk
ırkı.

“Hadi tatlım... Gluk-gluk-gluk... Hadi birazcık su iç,” diye yalvarırken, bir yandan da gagasını suya dayamaya çalışıyordu. Ama zavallı tavuk içmiyordu. Gagasını kocaman açıyor, ama kafası geriye doğru düşüyor ve kan kusmaya başlıyordu.

“Yüce İsa!” diye bağırdı o anda gelen misafir, elleriyle bacaklarını döverken. “Burada neler oluyor? Her yer kan. Daha önce bu kadar çok kan kusan bir tavuk görmedim, Tanrım yardım et!”

Bu sözler zavallı tavuğun duyduğu son sözlerdi. Birden yana doğru düştü, yardıma muhtaç bir halde yeri galamaya çalıştı ve gözlerini devirdi. Ardından hareketsizce yere uzandı. Matryona elindeki su yere saçılırken, hıçkıra hıçkıra ağlamaya başladı. Başpapazın dul karısı – kooperatifin başkanı – da aynı kederle ağlıyordu. O sırada misafir dul kadının kulağına eğildi ve şöyle fısıldadı:

“Stepanovna, kesinlikle tavuklarına nazar değdi. Böyle bir olay kimin başına gelir ki? Daha önce hiç böyle bir hastalık görmedim! Birisi senin tavuklarına büyü yaptı!”

“Kıskanç hainler!!” diye feryat ediyordu dul kadın. “Beni bu halde görmek için mi yapıyorlar!!”

Onun her söylediği kelime, yüksek sesli bir horozun çılgınca ötmesine sebep oldu. Adeta sarhoşmuş gibi yalpalayarak kümesten dışarı çıktı ve vahşice etrafına baktı. Kısa bir süre ışığın altına doğru ağır ağır yürüdükten sonra, kanatlarını tıpkı bir kartal gibi açtı. Ama uçmak yerine, tıpkı iple bağlanmış bir at gibi, bahçenin etrafında daireler çizmeye başladı. Üçüncü turun sonunda, birden durdu ve kustu. Ardından hırıltılı bir şekilde

nefes alırken ağzından kanlar boşaldı ve sonunda savruldu. Yere düşerken, ayakları tıpkı bir direk gibi havada kaldı. Dul kadının haykırışları bahçeyi inletiyordu. Bu haykırışa karşılık olarak, tavukların kümesinden endişeli bir gıdıklama ve kanat çırpma sesi geldi.

“Nazar değil de ne?” dedi misafir, zafer kazanmış bir edayla. “Kutsal su dökmesi için Peder Sergey’i çağırmalısın.”

Akşam saat 6.00’da güneşin kızılığı körpe günebakanlar arasından yansırken, Peder Sergey – kilisenin başrahibi – duasını bitirdi ve cübbesini çıkardı. Meraklı birkaç göz ise eski tahta parmaklıkların çatlakları arasından onu dikizliyordu. Papazın kederli dul karısı haçını öptü ve gözyaşlarıyla ıslanmış sarı rublesini Peder Sergey’e uzattı. Peder derin bir iç çekti ve Tanrı bize kızmış olmalı der gibi bir şeyler mırıldandı. Tüm bunlar olurken, Peder Sergey, Tanrı’nın neden kızdığını biliyormuş gibi bakıyordu ama hiçbir şey söylememişti.

Bunun üzerine sokaktaki kalabalık dağıldı. Tavuklar erken yattığından, Hiç kimse Drozdov’un komşusunun kümesindeki üç tavuk ve bir horozun aniden öldüğünü bilmiyordu. Onlar da tıpkı Drozdov’un tavukları gibi kusuyorlardı, tek farkları kümesin içinde sessizce ölmeleliydi. Drozdov’un komşusunun horozu tüneğinden tepetaklak düşüp, olduğu yerde can vermişti. Dul kadının tavukları ise yemleri verildikten hemen sonra ruhlarını teslim etmişlerdi. Akşam olduğunda kümes, kaskatı kesilmiş tavuk cesetleriyle doluydu.

Ertesi sabah, bütün kasaba duyduğu bu korkunç hikâyenin etkisiyle şaşkına dönmüştü. Öğle vaktine

kadar sadece Personalna Caddesi'nin sonunda yer alan ve bir finans müfettişı tarafından kiralanan evde üç tane canlı tavuk kalmıştı, fakat saat 13.00'de onlar da öldü. Akşam olduğunda ise, bütün Steklovsk kasabası tıpkı bir arı kovanı gibi bu haberle uğulduyor, veba kelimesi ağızdan ağza dolaşıyordu. Yerel Kızıl Asker gazetesinin "Bu bir tür tavuk vebası olabilir mi?" adlı haberrinde, Drozdov'un ismi geçiyordu. Kötü haber bütün Moskova'ya yayılmaya başlamıştı.

* * *

Profesör Persikov'un hayatı endişe, kaygı ve huzursuzluk içinde geçiyordu. Diğer bir deyişle, içinde bulunduğu koşullarda çalışabilmesi imkânsızdı. Alfred Bronski'den kurtulduğu günden sonra laboratuvarındaki telefonun fişini yerinden çıkarmak zorunda kaldı. O akşam Profesör, Ohotniy Ryad boyunca tramvayla giderken kocaman bir binanın çatısında, altında siyah harflerle "Çalışan Makale" yazan resmini gördü. Yanıp sönen ve göz kırpan yeşilimsi ışıkta profesör, omuzlarına yün bir battaniye atmış olan takma bacaklı, şişman adamla birlikte taksinin arka koltuğuna yerleşti. Çatıdaki beyaz panoda profesör, yüzünü elleriyle kapatarak kendini mor ışıktan korumaya çalışıyordu. O anda sinir bozucu başka bir yazı daha çarptı gözüne: "Profesör Persikov arabada birlikte yolculuk yaparlarken, ünlü muhabir Kaptan Stepanov'a çalışmalarını anlattı."

Ardından, ekranda Kurtarıcı İsa'nın Kilisesi'ni geçip Volhonka boyunca ilerleyen ve profesörün de içinde bulunduğu aracı gösteren bulanık bir görüntü belirdi.

“Bunlar insan değil, şeytan!” diye söylendi dişlerini sıkarak.

Profesör aynı günün akşamı Preçistenka’daki evine döndüğünde, hizmetçisi Maria Stepanovna’dan, kendisi yokken onu arayan kişilerin ve telefon numaralarının yazılı olduğu on yedi tane not aldı. Bu arada yaşı hizmetçisi, ona çok yorgun olduğundan da bahsetmişti. Persikov notları tam yırtmak üzereyken, numaralardan birinin karşısında Eğitim Halk Komiserleri Kurulu yazdığını fark etti.

“Neler oluyor?” diye düşündü bilim adamı, gerçekten kafası karışmıştı. “Ne istiyor olabilirlerdi ki?”

Aynı gece saat 10.15’te kapı çaldı ve profesör son derece şık giyimli bir adamla konuşmak zorunda kaldı. Bu görüşmeyi kabul etmişti, çünkü adamın kartvizitinde (isim ve soyadı yoktu) şöyle yazıyordu:

“Sovyetler Birliği Dış Ticaret Temsilcileri Yetkili Başkanı.”

“Lanet olsun!!” diye söylendi Persikov, büyüteç gözlüklerini ve elindeki bazı grafikleri masanın üzerindeki yeşil örtüye fırlatırken, “Her nerenin yetkilisiyse, çalışma odama gönder.” dedi yaşı hizmetçisine.

“Sizin için ne yapabilirim?” diye sordu sesini tonlayarak. Bu tavrı, adamın ondan açıkça çekinmesine sebep olmuştu. Persikov gözlüklerini burnunun üstünden alına doğru çıkardı, arkasına döndü ve misafiri dikkatlice süzdü. Rugan deri ayakkabıları üzerindeki kıymetli

taşlarla ışı ışı görünüyordu. Sağ gözünde ise bir monokl¹⁶ vardı. “Ne çirkin bir yüz!” diye geçirdi içinden Persikov.

Misafir, profesörün isteksiz davetinden sonra, içeriye girdi ve dolambaçlı yollardan sigara içmesine müsaade olup olmadığını sordu. Ardından bu saatte rahatsız ettiği için defalarca özür diledi: “Fakat... Sizi yakalayabilmem... Hee-hee... Özür dilerim... Gün içerisinde sizi evde bulabilmem çok zor.” (yakınırken tıpkı bir sırtlan gibi gülüyordu).

“Evet çok meşgulüm!” Persikov öylesine sert bir şekilde cevap verdi ki, misafir bir kez daha geri çekildi.

Ünlü bilim adamını rahatsız etme iznine sahip olsa da... Söyledikleri gibi vakit nakitti... Sigara profesörü rahatsız eder miydi?

“Hımm... Hım... Hımm...” dedi Persikov, konuşmaya başlamasına müsaade edermiş gibi...

“Profesör yaşam huzmesini keşfetti, değil mi?”

“Lütfen, yaşam huzmesi de ne demek? Gazetelerin uydurması!” diye güldü Persikov.

“Ooo, hee - hehe.” Misafir, alçak gönüllülüğün gerçek bilginlerin değiştirilemez bir özelliği olduğunu o an gerçekten anlamıştı... Elbette... Bugün her yere haber telgrafları gönderilmişti. Dünyanın birçok şehrinde – Varşova ve Riga gibi – artık herkes bu ışık huzmesini biliyordu. Bütün dünya Profesör Persikov ismini konuşuyor ve onun çalışmalarını büyük bir heyecanla takip

¹⁶ Kaş ile yanak arasına sıkıştırılan, çerçevesiz ve tek camlı gözlük. (ç.n)

ediyordu, ama herkes Sovyet Rusya'da bilim adamı olmanın ne kadar zor olduğunu da biliyordu. Entre Nous soit dit¹⁷ Burada başka birileri var mıydı? Ne yazık ki, bu ülkede bilimsel çalışmaların hiçbir önemi yoktu, bu yüzden misafir, profesörle bir şeyler tartışmayı gerçekten istiyordu. Yabancı bir ülke hiçbir karşılık beklemeden Profesör Persikov'un çalışmalarına yardım etmek istiyordu. Bu ülke, 1919 ve 1920'li yıllardaki devrim sürecinde bilim adamı olmanın ne kadar zor olduğunu biliyordu. Ama tabi ki, bu şimdilik bir sırdı... Profesör bu ülkeye çalışmaları hakkında bilgi verecek, onlar da karşılığında kendisine sponsor olacaktı. Örneğin, profesör bir laboratuvar kurmuştu, bunun projesine göz atmak ilginç olabilirdi. Tam o sırada misafir iç cebinden bir tomar para çıkardı. Örneğin profesör şu anda bu paranın hepsini –beş bin ruble– alabilirdi ve herhangi bir makbuza da gerek yoktu. Eğer profesör makbuz bahsini açarsa, yetkili başkan buna çok alınacaktı.

“Defol evimden!!!” Persikov öylesine korkunç bir şekilde bağırdı ki, oturma odasındaki piyanodan tiz bir ses geldi.

Misafir öylesine çabuk gözden kaybolmuştu ki, Persikov hala sinirden titriyordu. O anda bütün bu olanlar gerçek mi yoksa hayal mi diye düşünmeye başladı.

“Bunlar onun galoşları mı?” diye bağırdı Persikov birkaç dakika sonra.

“Giymeyi unuttu,” dedi Maria Stepanovna titreyerek.
“At bunları dışarı!”

¹⁷ (Fransızca) aramızda kalsın.

“Nasıl atabilirim? Ya bunları almak için geri gelirse?”

“Bunları apartman yönetimine götür. Ve bir makbuz al. Onları bir daha burada görmek istemiyorum! Götür! Casus galoşu istemiyorum!”

Maria Stepanovna gösterişli deri galoşları aldı ve arka kapiya götürdü. Bir süre kapının arkasında durduktan sonra onları kilere sakladı.

“Götürdün mü?” diye çılgınca bağırdı Persikov.

“Evet.”

“Makbuzu ver.”

“Fakat, Vladimir İpatieviç, adam okuma - yazma bilmiyor!”

“Bana makbuz getir! Anladın mı? Okuma - yazma bilen bir orospu çocuğu bul ve imzalat!”

Maria Stepanovna başını salladı ve dışarı çıktı, yarım saat sonra elinde bir notla geri geldi:

“Profesör Persikov’dan bir çift galoş alındı. İmza. Kolesov.”

“Bu ne?”

“Makbuz.”

Persikov makbuzu yerde ayaklarıyla çiğnedi ve üzerine bir kâğıt ağırlığı koydu. O anda bir düşünce aniden kafasını karıştırdı. Telefonu aldı ve Pankrat’ın ensitü numarasını çevirdi: “Her şey yolunda mı?”

Pankrat ona göre her şeyin yolunda olduğunu söyledi. Ama bu Persikov’u sadece kısa bir süre sakinleştirmişti. Somurtarak, telefonu tekrar kavradı ve operatöre şöyle dedi:

“Bana şeyi bağlayın, neydi adı... Lubyanka.¹⁸ Merci... Dinleyin, bildirmem gerek. Şüpheli bir kişi galoşlarıyla evimde dolaştı, evet... IV Üniversitesi’nden Profesör Persikov...”

Tam bu sırada, operatör konuşmayı aniden kesti. Persikov küfürler yağdırırken, telefonun ahizesinden uzaklaşmıştı.

“Çay içmek ister misiniz, Vladimir İpatieviç?” diye sordu Maria Stepanovna, çekinerek.

“Çay falan istemiyorum... Bunların hepsinin belasını versin...”

Tam on dakika sonra, profesörün çalışma odasına yeni misafirleri gelmişti. Biri, haki rengi askeri bir ceket ve pantolon giymiş, hoş, toplu ve çok kibar bir adamdı. Burnunun üstündeki kısaç gözlük tıpkı kristal bir keleşe benziyor, deri botlarının içinde tam bir meleği andırıyordu. Diğer ise çok kısa boylu ve oldukça kederliydi, sivil kıyafetler giymiş olmasına rağmen hiç rahat değilmiş gibi görünüyordu. Üçüncüsü ise diğer ikisinden çok farklı davranıyordu; çalışma odasına girmemiş, dışarıda, karanlık koridorda bekliyordu. Ama yine de aydınlık ve sigara dumanıyla kaplı çalışma odasını olduğu gibi görebiliyordu. Sivil kıyafetler giymiş bu adamın da kısaç gözlükleri vardı.

Çalışma odasındaki iki adam, Persikov’u oldukça yormuştu. Misafirin verdiği kartviziti incelerlerken, beş bin

¹⁸ SSCB’nin gizli servisinin genel merkezi.

ruble hakkında sorular sormuşlar ve adamın tipini tarif etmesini istemişlerdi.

“Şeytan görsün yüzünü,” diye mırıldandı Persikov. “İğrenç bir yüzü vardı. Tam bir soysuz.”

“Gözlük takıyor muydu?” dedi, kısa boylu adam.

“Şeytan bilir. Fakat, hayır, takmıyordu. Pörtlek gözleri vardı.”

“Rubenstein?” dedi melek yüzlü adam, kısa boylu olana. Ama o ümitsizce başını salladı.

“Rubenstein asla makbuzsuz para vermez,” dedi mırıldanarak. Bu, Rubenstein’in işi değil. Daha büyük bir şey.”

Galoş olayı Persikov’un misafirlerinin çok ilgisini çekmişti, melek yüzlü adam apartman yönetimindeki adamı arayıp birkaç soru sordu ve şöyle dedi:

“İç İşleri Halk Komiserliği olarak, apartman yönetiminin sekreteri Kolesov ile, Profesör Persikov’un evine galoşlarla gelen kişi hakkında görüşmemiz gerekiyor.”

Bu konuşmanın hemen ardından Kolesov elinde galoşlarla profesörün odasında belirmişti.

“Vaşenka!” melek yüzlü adam, usulca koridorda oturan adama seslendi. Adam yorgun argın yerinden kalktı ve çalışma odasına girdi. Kısaç gözlüklerinin duman rengi lensleri, gözlerini tamamen kapatmıştı.

“Evet?” dedi uyku bir ses tonuyla.

“Galoşlar.”

Duman rengi lensleriyle galoşlara doğru baktı. Persikov bir an, lenslerin altından parlayan gözlerin aslında

uykulu değil, son derece keskin bakışlara sahip olduğunu düşündü. Ama bu ışıltı birdenbire yok oldu.

“Evet, Vaşenka?”

Vaşenka yorgun bir sesle cevap verdi:

“Evet? Konu nedir? Bunlar Pelenzkovski’nin galoşları.”

Site yönetimi Profesör Persikov’un gönderdiği galoşları hemen gazete kağıdına sarıp, imha etmişti. Bu son derece memnun ediciydi.

Tam bu sırada askeri kıyafet giymiş melek yüzlü adam ayağa kalktı, profesörün elini sıktı ve kısaca şunları söyledi: “Bu görev bizim için bir onurdur, değerli profesör. Rahatça dinlenin... Bundan sonra hiç kimse sizi evde ya da enstitüde rahatsız edemeyecek... Bütün önlemler alınacak, laboratuvarınız da bundan sonra tamamen güvende...”

“Bu adamın bir fotoğrafını bulabilir misiniz?” diye sordu Persikov, gözlüklerinin üstünden bakarak.

Bu soru, misafirlerin tebessüm etmesine sebep olmuştu. Sadece kısa boylu ve kederli adam değil, kordorda bekleyen tuhaf adam bile gülümsemişti. Melek yüzlü adam ise ışıl ışıl gözleriyle profesöre bakarak bunun mümkün olmadığını açıkladı.

“Peki, buradaki alçak kimdi?”

O an hepsinin yüzündeki gülümseme birden kayboldu ve melek yüzlü adam önemsiz bir fırsatçı olduğunu, üstünde durmaya değmeyeceğini söyledi. Ama yine de bu geceki olayı kimseye anlatmamasını rica etti ve ardından hep birlikte profesörün evinden ayrıldılar.

Persikov alışma odasına ve grafiklerine geri döndü, ama artık bunu yapmak zorunda değildi. O sırada telefonun kırmızı ışığı yandı ve bir bayan sesi, profesöre yedi odalı bir apartmanı olan, ateşli ve etkileyici bir kadınla evlenmek isteyip istemediğini sordu. Profesör ahizeye bağtırmaya başladı: “Bence siz Profesör Rossolimo’ya gidip tedavi olmalısınız!” Hemen ardından telefon bir kez daha çaldı. Bu kez profesör biraz yumuşamıştı, çünkü çalışması hakkında sorular sormak için Kremlin’den çok ünlü bir şahıs arıyordu. Ayrıca laboratuvarını da ziyaret etmek istiyordu. Persikov telefondan biraz uzaklaşarak, alnını sildi ve ahizeyi kapattı. O anda üst kattan Valkiriler’in haykırışları ve enstrüman sesleri duyuldu. Radyoda ise Bolşoy Tiyatrosu’nda sahnelenen Wagner Konseri yayınlanıyordu. Tavandan gelen gürültülerin ve haykırışların eşliğinde, Persikov, Maria Stepanovna’ya bu radyoyu kırmak ve lanet olası Moskova’dan kaçıp gitmek istediğini anlatıyordu, çünkü birileri onu açıkça ortadan kaldırmaya çalışıyordu. Sinirden büyütecini kırdı ve çalışma odasındaki divanın üstünde Bolşoy Tiyatrosu’ndan gelen ünlü piyanistin tatlı sesiyle uykuya daldı.

Bir sonraki gün sürprizler devam etti. Persikov tramvayla enstitüye vardığında, avluda, başında son moda bir şapkayla dikilen bir adam vardı. Adam, Persikov’u dikkatlice süzdü ama onu sorularla rahatsız etmedi, bu yüzden profesör onun varlığını hoş görmüştü. Enstitünün koridorunun önünde ise, kafası son derece karışmış Pankrat ile birlikte ayakta dikilen ikinci bir şapkalı adam vardı:

“Merhaba saygıdeğer Profesör.”

“Ne istiyorsunuz?” diye sordu Persikov sinirli bir ses tonuyla, Pankrat’ın yardımıyla ceketini çıkarırken. Ama adam öylesine sakın bir sesle konuşmaya başladı ki, profesörün nedensiz endişesi bir anda yatıştı. Burada bulunma sebebi, profesörü anlamsız misafirlerden korumaktı... Profesör sadece laboratuvarın kapısında değil, pencerelerde de kendini güvende hissedecekti. Hiç tanımadığı bu adam bir anda ceketinin yakasını çevirdi ve profesöre kimliğini gösterdi.

“Hımm... Siz işinizi gerçekten iyi yapıyorsunuz,” diye mırıldandı Persikov ve sonra tıpkı toy bir çocuk gibi sordu: “Burada ne yiyeceksiniz?”

Şapkalı adam hafifçe gülümseyerek, nöbetleşe bekleyeceklerini söyledi.

Sonraki üç gün her şey yolunda gitmişti. Persikov’u sadece Kremlin’den iki kişi ve sınavla ilgili sorular sor-mak için öğrencileri ziyaret etmişti. Bütün öğrencileri dersten kalmıştı ve yüzlerindeki ifadeden anlaşılıyordu ki, Persikov hepsine çok sinirliydi.

“Gidin! tramvay makinisti olun! Hiçbiriniz zooloji okuyamazsınız,” diye bağıırıyordu laboratuvarda.

“Sert biri, değil mi?” diye sordu şapkalı adam, Pankrat’a.

“Ona bir yanlış yaparsan, Tanrı seni korusun,” diye cevapladı Pankrat. “Eğer bir öğrenci sınavın sonuna kadar kalmışsa, zavallı, domuz gibi terlemiş bir halde, sallanarak laboratuvardan çıkar, sonra dosdoğru bara...”

Üzerindeki bu yoğun ilgi sebebiyle, profesör üç günün nasıl geçtiğini anlamamıştı. Ancak dördüncü gün

dış dünyaya karşı bir kez daha korunmasız kalmıştı. Bunun sebebi ise caddeden gelen keskin, tiz bir sestti.

“Vladimir İpatieviç!” diye bir ses geldi Gertsen Caddesi’nden, laboratuvarın açık olan penceresine doğru. Bu ses her kime aitse çok şanslıydı, çünkü sakın geçen bu üç gün Persikov’u çok rahatlatmıştı. O sırada koltuğunda dinleniyor ve kırmızı çerçeveli gözlükleriyle etrafa boş boş bakıyordu. Yorgundu. Sesi duyduğu anda merakla pencereden dışarıya doğru baktı ve kaldırımında Alfred Bronski’yi gördü. Profesör, gösterişli kartvizitin sahibi bu adamı sivri uçlu şapkasından ve elinde tuttuğu not defterinden tanımıştı. Bronski nazikçe başıyla selam verdi.

“Ooo, siz?” dedi profesör. Kızmak için yeterince gücü yoktu ve açıkçası bundan sonraki adımda ne olacağını da biraz merak ediyordu. Pencereyi kapalı tutarak, kendini ondan koruyordu. Sürekli caddede bekleyen şapkalı adam ise başını hemen Bronski’ye doğru çevirdi. Bronski’nin yüzünde sevimli bir tebessüm oluşmuştu.

“Sadece bir iki dakika saygıdeğer profesör.” dedi Bronski, sesini duyurmaya çalışarak. “Sadece bir soru ve tamamen zooloji ile ilgili. Sormama müsaade eder misiniz?”

“Sor,” diye cevapladı Persikov alaycı bir ses tonuyla. “Bu serseri de bir Amerikalı tavrı var,” diye düşündü kendi kendine.

“Tavuklara ne söylemek istersiniz, saygıdeğer profesör?” diye bağırdı Bronski, ellerini ağzının etrafında yuvarlayarak.

Persikov şaşırmişti. Pencerenin kenarına oturdu ve sonra tekrar ayağa kalktı, ardından parmağıyla pence-reyi işaret ederek:

“Pankrat, kaldırımdaki adamı içeri al,” dedi.

Bronski laboratuvara geldiğinde de, Persikov nazik tavrını devam ettirdi ve yüksek sesle:

“Otur lütfen,” dedi.

Bronski sevinçle gülümseyerek, döner koltuğa oturdu.

“Anlat, lütfen,” diye başladı Persikov, “bu haberlerin hepsini sen mi yazıyorsun?”

“Evet, efendim,” diye cevapladı Alfred, saygılı bir biçimde.

“Peki, sen daha Rusça’yı doğru dürüst konuşamaz-ken, nasıl oluyor da bunları yazabiliyorsun? ‘Bir - iki da-kikalar’ ve ‘tavuklara ne söylemek istersiniz’ cümleleri ne anlama geliyor? Herhalde ‘tavuklar hakkında ne dü-şünüyorsun demek istedin.’”

Bronski’nin yüzünde saygılı bir tebessüm belirmişti.

“Valentin Petroviç düzeltiyor.”

“Valentin Petroviç kim?”

“Yayın yönetmeni.”

“Peki. Ben nasıl olsa dil bilimci değilim. Şimdi, Petroviç’i bir kenara bırakalım. Tavuklar hakkında bil-mek istediğin ne?”

“Siz ne söylemek isterseniz, profesör.”

Bronski kalemini kuşandı. O anda, Persikov’un göz-lerinde zafer kıvılcımları belirmişti.

“Sen bana gelmemeliydin, ben kümes hayvanları konusunda uzman değilim. Sen, I Üniversitesi’nden Yemelian İvanoviç Portugalov ile görüşmelisin. Ben bu konuda çok az...”

Bronski mest olmuş bir vaziyette gülümsedi. Profesörün şaka yaptığını anlamıştı. “Şaka - biraz biliyorum!” diyerek not defterine bir şeyler karaladı.

“Fakat eğer öğrenmek istiyorsan, tabi ki anlatırım. Tavuklar ya da horozlar... Galliforme¹⁹ takımına ait türlerdir. Sülün familyasından...” Persikov, Bronski’ye bakmıyordu, ama sanki etrafta onu dinleyen binlerce kişi varmış gibi, yüksek sesle anlatıyordu. “Sülün familyasından ... Phasianidae.²⁰ Kafasının üstünde kırmızı renkli ibiği ve çenesinin altında sarkık iki et parçası bulunan bir kuş türüdür. Hımm... Bazen bir tane de olabiliyor. Başka? Kanatları kısa ve yuvarlak... Kuyruğu ortalama uzunlukta ve kat kat, hatta tıpkı bir çatıya benzediği söylenebilir, ortasındaki tüyler ise hilal şeklini andırıyor... Pankrat, bana, horozların profillerinin bulunduğu model çantasından 705 numaralı modeli getir lütfen... İhtiyacın yok, öyle mi? Pankrat getirmene gerek kalmadı... Tekrar söylüyorum ben bu konuda uzman değilim, Portugalov’a sormalısın. Ben sadece altı tür tavuk biliyorum... Hımmm... Portugalov çok daha fazla biliyor... Hindistan’daki ve Malezya’daki adalarda... Örneğin, kırmızı orman tavuğu, Himalaya Dağları’nın eteklerinde,

¹⁹ Kuşlar sınıfına ait tavuklar, sülünler ve hindiler gibi kuşları kapsayan bir takımdır. (ç.n)

²⁰ (Latince) Uçamayan kuşlardan oluşan bir kuş familyası.(ç.n)

Pakistan'da, Assam'da ve Myanmar'da bulunur... Çatal kuyruklu horoz ya da yeşil orman tavuğu ise Lombok'da, Sumbawa'da ve Flores'de bulunur. Ve Cava Adası'nda harikulade bir horoz türü olan Gallus aeneus; Hindistan'ın güneydoğusunda ise muhteşem gri orman tavuğu vardır. Sana daha sonra bir fotoğraf göstereceğim. Sri Lanka'da da dünyanın başka hiçbir yerinde bulamayacağın Stanley horozunu bulabilirsin."

Bronski şaşkın gözlerle Persikov'a baktı ve defterine bir şeyler karaladı.

"Öğrenmek istediğin başka bir şey var mı?"

"Tavuk hastalıklarıyla ilgili de bir şeyler öğrenmek istiyorum," dedi yavaşça Alfred.

"Hımm, peki. Bu da benim uzmanlık alanım değil... Portugalov'a sormalısın. Fakat yine de... Tenyalar, parazitler, uyuzlar, maytlar, tavuk bitleri, kuş maytları, pireler ve mukoz zarı iltihabı... Pnömonokonyoz, tüberküloz... Ve daha birçoğu (Persikov'un gözleri kıvılcım saçıyordu)... Zehirlenme, tümörler, raşitizm, sarılık, romatizma ve Schonlein mantarı... Bu en tuhaf hastalık: Semptomları ibikte oluşan küfe benzer beneklerdir."

"Peki sizin görüşünüze göre, son yaşanan felaketin sebebi nedir profesör?"

"Hangi felaket?"

"Bunu duymadınız mı, profesör?" diye sordu Bronski şaşkınlıkla. Ardından çantasından İzvestiya Gazetesi'nin buruşuk bir sayfasını çıkardı.

"Ben gazete okumuyorum," diye cevapladı Persikov, kaşlarını çatarak.

“Ama neden, profesör?” diye kibarca sordu Alfred.

“Çünkü saçma sapan şeyler yazıyorlar,” dedi Persikov, hiç tereddüt etmeden.

“Ama profesör...” Bronski yavaşça fısıldadı ve gazeteyi ortaya çıkardı.

“Nedir o?” diye sordu Persikov ve hatta yerinden kalkmıştı.

Bronski’nin gözlerinde kıvılcımlar dans ediyordu. Keskin ve manikürlü parmağıyla son derece büyük olan manşetin altını boydan boya çizdi: “SOVYET CUMHURİYETİ’NDE TAVUK VEBASI.”

“Nee?” dedi Persikov, gözlüklerini alına doğru götürürken.

Bölüm 6

Haziran 1928'de Moskova

Şehir ışıltı ışıltı; ışıklar yanıp sönüyor, her yeri hareketlendiriyordu. Tiyatro Meydanı'nda otobüslerin beyaz ışıkları ve tramvayların yeşil farları birbirine karışmıştı. Muir & Merrilees'in sonradan inşa edilen onuncu katında, üzerinde rengarenk ışıklar taşıyan bir kadın, elinde tuttuğu "İŞÇİ GÜVENLİĞİ" pankartındaki harfleri teker teker aşağıya doğru atarken, oradan oraya zıplıyordu.

Bolşoy Tiyatrosu'nun karşısında, geceleri renkli ışıklarla aydınlatılan fıskiye'nin yanındaki küçük parkta kalabalık bir grup toplanmıştı. Bolşoy Tiyatrosu'nda ise kocaman bir hoparlör uğulduyordu:

"Lefortovsk Veteriner Enstitüsü'nde tavuk aşısıyla ilgili çok önemli sonuçlar elde edildi. Ölen tavukların sayısı bugün yarıya indi."

Sonra konuşmacı birden ses tonunu değiştirdi; içinde bir şeyler kükrüyor gibiydi. Yeşil ışıklar tiyatroyu aydınlatırken, kalın bir ses tonuyla şikayet etmeye başladı:

“Tavuk hastalıkları ile mücadele etmek için, Sağlık Halk Komiserleri Kurulu, Tarım Halk Komiserleri Kurulu, Hayvan Yetiştiriciliği Müdürlüğü ve arkadaşlarımız Ptakha - Porosyuk, Profesör Persikov, Portugalov ve Rabinoviç’den oluşan özel bir komite oluşturuldu. Yeni bir müdahalecilik²¹ girişimi,” diye güldü ve tıpkı bir çakal gibi bağırdı: “Tavuk hastalıkları ile ilgili!”

Tiyatro Meydanı, Neglinniy ve Lubyanka beyaz ve mor şeritlerle pırıl pırıl parlıyor, ışıklar her yeri aydınlatıyordu. Arabaların korna sesleri etrafta yankılanırken, toz bulutları havada öylece süzülüyordu. O sırada insanlar, kırmızı bir projektörle aydınlatılan duvarın önünde toplanmış, asılan ilanı okuyorlardı:

“Tavuk eti ve yumurta tüketimi kesinlikle yasaklanmıştır. Bu ürünleri marketlerde gizlice satmaya çalışanlar hakkında soruşturma başlatılacak ve tüm mallarına el konacaktır. Yumurtası olan tüm vatandaşların, bunları acilen en yakın polis istasyonuna teslim etmesi gerekmektedir!”

İşçi Gazetesi’nin çatısındaki ekranda, yeşil üniformalı bir itfaiyeci ölmüş tavuk yığınının üzerine hortumla gaz yağı püskürtüyordu. Ekranda, daha sonra kırmızı alevlerin etrafı sardığı görülüyor ve ölümcül bir duman bulutlar halinde yükseliyordu. Ardından bir alt yazı belirdi: “Hodinka’da ölü tavukların yakılması.”

Öğle ve akşam yemeği arası hariç, sabah 03.00’e kadar açık olan dükkânların son derece ışıltılı vitrinlerinde şu tabela vardı: “Yumurta bulunur. Kalite garantili.” Yan

²¹ Yabancı müdahalecilik ya da casusluk Sovyet propagandalarında önemli bir rol oynamıştır.

taraflarında ‘Moskova Sağlık Departmanı’ ibaresi bulunan ambulanslar ise siren sesleriyle şehrin içinde son sürat ilerliyorlardı.

“Kesin birileri bozuk yumurtadan zehirlendi,” sesleri yükseliyordu kalabalıktan.

Petrovski yolundaki dünyaca ünlü Saray Restoranı ise yeşil- turuncu ışıklarıyla parıltıyor, masalarının üzerindeki taşınabilir telefonların yanında duran kartonlarda şöyle yazıyordu: “Sovyet kurallarına göre, şu anda omlet yapamıyoruz, taze istiridyemizi deneyebilirsiniz.”

Cılız, yeşil bir ışık veren Çin lambalarının bulunduğu Ermitaj Müzesi’ndeki göz kamaştırıcı sahnede, şarkıcı Şrams ve Karmançikov, şair Ardo ve Arguyev tarafından bestelenen parçaları seslendiriyorlardı:

“Ahh anne, yumurtalarım olmadan ne yaparım?”

...ve ayaklarını yere vurarak gürültülü bir şekilde dans ediyorlardı.

Adını –1927 yılında Puşkin’in “Boris Godunov” adlı eserinin sahnelenmesi sırasında, üzerinde çıplak boyalar²² bulunan trapezin altında kalarak can veren– Vsevolod Meyerhold’dan alan tiyatronun renkli ve ışıklı tabelasında, Meyerhold’un öğrencisi ve Kuhterman Cumhuriyeti’nin ünlü yönetmeni tarafından yönetilen, drama yazarı Erendorg’un yazdığı “Tavukların Kötü Sonu” adlı oyun anons ediliyordu. Neon tabelalar ve yarı çıplak kadın vücutlarıyla parıltıyan Galeri Bahçesi’nde Lenintsev tarafından yazılan “Tavukların Yavruları” adlı revü, yapraklarla

²² Rus feodal soylularının en yüksek rütbesi.

bezenmiş açık hava sahnesinde alkışlar arasında sahneleniyordu. Tverskaya'da ise, kulaklarında ışıklar asılı olan bir sıra sirk eşeği üzerlerinde posterler taşıyarak ilerliyordu: "Rostand'ın 'şantekler'i şimdi tekrar Korş Tiyatrosu'nda."

Gazete satan çocuklar arabaların arasında bağırıyorlardı:

"Yeraltındaki mağarada ilginç keşif! Polonya korkunç bir savaşa hazırlanıyor! Profesör Persikov'un inanılmaz deneyleri!!!"

Eski Nikiti Sirki'nin gübre kokan kahverengi zemini üzerinde, beyaz suratlı palyaço Bom, palyaço Bim'e yutkunarak şöyle dedi:

"Niye üzgün olduğunu biliyorum!"

"Neden?" diye sordu Bim, tiz bir sesle.

"Bahçeye yumurtalarını gömdün ve 15.bölgedeki polis onları buldu."

" "Ha-ha-ha," diye kahkahalarla güldü sirkteki izleyiciler, insanın kanını donduran bir mutlulukla, trapezleri ve antika kubbenin altında salınan ağları sabırsızlıkla beklerken.

"Ahh!" diye bağırdı diğer palyaço. Ardından besili beyaz bir at, ince, uzun bacakları ve streç kıyafetiyle göz kamaştıran güzellikteki kadını sahneye getirdi.

* * *

Fahişelerin kışkırtıcı ve etkileyici çağrılarını görmezden gelen yaratıcı ve kimsesiz Persikov hiç beklenmedik bir anda kazandığı ünle, Mohova'dan At Okulu'na doğru ilerliyordu. Kendini düşüncelerle yiyip bitiriyor ve nereye

doğru gittiğine bakmadan ilerliyordu. Tam o sırada yabancı, eski moda giyimli bir adamla çarpıştı ve parmakları adamın belinde asılı olan tahta kılıfa çarptı.

“Ahh, kahretsin!” dedi Persikov. “Özür dilerim.”

“Kusura bakmayın,” diye cevapladı adam. Ardından ikisi de kalabalığın arasından kurtulmayı başardı. Profesör yaşanan bu olayı aklından hemen çıkararak Preçistenka’ya doğru ilerlemeye devam etti.

Bölüm 7

Aleksandr Semenoviç Rokk²³

Lefortovsk Veterinerlik'in aşıları gerçekten etkili mi, Samara'daki karantina önlemleri yeterli mi, Kaluga ve Vorenej'deki yumurta satıcılarına karşı alınan önlemler etkili oluyor mu ya da Moskova'daki özel komisyonun çalışmaları yeterince başarılı mı, bunların hiçbiri bilinmiyordu. Fakat şu çok iyi biliniyordu ki, Persikov ve Alfred'in son görüşmesinden iki hafta sonra, Sovyetler Birliği'nde tek bir canlı tavuk bile kalmamıştı. Şehirdeki evlerin bahçelerinde zavallı tavukların tüyleri öylece duruyor, sahipleri ağlıyor, son ana kadar tavuk ya da yumurta yiyen pisboğazlar ise kusma ya da kanlı ishal şikayetiyle hastanelerde iyileşmeye çalışıyordu. Neyse ki, bütün bir ülkede binden daha az insan hayatını kaybetmişti ve çok büyük bir kargaşa yaşanmamıştı. İlk olarak, Volokolamsk'ta Tanrı'nın

²³ Yazar, kahramanına bu ismi vererek kitabın Rusça orijinal adındaki 'Rokoviy' kelimesine gizli bir gönderme yapmaktadır. 'Rokoviy' kelimesi 'ölümcül' anlamına gelmektedir.

elçisi olduğunu söyleyen biri tavukların hastalığına polislerin sebep olduğunu iddia etmiş, ama onu kimse ciddiye almamıştı. Daha sonra ise Volokolamsk'taki markette köylü kadınların tavuklarına el koymaya çalışan polisler dövülmüş, Posta ve Telgraf Merkezi'nin camları bilinmeyen birileri tarafından kırılmıştı. Neyse ki, bu yaşananlardan sonra Volokolamsk yetkilileri birkaç önlem almıştı. Tanrı'nın elçisi olduğunu söyleyen kişi takibe alınmış ardından Posta ve Telgraf Merkezi'nin camları tamir edilmişti.

Hastalık, kuzeyde Arhangelsk ve Siumkin köyüne ulaştıktan sonra hastalık kendiliğinden son bulmuştu, çünkü artık gidebileceği başka bir yer yoktu – bildiğiniz gibi Beyaz Deniz'de hiç tavuk yok – Vladivostok'ta da sona ermişti çünkü ondan sonrası okyanustu. Güney'de, Ordubat, Djudba ve Karabulak'da; doğuda ise Polonya ve Romanya kıyılarında mucizevî bir şekilde ortadan kaybolmuştu. Bunda, o bölgelerdeki iklim farklılığı ya da komşu ülkelerin karantina önlemi alması etkili olmuştu. Ama gerçek şu ki, hastalık daha fazla ilerlememişti. Sovyet Cumhuriyeti aralıksız çalışmalarını sessizce sürdürürken, yabancı gazeteler ise durmadan tarihte bir benzeri bulunmayan bu hastalıktan bahsediyorlardı.

Hastalıkla mücadele etmeye çalışan özel komisyon, kümes hayvanları endüstrisini canlandırmaya çalışan komisyon olarak değiştirilmiş ve on altı yoldaştan oluşan özel bir birliğe katılmıştı. "Gönüllü Kümes Hayvanları Derneği" kurulmuş, Persikov ve Portugalov da buraya fahri başkan olarak atanmışlardı. Gazetelerdeki fotoğraflarının altına şu manşetler atılmıştı: "Yurt dışından büyük

yumurta alımı” ve “Bay Hughes²⁴ yumurta şirketini bal-
talamak istiyor.”

Gazeteci Koleçkin kinayeli yazısıyla dikkatleri üzerine çekmişti: “Bay Hughes bizim yumurtalarımızdan uzak du-
run, sizin kendi yumurtalarınız var!”

Profesör Persikov son üç hafta çok çalışmış ve yorgun düşmüştü. Tavuk vebası normal çalışma düzenini altüst etmiş, omuzlarına iki kat sorumluluk yüklemişti. Bütün geceyi tavuk komisyonu toplantılarında geçirmek zorunda kalıyor ve bazen de Alfred Bronski ya da takma bacaklı, şişman adamın görüşmelerine katlanmak zorunda kalıyordu. Profesör Portugalov, Doçent Ivanov ve Borngart ile birlikte hastalık mikrobunu araştırırken, tavukları parçalara ayırıp mikroskopla inceliyorlardı. “Vebaya yakalanan tavukların karaciğerlerindeki değişimler” adlı makaleyi yazmak için üç gece boyunca durmadan çalışmıştı.

Persikov bu alanda çalışmaya çok istekli değildi. Akıllı tamamen başka bir konuyla meşguldü: Kırmızı ışık huzmesi. Bu önemli konudan da tavuk felaketi dolayısıyla uzak kalmıştı.

Yemek ve uyku saatlerinden çalarak sağlığına zarar veriyor, bazen de Preçistenka’ya gitmeden enstitü laboratuvarındaki muşamba divanın üstünde uyuyakalıyordu. Persikov bütün gecelerini mikroskobun başında çalışarak geçiriyordu.

Temmuz ayının sonuna doğru bu yoğunluk biraz azalmaya başlamıştı. Yenilenen komisyon düzenli bir rutine

²⁴ Charles Evan Hughes 1921-1925 yılları arasında Amerika Birleşik Devletleri, Dış işleri Bakanı olarak görev yapmıştır.

oturmuş ve Persikov yarım bıraktığı işine geri dönmüştü. Balık ve kurbağa yumurtaları inanılmaz bir hızla olgunlaşırken, mikroskop yeni örneklerle dolmuştu. Özel sipariş verilen lensler Königsberg'den uçakla gönderilmişti. Temmuz ayının son günlerinde ise, bilim adamları Ivanov'un önderliğinde ışık huzmesinin sigara paketi büyüklüğünde başlayıp sonunda bir metre genişliğe ulaştığı, iki yeni bölme oluşturmuşlardı. Persikov ellerini mutlulukla çırpıp, oldukça karmaşık ve daha önce hiç denenmemiş bir deney hazırlamaya başladı. İlk olarak, Eğitim Halk Komiserleri Kurulu ile telefonda bir görüşme yaptı. Konuştuğu kişi her türlü desteği vereceklerine dair söz verdi. Persikov ardından Hayvan Yetiştiriciliği Yüce Komisyon Başkanı ve arkadaşı olan Porosyuk'u aradı. Porosyuk, Persikov'a yurt dışından getirilmesi gereken malzemeler konusunda çok yardımcı oldu ve hemen Berlin'e ve New York'a telgraf çekeceğini belirtti. Ardından Kremlin, Persikov'u arayıp arabaya ihtiyacı olup olmadığını sordu.

"Hayır, teşekkürler. Tramvayla gidip gelmeyi tercih ederim," dedi Persikov.

"Ama neden?" diye sordu esrarengiz ses, küçümser bir tavırla gülerken.

Genelde herkes, Persikov'a ya saygı ve korkuyla ya da küçük ama önemli bir çocukla konuşuyormuş gibi sevecen bir gülümsemeyle soru yöneltirdi.

"Daha hızlı," dedi Persikov, ardından telefondaki gür sesli kişi şöyle cevap verdi:

"Peki, siz nasıl isterseniz."

Bir hafta daha geçmişti. Persikov azalan tavuk sorunlarından daha da uzaklaşmış ve ışık huzmesi çalışmasına yoğunlaşmıştı. Uykusuz ve yorgun geçen gecelerden sonra kafasını sanki hiç ağırlığı yokmuş ve saydammış gibi hafiflemiş hissediyordu. Kırmızı ışık huzmesi gözünün önünden hiç gitmiyor ve her geceyi enstitüde geçiriyordu. Persikov sadece bir kere Preistan'daki büyük BSYM²⁵ salonunda ışık huzmesi ve onun yumurta hücrelerine etkisi hakkında konferans vermek için zooloji sığınağından dışarı çıkmıştı. Bu, tuhaf zoolojist için çok büyük bir başarıydı. Sütunlu salondaki alkış sesleri öyle yüksekti ki, duvarlar yıkılacak gibi oluyordu. Beyaz elbise li kadınların ve siyah ceket giymiş BSYM üyelerinin üzerine ışık saçan lambalar yansiyordu. Sahnede, kürsünün yanındaki cam masanın üzerinde, kedi büyüklüğünde, gri, nemli bir kurbağa ağır ağır nefes alıyordu. Seyirciler sahneye notlar atıyorlardı. Bu notların arasında yedi tane aşk mektubu da vardı, ama Persikov bunları yırtıp atmıştı. Komisyon başkanı, Persikov'u kürsüye çıkıp selam vermesi için zar zor ikna etmişti. Profesör sinirli bir şekilde herkesi selamladı, elleri terden sıırıslılandı, kravatı ise çenesinin hizasında durmak yerine sol kulağının olduğı tarafa doğru kaymıştı. Bu puslu kalabalıkta yüzlerce sararmış yüz ve beyaz gömlekli adam vardı. O anda aniden bir yerlerde, sarı bir silah kılıfı belirdi ama sonra beyaz sütunun arkasında gözden kayboldu. Persikov belli belirsiz fark etmişti, ama üzerinde durmadı. Salondan ayrılırken kırmızı halının üzerinde yürüdüğü sırada birden

²⁵ Bilim Adamları Sosyal Yardımlaşma Merkezi Komitesi

kendini kötü hissetti. Salonun girişindeki parlak avizeler bir anda kararmıştı. Başı dönüyor, midesi bulanıyordu... Burnuna bir yanık kokusu geldi, o anda boynundan aşağıya doğru sıcak, yapış yapış bir kan aktığını hissetti... Ve titreyen elleriyle tırabzana sıkı sıkı tutundu.

“Vladimir İpatieviç, iyi misiniz?” etraftan endişeli sesler yükseliyordu.

“Evet, evet,” dedi Persikov kendine gelmeye çalışırken. “Sadece çok yorgunum... Evet... Bir bardak su lütfen...”

* * *

Oldukça güneşli bir Ağustos günüydü. Bu, profesörü rahatsız ediyordu, çünkü karanlık ortadan kalkmıştı. Ayakları esnek bir projektör, araç - gereç ve lenslerle dolu cam masanın üstüne keskin bir ışık yansıtıyordu. Döner koltuğunda arkasına yaslanmış sigarasını içerken, bir yandan da yorgun ama memnun bakışlarla laboratuvardaki puslu havayı ısıtan kırmızı ışık hüzmelerinin bulunduğu bölmeye bakıyordu.

O sırada biri kapıyı çaldı.

“Buyurun,” dedi profesör

Kapı yavaşça gıcırdadı ve içeriye Pankrat girdi. Korkudan yüzünün rengi atmıştı.

“Rokk sizi görmek için geldi, Profesör.”

Profesörün yüzünde bir gülümseme belirdi. Gözlerini kıstı ve:

“İlginç. Meşgul olduğumu söyle.”

“Kremlin’den resmi bir evrak geldiğini söylüyorlar.”

“Rokk ve evrak? Garip bir durum!” dedi Persikov ve ekledi: “Tamam, gelsin bakalım!”

“Peki efendim.” dedi Pankrat, ve ardından hızla gözden kayboldu.

Bir dakika sonra kapı tekrar gıcırdadı ve içeride bir adam belirdi. Persikov kapıya doğru dönerken koltuğundan tiz bir ses çıktı ve ardından gözlüklerinin üstünden içeriye giren misafire baktı. Profesör kendini dış dünyadan soyutlamıştı, o yüzden bu da ilgisini çekmedi, ama yine de adamın dominant yüz ifadesini fark edebilmişti. Son derece demode giyimliydi. 1919 yılında, başkentin sokaklarıyla mükemmel bir uyum içerisinde olurdu, 1924 yılında da belki idare edilebilirdi ama 1928 yılı için son derece garip bir görüntüsü vardı. İşçi sınıfının en çağ dışı kesiminin bile – fırıncılar– ceket giydiği, askeri paltoların çok nadir görüldüğü, demode kıyafetlerin tamamen ortadan kalktığı 1924 yılında, bu adam kruvaze deri bir ceket, yeşil pantolon, tozluk ve potin giymişti, belinde ise sararmış bir kılıfın içinde oldukça eski Mauser marka bir pistol vardı. Misafirin yüzü, herkeste olduğu gibi Persikov’da da aynı etkiyi yaratmıştı. Ufacık gözlerinde şaşkınlık ve kendine duyduğu aşırı güven; kısa, düz taban bacaklarında ise laubali bir tavır vardı. Yeni tıraş olmuş yüzü parlıyordu. Persikov sinirlenmeye başlamıştı. Sandalyesini acımasızca gıcırdattı ve misafire dik dik bakarak şöyle dedi:

“Evrak mı getirdiniz? Nerede?”

Misafir gördüklerinden dolayı şaşkına dönmüştü. Aslında çok nadir karmaşaya düşerdi, ama şimdi gerçekten kafası karışmıştı. Şaşkınlığının ilk sebebi, tavana kadar

uzanan ve tıka basa kitaplarla dolu olan yirmi raflı bir kütüphane idi. Tabi ki bir de lenslerle donatılmış ve kırmızı ışık huzmesiyle aydınlatılmış bölmeler vardı. Projektörden yayılan güçlü ışık huzmesinin yanındaki döner koltukta oturan Persikov da son derece garip ve görkemliydi.

Misafir saygı duyduğunu gösteren bir tavırla Persikov'a baktı. Elinde bir evrak yoktu ve şöyle dedi:

"Ben Aleksandr Semenoviç."

"Evet? Yani?"

"Kırmızı Işık Devlet Çiftliği'nin²⁶ yöneticisiyim," diye belirtti misafir.

"Evet?"

"Ve buraya sizi görmek için geldim dostum, gizli bir konu hakkında."

"Kısaca bahsederseniz çok sevinirim."

Misafir, ceketinin düğmelerini açtı, son derece kalın ve gösterişli bir kâğıt çıkarıp Persikov'a uzattı. Ardından davet beklemeden döner sandalyelerden birine oturdu.

"Masayı itmeyin," dedi Persikov nefret dolu bir ses tonuyla.

Misafir, odanın loş ve karanlık köşesindeki soluk bir çift gözün bulunduğu masaya korkuyla baktı.

Persikov kağıdı okur okumaz sandalyesinden kalktı ve telefona koştu. Birkaç dakika içinde, telaşlı ve tedirgin bir ses tonuyla konuşmaya başlamıştı bile.

²⁶ (Sovhoz) SSCB'de 1917 Ekim devriminden sonra kurulan devlet mülkiyetindeki tarım işletmeleridir.

“Kusura bakmayın... Anlayamıyorum... Bu nasıl olabilir? Ben... Benim iznim dışında... Bunu ne için kullanacağını nereden bilebiliriz?”

Tam o sırada misafir sandalyesinden kalktı, alınmıştı.

“Özür dilerim, ben sadece işimi yapmaya...”

Fakat, Persikov bükülmüş parmağını ona doğru saldı ve konuşmasına devam etti:

“Af edersiniz, anlayamıyorum... Kesinlikle karşı çıkmak zorundayım. Yumurtalarla herhangi bir deneyi onaylamıyorum... Bizzat kendim deneyene kadar.”

O sırada ahizeden bir tıkırtı duyuldu. Telefondaki seste küçük bir çocukla konuşuyormuş gibi alaycı bir ifade vardı. En sonunda Persikov sinirden mosmor olmuş bir halde ahizeyi kapattı ve duvara doğru bağırdı:

“Lanet olsun, ne yaparlarsa yapsınlar.”

Masaya döndü ve kâğıdı eline aldı. Burnunun ucuna düşmüş gözlüklerinin üstünden bakarak baştan sona kadar okudu, sonra gözlüklerini taktı ve sondan başa doğru tekrar okudu ve aniden bağırmaya başladı:

“Pankrat!”

Pankrat sanki bir operanın sahne kapısından çıkmış gibi, kapının girişinde belirdi. Persikov ona baktı ve bağırmaya başladı:

“Defol, Pankrat!”

Pankrat, yüzünde herhangi bir şaşkınlık belirtisi oluşmadan gözden kayboldu.

Ardından Persikov misafirine döndü ve şöyle dedi:

“Tamam, bayım... Kurala uyuyorum. Bu, benim işim değil. Açıkçası çok da umursamıyorum.”

Misafir, profesörün sözlerine kırılmaktan çok şaşırmıştı.

“Kusura bakmayın,” diye başladı sözlerine, “Siz, dostum...”

“Niye bana sürekli dostum diyip duruyorsunuz?” diye mırıldandı Persikov.

“Ama...” ifadesi belirmişti misafirin yüzünde.

“Özür di...”

“Her neyse bayım,” diye sözünü kesti Persikov. “Bakın bu ark lambası. Mercekleri hareket ettirerek ışık huzmesi oluşturabilirsiniz.” – Persikov bölmenin kameraya benzeyen kapağına dokundu – “Bu ışık huzmesini daha sonra 1 numaralı mercek ve 2 numaralı aynayı kullanarak bir araya getirebilirsiniz.” – Persikov ışığı kapattı ve sonra asbest²⁷ bölmenin tabanı üzerinde tekrar açtı – “Bölmenin tabanı üzerine ne isterseniz yerleştirebilir ve bir deney yapabilirsiniz. Kolay bir deney değil mi?”

Persikov gizlice alay edip, aşağılamak istiyordu, ama misafir ıslıl ıslıl parlayan gözleriyle bölmeye dikkatle bakarken, bunu fark etmemişti.

“Ama sizi uyarmalıyım,” diye devam etti Persikov, “Ellerinizi ışığın üzerine koymamalısınız, çünkü yaptığım gözleme göre, bu epitel bir doku oluşmasına sebep oluyor... ama, maalesef henüz kötü huylu olup olmadıklarını tespit edemedim.”

²⁷ Isıya, aşınmaya ve kimyasal maddelere karşı dayanıklı bir mineral.

Misafir deri şapkasını düzeltirken, ellerini ustaca arkasına gizledi ve profesörün ellerine baktı. İyottan simsiyah olmuşlardı, sağ bileğinde ise bir bandaj vardı.

“Peki ya siz profesör?”

“Kuznetsk’ten kauçuk eldiven alabilirsiniz,” dedi profesör sinirli bir şekilde. “Bu, benim sorumluluğumda değil!”

O anda profesör adeta büyüteçle inceliyormuş gibi, dikkatlice misafire baktı.

“Nerelisiniz? ya da... Neden siz?”

Rokk’un bu sefer gerçekten ağına gitmişti.

“Özür di...”

“İnsanın ne yaptığını bilmesi gerekiyor! Neden bu ışık huzmesine bu kadar kafayı taktınız?”

“Çünkü bu son derece önemli...”

“Hımmm. Son derece önemli? Bu durumda... Pankrat!”

Ve Pankrat birden ortaya çıktı:

“Bir dakika Pankrat, düşünmem gerek.”

Pankrat sessizce tekrar gözden kayboldu.

“Benim anlayamadığım bir şey var!” dedi Persikov. “Bu telaşın ve gizliliğin sebebi ne?”

“Benim kafamı çok karıştırdınız, Profesör.” dedi Rokk. Şüphesiz biliyorsunuz ki, bütün bir ülkede tek bir canlı tavuk bile kalmadı.”

“Yani?” diye bağırdı profesör. “Sizde onları birden yaşama döndürmeye mi niyetlendiniz? Neden bunun için henüz tam anlamıyla bitmemiş bir ışık huzmesini kullanmak istiyorsunuz?”

“Dostum, profesör,” diye cevap verdi Rokk, “açıkçası kafamı karıştırıyorsunuz. Ben size kümes hayvanları endüstrisini tekrar kurmamız gerektiğini anlatıyorum, çünkü yurt dışında bizim hakkımızda bir sürü kötü şeyler yazılıyor.”

“Öyleyse yazmalarına izin ve...”

“Bakın, Profesör!” dedi Rokk gizemli bir şekilde, kafasını sallayarak.

“Yumurtadan tavuk yetiştirme fikrini kimin ortaya attığını sorabilir miyim mümkünse?”

“Ben!” diye karşılık verdi Rokk.

“Hımm. Anladım. Sebebini öğrenebilir miyim? Ayrıca ışık huzmesinin özelliklerini nereden öğrendiniz?”

“Ben sizin konferansınıza geldim.”

“Henüz yumurtalarla deney yapmadım! Yapacaktım!”

“Başarılı olacak,” dedi Rokk aniden tüm samimiye-tiyle. Işık huzmeniz o kadar başarılı ki, tavukları değil filleri bile büyütebilir.”

“Beni dinleyin...” dedi Persikov. “Siz zoologist değilsiniz, öyle değil mi? Ah yazık, çok cesur bir araştırmacı olurdunuz. Evet... Sadece risk... Başarısızlık... Ve benim zamanımı boşa harcıyorsunuz...”

“Bölmenizi size geri vereceğiz, Endişelenmeyin.”

“Ne zaman?”

“İlk nesil büyüdükten sonra.”

“Kendinizden çok eminsiniz! Güzel. Pankrat!”

“Yanımda birileri ile geldim,” dedi Rokk. “Ve korumalar...”

Akşama kadar profesörün laboratuvarı تنها, ıssız bir yere dönüşmüştü. Masalar boştu. Rokk'un adamları üç büyük bölmeyi de götürmüşlerdi. Sadece profesörün ilk deneylerinde kullandığı küçük bölme kalmıştı.

Temmuz güneşi batmak üzereydi. Enstitünün koridorlarına alaca karanlık çökmüştü. Laboratuvardan tek düze ayak sesleri geliyor, Persikov ise –ışıkları açmadan – odada bir uçtan bir uca volta atıyordu. Tuhaf olansa, o gece enstitüdeki herkesi ve bütün hayvanları sebebi anlaşılamayan bir kasvet esir almıştı. Kurbağalar hep bir ağızdan hüznle, sanki kötü bir haber veriyormuş gibi bağıryorlardı. Pankrat da kafesinden kaçan kara sucul yılanının peşinden gitmek zorundaydı. Yakaladığında, yılanın gözleri buradan kaçmayı ve bir daha gelmemeyi her şeyden çok istiyormuş gibi bakıyordu.

Gece geç saatlerde Persikov'un laboratuvarının zili çaldı. Gelen Pankrat'tı. Hiç alışık olmadığı bir manzarayla karşı karşıyaydı: Profesör laboratuvarın ortasında terk edilmiş bir halde öylece duruyor ve masalara bakıyordu. Pankrat şaşkınlık içindeydi.

“İşte Pankrat!” dedi Persikov, boş masaları göstererek.

Pankrat dehşete düşmüştü. Profesör ağlamış gibi görünüyordu. Bu son derece anormal ve ürkütücüydü.

“Evet efendim,” dedi ağlamaklı bir ses tonuyla ve o an kendi kendine düşündü: “Keşke bana bağırsaydı!”

“İşte!” diye tekrarladı Persikov. Dudakları, en sevdiği oyuncağı aniden elinden alınmış bir çocuk gibi titriyordu.

“Biliyor musun sevgili Pankrat,” diye devam etti Persikov, pencereye doğru dönerken. “Beni on beş yıl önce

operaya katılmak için terk eden karımın öldüğü haberini aldım... İşte bu da benim hikâyem Pankrat... Bana mektup göndermişler..."

Kurbağalar hüzünlü bir sesle bağıırken, alaca karanlık profesörü adeta içine çekiyordu. İşte... gece. Moskova... Her yerde beyaz ışıklar görünüyordu. Perişan ve şaşkın Pankrat da korku içinde hazır ol da bekliyordu.

"Gidebilirsin Pankrat," dedi profesör yavaşça ve elini salladı. "Yatağına git, sevgili arkadaşım Pankrat."

Akşam olmuştu. Pankrat parmaklarının ucuna basarak laboratuvarından çıktı ve kendi küçük odasına girdi, köşede duran bir yığın eski püskü kıyafetin arasından daha önceden açılmış olan, sert Rus votkasını ortaya çıkardı ve tamamını bir dikişte içti. Ardından bir parça tuzlu ekmek yedi. Biraz rahatlamıştı.

Gece yarısında, Pankrat loş koridordaki bankın üzerinde yalın ayak otururken, bir yandan, pamuklu tişörtünün altından göğsünü kaşıyor, diğer taraftan da o sırada çalışmakta olan şapkalı adamla konuşuyordu:

"Ölmeyi tercih ederdim..."

"Gerçekten ağlıyor mu?" diye sordu şapkalı adam meraklı bir biçimde.

"Evet... ölseydim..." diye tekrar ediyordu Pankrat.

"Büyük bir bilim adamı," dedi şapkalı adam. "Ama şunu herkes bilir ki, bir kurbağa, bir eşin yerini tutamaz."

"Asla."

Sonra Pankrat bir süre düşündü ve şöyle dedi:

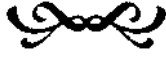
“Karımı buraya getirmeyi düşünüyorum. Onun için buraya gelmekten daha iyi ne olabilir ki? Sadece buradaki haşerelere dayanamaz.”

“Şüphesiz çok iğrençler,” diye onayladı şapkalı adam.

Profesörün laboratuvarından hiç ses gelmiyordu. İçeride ışık yoktu.

Bölüm 8

Devlet Çiftliği'nde Olay

Smolensk'in en güzel zamanı ağustosun son günleridir. Hepinizin bildiği gibi, vakitli yağan bahar yağmurları, bol güneş ve verimli hasadıyla 1928 yazı da bunlardan biriydi... Şeremetev'lerin eski malikânesinin bahçesindeki elmalar olgunlaşmış, büyük, sarı tarlalar da yemyeşil ağaçların arasında boylu boyunca uzanmıştı. İnsan kendini doğanın kucağında daha iyi hissediyordu. Aleksandr Semenoviç de burada şehirde olduğu kadar mutsuz görünmüyordu. O iğrenç ceketini giymemişti. Yüzü bronzlaşmıştı. Üzerinde ise göğsünü kaplayan kılları ortaya çıkaran, yakası açık, pamuklu bir tişört ve kanvas bir pantolon vardı. Bakışları sakın ve içtendi.

Aleksandr Semenoviç üzerinde "Kırmızı Işık Huzmesi Devlet Çiftliği" ibaresi bulunan sıra sütunlu taraçadan heyecanla aşağıya indi ve üç siyah bölmeyi korumalar eşliğinde getiren kamyonu doğru yürüdü.

Semenoviç bölmeleri –Şeremetev'lerin yemyeşil evinin– eski kış bahçesine kurmak için asistanlarıyla birlikte bütün

bir gün çalıştı... Akşama kadar her şey hazırды. Beyaz ark lambası cam tavanı aydınlatmış, bölmeler taş zemine yerleştirilmişti. Bölmeleri getiren teknikerler uzun bir süre ışığın yayılmasını sağlayan düğmeleri ayarlamak için uğraşmışlar ve nihayet siyah kutuların asbest zemini üzerinde kırmızı ışık huzmesini oluşturmuşlardı.

Aleksandr Semenoviç ise telaşla koşuşturuyor, elektrik tesisatını kontrol etmek için portatif bir merdivene tırmanmaya çalışıyordu.

Ertesi gün, aynı kamyon tekrar geldi. Son derece düzgün kontrplaklardan yapılmış, üstlerinde siyah etiketler bulunan üç tane kutu bıraktı. Kutuların üstünde beyaz harflerle şöyle yazıyordu:

VORSICHT: EIER!

DİKKAT: YUMURTA!

“Neden bu kadar az gönderdiler?” diye merak etti Semenoviç, ama yine de paketleri açarken çok heyecanlanmıştı. Paketleri açma işini Aleksandr Semenoviç, onun son derece şişman karısı Manya, şu anda devlet çiftliğinde saha görevlisi olarak çalışan Şeremetev’lerin tek gözlü, eski bahçıvanı, burada yaşaması zorunlu tutulan bekçi ve hizmetçi Dunia yerine getirmişti. Burası Moskova değildi ve burada her şey daha kolay, daha sade ve daha samimiydi. Aleksandr Semenoviç, yeşillikler içindeki evin üst camlarından gelen yoğun güneş ışığı altında, kıymetli hediyeleri andıran kutulara bakarken, yanındakilere açıklamalar yapıyordu. Tüfeği kapıda huzurla asılı duran bekçi ise, bir çift pense ile kutuların üzerindeki zimba tellerini ve metal bantları çıkarıyordu. Çatırtı sesleri geliyor, havaya

toz bulutları yükseliyordu... Aleksandr Semenoviç kutuların etrafında telaşla koşuştururken, sandaletlerinden şlap şlap sesleri geliyordu.

“Yavaş ol, lütfen!” dedi Aleksandr, bekçiye.” Dikkat! Görmüyor musun, bunlar yumurta!”

“Endişelenmeyin!” dedi cahil savaşçı, matkapla delik açarken. “Bir sani...”

Tr-r-r... ve havaya toz bulutları yükselmeye devam ediyordu.

Yumurtalar çok iyi paketlenmişti: tahta kapağın altında bir kat yağlı kağıt, onun üstünde kurutma kağıdı en üstte ise kalın bir tabaka talaş vardı. Nihayet yumurtaların beyaz uçları görünmeye başlamıştı.

“Yabancıların paketleri,” diye mırıldandı Aleksandr Semenoviç, talaşların arasından yumurtaları çıkarmaya çalışırken, “Bizimkiler gibi değil. Dikkat et Manya, kıracaksın!”

“Sen kafayı yemişsin, Aleksandr Semenoviç!” diye bağırdı karısı. “Ne bunlar, altın mı? Daha önce hiç yumurta görmemişim gibi! Oo! Bak! Ne kadar büyükler!”

“Yabancılar!” dedi Aleksandr Semenoviç, yumurtaları ahşap masanın üzerine yerleştirirken. “Bunlar bizim köylü yumurtalarından değil... Bunların hepsi Brahmaputra’dan.”

“Haklı olduğunuzu söylemeliyim,” diye onayladı bekçi, yumurtalara hayranlıkla bakarken.

“Neden bu kadar kirli olduklarını anlayamıyorum,” dedi Aleksandr Semenoviç düşünceli bir halde. “Manya, bunlara göz kulak ol. Paketleri açmaya devam edin, ben bir yere telefon edeceğim.”

Aleksandr Semenoviç telefon etmek için devlet çiftliğinin ana ofisine gitti.

Akşamleyin, zooloji enstitüsünün laboratuvarında telefon çalmaya başladı. Profesör Persikov elleriyle saçlarını karıştırırken telefonu açmaya gitti.

“Efendim?”

“İl merkezinden arıyorlar,” dedi operatörden bir kadın sesi yavaşça.

“Peki, bağlayın,” dedi Persikov hoşnutsuzca, telefonun siyah ahizesine doğru. Bir tıkırtı sesi duyuldu ve ardından endişeli ve mesafeli bir erkek sesi konuşmaya başladı:

“Yumurtaları yıkamamız gerekiyor mu, profesör?”

“Anlamadım? Ne? Ne sordunuz?” Persikov sinirlenmişti. “Nereden arıyorsunuz?”

“Nikolski, Smolensk İl Merkezi’nden arıyorum.”

“Anlamadım. Nikolski’yi daha önce hiç duymadım. Kimsiniz?”

“Rokk!” diye cevap verdi, sert bir biçimde.

“Rokk da kim? Oo, evet... siz... Ne öğrenmek istiyorsunuz?”

“Yumurtaları yıkamam gerekiyor mu? Yurt dışından bir miktar tavuk yumurtası aldık...”

“Evet?”

“Ama hepsi çok kirli.”

“Yanılıyorsunuz. Nasıl söylediğiniz kadar kirli olabilirler ki? Tabi ki, biraz gübre kalıntısı ya da ufak tefek şeyler olabilir.”

“Öyleyse yıkamaya gerek yok mu?”

“Tabi ki yok... Yumurtaları bölmeye daha yerleştirmediniz mi?”

“Yerleştiriyorum, evet,” diye cevap verdi Semenoviç.

“Hımmm,” diye homurdandı Persikov.

“Şimdilik hoşça kalın,” dedi ve telefon kapandı.

“Hoşça kalın,” diye nefretle tekrarladı Persikov, doçent İvanov’a bakarak. “Bu adam hakkında ne düşünüyorsunuz, Pyotr Stepanoviç?”

İvanov güldü.

“O muydu? Bütün yumurtaları nasıl mahvedeceğini hayal edebiliyorum.”

“Eveeeeettt,” Persikov sinirlenmeye başlamıştı. “Şöyle düşünün, Pyotr Stepanoviç... Evet tabi ki ışık huzmesinin, iki yaşayışlı hücreler üzerinde yarattığı etkiyi, tavuk yumurtalarının yolkları üzerinde de yaratabilmesi mümkün. Yumurtadan yavru çıkması da mümkün... Fakat ne siz ne de ben bunların ne tür tavuklar olacağını söyleyemeyiz. Belki belki kimsenin işine yaramayacak bir şey olacak. Belki iki günde ölecekler. Belki de yemek için güvenli olmayacaklar! Ben bunların yaşayacağına garanti verebilir miyim? Belki çok kırılğan kemikleri olacak.” Persikov telaşlanmıştı. Ellerini sallıyor, parmaklarını büküyordu.

“Kesinlikle haklısınız,” diye onayladı İvanov.

“Yavrulayabileceklerini garanti edebilir misiniz, Pyotr Stepanoviç? Belki de bu adamın ürettiği tavuklar kısır olacak. Onları köpek büyüklüğüne gelinceye kadar büyütecek, ama yine de kıyamet kopana kadar yavruları olmayacak.”

“Bunu garanti etmek imkansız,” diye onayladı Ivanov.

“Bu ne haddini bilmezlik!” Persikov kendi kendine sinirleniyordu. “Bu ne terbiyesizlik! Bir de bana bu saçma talimatları veriyorlar,” – Persikov, Rokk’un getirdiği evrakları işaret etti (laboratuvar masasının üstünde duruyorlardı) – “Bu konuyla ilgili kendime bile bir şey söyleyemezken, bu cahillere nasıl öğretebilirim?”

“İtiraz edemiyor musunuz?” diye sordu Ivanov.

Persikov’un yüzü mosmor oldu, kağıdı aldı ve ona gösterdi. Ivanov kağıdı okuduktan sonra yüzünde zoraki bir gülümseme belirdi.

“Anladım,” dedi manidar bir şekilde.

“Ve ayrıca... İki aydan beri verdiğim siparişi bekliyorum, hala bir haber yok. Ama Rokk denen adamın yurmurtaları da, her türlü yardımı da hemen gelmiş.”

“O hiçbir şey başaramaz, Vladimir İpatieviç. En sonunda bölmenizi size geri getirecekler.”

“Umarım tahmin ettiğimizden çabuk getirirler, çünkü yapmam gereken deneyler gecikiyor.”

“Evet, bu çok büyük şanssızlık. Ben de bütün hazırlıklarımı tamamlamıştım.”

“Koruyucu kıyafetler geldi mi?”

“Evet, bu sabah.”

Persikov bunu duyunca biraz rahatlamış, neşelenmeye başlamıştı.

“Hımm...bence şöyle devam etmeliyiz; çalışma odasının kapısını sıkıca kapatıp, camları açalım...”

“Tabi ki,” diye onayladı Ivanov.

“Üç kask mı?”

“Evet, üç.”

“Tamam, o zaman... Sen ve ben, bir de öğrencilerden birini alırız. O da üçüncü kaskı alır.”

“Grinmuth olabilir.”

“Kuyruklu kurbağalar konusunda çalıştığın öğrenci, değil mi? Hımm... olabilir. Ama bir saniye, o çocuk bahar döneminde Gymnodontes’lerin²⁸ hava kesesinin yapısını anlatamamıştı,” diye kindarca hatırladı Persikov.

“Hayır, o iyi bir öğrencidir,” diye savundu Ivanov.

“Bu gece uykuyu unutmak zorundayız,” diye devam etti Persikov. “Yalnızca, Pyotr Stepanoviç lütfen gazı kontrol edin. O firmanın ne yapacağı belli olmaz. İşe yaramaz bir şeyler göndermiş olmasınlar.”

“Hayır, hayır,” Ivanov ellerini salladı. “Ben dün zaten denemiştım. Onlara biraz zaman tanımalısınız, Vladimir İpatieviç, gaz son derece iyi.”

“Ne üzerinde denediniz?”

“Sıradan kurbağalar. Gaz açıldığı anda ölüyorlar. Bir şey daha var, Vladimir İpatieviç. GPU’ya yazıp havalı tabancı istemelisiniz.”

“Ama nasıl kullanılacağını bilmiyorum...”

“Ben kullanırım.” dedi Ivanov. “Bir keresinde Klyazma’da eğlencesine denemiştik...yanımda GPU’dan bir arkadaş vardı... Muhteşem bir alet, kullanması son derece kolay. Sessiz ateş ediyor, menzili yüz adım civarında ve tek

²⁸ Bir çeşit balık türü.

seferde öldürüyor. Biz kargalara ateş etmiştik. Yani bana sorarsanız, gaza ihtiyacımız olmayacak.”

“Hımmm... Akıllıca bir fikir. Çok akıllıca.” Persikov odanın köşesine doğru yürüdü, telefonu aldı ve:

“Bana şeyi bağlayın, neydi adı... Lubyanka...”

* * *

Günler çok sıcak geçiyordu. Yoğunlaşan sıcak hava tabakası tarlaların üzerinde adeta hareket ediyordu. Geceler ise büyüleyici ve son derece aldatıcıydı. Ay, Şeremetev’lerin eski malikânesini kelimelerle ifade edilemeyecek kadar güzel aydınlatıyordu. Devlet çiftliği binası şekerden yapılmış gibi parlıyor, bahçesinde gölgeler titreşiyordu. Ay ışığı küçük göletleri sanki ikiye bölüyordu, bir tarafında sütunların eğik gölgeleri, diğer tarafında ise koyu bir karanlık... Ay ışığı öylesine parlaktı ki, bu ışıktaki küçücük harflerle yazılmış satranç sayfası dışında İzvestiya gazetesinin tamamını okumak mümkündü... Hizmetçi Dunia her nasılsa kendini çiftliğin arkasındaki koruda bulmuştu, tesadüfen çiftlik kamyonunun kızıl bıyıklı şoförü de oradaydı. Orada ne işleri olduğunu kimse bilmiyordu. Kara ağacın zayıf gölgesine sığınmışlardı. Şoförün deri ceketi yerde seriliydi. Madam Rokk ise beyaz geceliğinin içinde taraçada otururken, aya bakıp hayal kuruyordu. O sırada bahçıvanların yemek yediği mutfakın ışığı da yanıyordu.

Devlet çiftliğinin arkasındaki Kontsovka köyüne sessizlik hâkimken, saat 22.00’de bir anda her yeri muhteşem bir flüt sesi kapladı. Bu müziğin koruyu ve Şeremetev’lerin eski malikânesini nasıl etkisi altına aldığını ifade

edebilmek imkansızdı. Maça Kızı'ndaki kırılğan Lisa'nın sesi, ihtiraslı Polina'nın²⁹ sesine karışıyor ve ay ışığıyla aydınlanmış gökyüzünde yükseliyordu.

Flüt yavaş yavaş... yavaş yavaş... çalıyor ve sesi titriyordu.

Koru öylece hareketsiz duruyordu. Dünya da yüzünü, kızıl saçlı, kaba saba kamyon şoförünün yüzüne yaslamış, tıpkı bir orman perisi gibi müziği dinliyordu.

“Hiç fena çalmıyor, puşt herif,” dedi şoför, eliyle Dünya'nın beline sarılırken.

Flütü çalan, devlet çiftliği yöneticisi Aleksandr Semenoviç Rokk'tan başkası değildi ve hakkını vermeliydik ki, şahane çalıyordu. Aslında flüt Aleksandr Semenoviç'in bir zamanlar ilgi alanıydı. 1917 yılına kadar, Yekaterinoslav'daki “Büyük Hayaller” sinemasında ünlü maestro Petukhov'un konserlerinde çalmıştı. Fakat birçok insanın hayatını tamamen değiştiren 1917 yılı, Aleksandr Semenoviç'i de etkilemişti. “Büyük Hayalleri” ve tozlu, yıldızlarla süslü konser salonunu ardında bırakmış, flütünü öldürücü Mauser ile değiştirip, apar topar deniz savaşına ve devrime katılmıştı. Dalgalar onu uzun bir süre oradan oraya savurmuştu: Kırım, Moskova, Türkistan, ve hatta Vladivostok.

Aleksandr Semenoviç'in kendindeki gizli gücü fark edebilmesi için devrime ihtiyacı vardı. Yeteneklerini “Büyük Hayaller”de harcamasına izin verilmeyen, önemli bir adama dönüşmüştü. Gereksiz ayrıntılara girmeden, yalnızca şunu söylemem gerekir ki, Aleksandr Semenoviç

²⁹ Lisa ve Polina'nın düeti, Çaykovski'nin Maça Kızı adlı operasının ikinci perdesinde yer almaktadır.

1927 yılında ve 1928 yılının ilk zamanlarında Türkistan'da büyük bir gazetenin editörü olmuş, ayrıca Yüksek Tarım Komisyonu'nun bir üyesi olarak, Türkistan bölgesinin sulama sistemleriyle ilgili yaptığı başarılı çalışmalarla da adını duyurmuştu.

1928 yılında Moskova'ya dönmüş ve dinlenmeye çekilmişti. Bu demode, görgüsüz adam Yüksek Komisyon'un üyelik kartını cebinde gururla taşıyordu. Bu kart içini rahatlatıyor ve ona fahri bir görev veriyordu. Ama eyvah! Eyvah! Cumhuriyetin en büyük mirasçısı Aleksandr Semenoviç'in güçlü zekası yerinde duramadı ve sonunda Moskova'da Persikov'un buluşuyla karşılaştı. Tverskaya'daki "Kırmızı Paris" otelindeki odasında, Sovyet Cumhuriyeti'ndeki kümes hayvanları endüstrisini bir ay içinde tekrar canlandırma fikrini ortaya attı. Tarım Komisyonu, Rokk'u dinledi ve ona hak verdi. Sonrasında ise Rokk elinde kalın evraklarla bizim tuhaf profesörle görüşmeye geldi.

Koru ve bahçeyi etkisi altına alan konser tam bitmek üzereydi ki, bir şeyler onu yarıda kesti. Bunun sebebi Kontsovka'daki köpeklerin aniden şiddetli bir şekilde havlamaya başlamasıydı. Ama bu ses giderek acı veren bir ulumaya dönüşüyordu. Göletteki kurbağalar da buna cevap olarak, hep bir ağızdan vıraklamaya başlamışlardı. Tüm bu olanlar öylesine ürkütücüydü ki, gecenin büyüğü bir anda ortadan kaybolmuştu.

Aleksandr Semenoviç flütünü bıraktı ve taraçaya doğru yürümeye başladı.

"Duydun mu Manya? Lanet olası köpek... Neyi var bunun?"

"Nereden bileyim?" dedi Manya, büyüleyici ayı seyrederken.

"Manya, ne diyorsun gidip yumurtalara bakalım mı?" diye sordu Aleksandr Semenoviç.

"Tanrı aşkına, Aleksandr Semenoviç, sen gerçekten bu yumurtalar ve tavuklarla kafayı yedin. Lütfen biraz sakın ol!"

"Hayır Manya, hadi gidelim."

Kış bahçesinin ışığı yanıyordu. O sıra da Dünya da göründü, gözlerinden kıvılcımlar saçılıyordu, telaşlıydı. Aleksandr Semenoviç gözlem yuvasının camlarını yavaşça açtı ve hepsi dikkatle bölmelerin içine doğru baktılar. Kırmızı ışıkla aydınlatılmış kirli yumurtalar beyaz asbest zemin üzerinde muntazam bir sırayla duruyorlardı ve bölmeler oldukça sessizdi. On beş bin tane mum da üstlerinde usulca titriyordu.

"Hepsi yavrulayacak!" dedi Aleksandr Semenoviç hevesle, yanlardaki gözlem yuvalarından ve bölmenin üzerindeki geniş havalandırma deliğinden bakarken. "Göreceksiniz... Ne? Yapamayacağımı mı düşünüyorsunuz?"

"Biliyor musunuz, Aleksandr Semenoviç?" dedi Dünya gülümseyerek, "Kontsovka'daki cahiller sizin Hristiyan karşıtı olduğunuzu söylüyorlar. Yumurtalarınızın şeytana ait olduğunu düşünüyorlar. Üremeleri için onları bir makineye koymanın günah olduğuna inanıyorlar. Hatta sizi öldürmek istiyorlar."

Aleksandr Semenoviç ürperdi ve dönüp karısına baktı. Yüzü bir anda sapsarı olmuştu.

“Sen de bunları dinledin mi? Cahiller! Böyle insanlarla ne yapabiliriz ki? Hıhh? Maneşka toplantı yapmamız gerek... Yarın ilçe ofisindeki çalışanları davet edip, bir konuşma yapacağım... Bu şehrin biraz çalışmaya ihtiyacı var... Burası gerçekten ücra bir yer...”

“Cehalet!” dedi, kış bahçesinin girişindeki paltosunun üstünde oturan bekçi.

Ertesi gün birçok tuhaf ve sebebi bilinmeyen olay baş göstermişti. Genellikle güçlü bir ışıltı ve kuşların bitmek bilmeyen cıvıltılarıyla güne merhaba diyen koru, o gün son derece sessizdi. Bunu kesinlikle herkes fark etmişti. Adeta fırtına öncesi sessizlik gibiydi. Ama bunun ardından bir şey gelmemiştir. Çiftlikteki toplantı

– Aleksandr Semenoviç’e göre – tuhaf ve belirsiz bir hal almıştı, özellikle Kontsovka’dan gelen ‘Lanet Keçi’ lakaplı bir baş belasının, bütün kuşların Şeremetev’lerin malikânesinden defolup, kuzeyde bir yerlere uçtuğunu söyleyene kadar. Bu tam bir saçmalıktı. Aleksandr Semenoviç çok üzölmüştü, bütün bir gün boyunca Graçevka Belediyesi’ne ulaşmaya çalıştı. Onlar da sonunda, birkaç gün içinde, biri uluslararası ilişkiler, diğeri kümes hayvanları hakkında olmak üzere iki konuşmacı göndereceklerine söz verdiler.

Akşam başka sürprizler de getirmişti. Koru, sabahleyin, ağaçların ne kadar esrarengiz ve itici olduğunu kanıtlarcasına sessizliğe bürünmüş, gün ortasında ise serçeler çiftliğin bahçesinden başka yerlere uçmuşlardı. Akşam olduğunda da Şeremetev’lerin malikânesi sessizliğe bürünmüşü. Bu gerçekten çok şaşırtıcıydı, çünkü otuz sekiz

kilometre içerisinde yaşayan herkes Şeremetev kurbağalarının meşhur vıraklamasını bilirdi. Fakat şimdi sanki hepsi yok olmuştu. Göletten tek bir ses bile gelmiyordu. Sazlık da sessizliğe bürünmüştü. Ve itiraf etmek gerekir ki, bu durum Aleksandr Semenoviç'i son derece üzüyordu. Herkes Aleksandr Semenoviç'in arkasından konuşmaya başlamıştı.

"Bu gerçekten çok garip!" dedi Aleksandr Semenoviç, akşam yemeğinde karısına. Kuşların neden gittiğini anlamıyorum."

"Nereden bileyim!" diye karşılık verdi Manya. Belki de ışık hüzmelerinden kaçmışlardır."

"Sen tam bir budalasın, Manya!" dedi Aleksandr, elindeki kaşığı fırlatarak, "Tıpkı bu cahiller gibi. Bunun ışık hüzmeleriyle ne alakası var?"

"Bilmiyorum. Beni rahat bırak."

Gece bir sürprizi daha beraberinde getirmişti: Kontsovka'daki köpekler tekrar havlamaya başlamıştı, hem de ne havlamak! Bitmek bilmeyen ulumaları mehtaplı gecede her tarafı inletiyordu.

Aleksandr Semenoviç sonunda kendini güzel bir sürprizle ödüllendirmişti. Bölmelerin içindeki yumurtalardan hiç durmadan tıkırtılar geliyordu. "Tak... tuk... tak... tuk..." ve sesler giderek artıyordu.

Bu tıkırtılar Aleksandr Semenoviç için zafer anlamına geliyordu. Koruda ve gölette meydana gelen bütün tuhaf olaylar bir anda unutulmuş, herkes kış bahçesinde toplanmıştı: Manya, Dunia, saha görevlisi ve tüfeği duvarda asılı duran bekçi.

“Evet? Ne diyorsunuz?” diye sordu Aleksandr Seme-
noviç, zafer kazanmış bir tavırla. Herkes büyük bir me-
rakla gözlerini bölmenin içine dikmişti.

“Bu ses yavruların gagalarından geliyor,” dedi Aleksandr
Semenoviç, sevinçle. “Bunu başaramayacağımı söylemiş-
tiniz, değil mi? Ama yanıldınız dostlarım,” dedi, yaşadığı
duygu patlamasının etkisiyle bekçinin omzunu sıvazlaya-
rak. “Nefesinizi kesecek yumurtalar çıkacak. Şimdi göz-
lerimizi açık tutmak zorundayız,” dedi sert bir biçimde.
Yavrulamaya başladıkları anda, bana hemen haber vere-
ceksiniz.”

“Anlaşıldı,” diye cevap verdiler saha görevlisi, Dunia
ve bekçi hep bir ağızdan.

“Tak... Tak... Tak...” ilk bölmedeki yumurtalar arka
arkaya çıktılar. Parlak, ince yumurta kabuğunun için-
deki yavruların görüntüsü öyle ilginçti ki, herkes bu gi-
zemli ışık hüzmesinde oluşan yumurtalara şaşkınlıkla ba-
karak, ters dönmüş boş kutuların üstünde uzun bir süre
oturdu. O gece herkes yatağına daha geç gitmişti. Koyu
karanlık tüm çiftliği kaplamıştı. Son derece gizemli hatta
ürkütücü bir geceydi, çünkü Kontsovka’daki köpeklerin
sebebi anlaşılamayan, dayanılmaz ulumaları gecenin ses-
sizliğini bozuyordu. Hiç kimse bu lanet köpeklerin neyi
olduğunu anlayamıyordu.

Sabahleyin, Aleksandr Semenoviç’i bir sorun daha bek-
liyordu. Bekçi mahcup bir halde ellerini kalbinin üstüne
koymuş, dün gece hiç uyumadığına dair Tanrı’ya yemin
ediyordu, ama yine de hiçbir şey görmemişti.

“Bu çok tuhaf,” diye sürekli tekrarlıyordu. “İnan benim bir suçum yok, dostum Rokk.”

“Çok teşekkür ederim, sana minnettarım!” diye azarladı Aleksandr Semenoviç. “Ne düşünüyorsun dostum? Seni buraya neden koyduk sanıyorsun? Buna bakman için! Öyleyse söyle bana, nereye gittiler? Yavrular çıktı, öyle değil mi? Öyleyse bu kaçtılar demek oluyor! Sen kapıyı açık bırakıp bir yerlere gittin demek oluyor! Ben yavrularımı geri istiyorum!”

“Nereye gidebilirim ki. Siz bana işimi yapamadığı mı söylemeye çalışıyorsunuz?” En sonunda sinirlenmişti bekçi. “Beni haksız yere suçlayamazsınız, dostum Rokk!”

“Öyleyse nereye gittiler?”

“Nereden bileyim!” diye bağırdı bekçi, öfkeden çıldırmıştı. “Bunları takip etmek benim işim değil! Benim görevim ne? Bölmeleri korumak! Gördüğünüz gibi kimse bölmeleri çalmadı, burada sapasağlam duruyorlar. Ama hiç kimse bana tavukların peşinden koşmak zorunda olduğumu söyleyemez. Kim bilir nereye gittiler. Belki de onları bisikletle bile yakalayamayız!”

Aleksandr Semenoviç, bekçinin tepkisi karşısında bir an duraksadı. Kendi kendine bir şeyler mırıldandı, kafası karışmaya başlamıştı. Bu durum gerçekten çok garipti. Hepsinden daha önce çalıştırılmış olan birinci çemberdeki ışık huzmesinin zemininde duran iki yumurta kırılmıştı. Hatta bir tanesi kenara doğru yuvarlanmıştı. Kırık yumurta kabukları ışık huzmesiyle aydınlatılmış asbest zemin üzerinde öylece duruyorlardı.

“Neler oluyor?” diye mırıldandı Aleksandr Semenov-iç. “Bütün camlar kapalı, çatıdan uçmadı ya bunlar!”

Başını kaldırdı ve cam çatıdaki birkaç büyük deliğe baktı.

“Ne diyorsunuz, Aleksandr Semenoviç?” dedi Dünya, büyük bir şaşkınlıkla. “Tavuklar uçmuş olamazlar, buralarda bir yerdedirler...” Glu...glu...glu... diye seslenmeye başladı, tozlu çiçek saksıları, tahtalar ve molozlarla dolu kış bahçesinin her köşesini kontrol ederken. Ama hiç ses yoktu.

Çiftliğin bütün çalışanları iki saat boyunca bahçenin etrafında yavruları aradılar, ama hiçbir şey bulamadılar. Bütün bir gün telaşla geçmişti. Her on beş dakikada bir bölmeleri kontrol edip, Aleksandr Semenoviç’e rapor vermekle görevlendirilen saha görevlisi de, bekçiye destek oluyordu. Bekçi ise tüfeğini dizlerinin arasında almış, sınırlı bir halde kapının önünde oturuyordu.

Aleksandr Semenoviç bu kargaşada kendini tamamen kaybetmiş, saat 14.00’e kadar hiçbir şey yememişti. Öğle yemeğinden sonra Şeremetev’lerin eski divanında bir saat kadar kestirdi, Kvas³⁰ içti ve sonrasında kış bahçesine gidip her şeyin yolunda olup olmadığını kontrol etti. Yaşlı saha görevlisi hasır kilimin üstüne yüzüstü uzanmış, lanet olası çemberlere bakıyordu. Bekçi ise tetikteydi, kapıdan hiç ayrılmıyordu.

Fakat yeni birkaç gelişme olmuştu: en son çalıştırılmış olan üçüncü çemberdeki yumurtalardan, sanki içlerinde bir şeyler hıçkırıyormuş gibi sesler gelmeye başlamıştı.

³⁰ Rusya’da esmer ya da normal çavdar ekmeğinin mayalanmasıyla üretilen bir içecektir.

“Aaa, yavruluyorlar!” dedi Aleksandr Semenoviç, bekçiye. “Kesinlikle yavruluyorlar. Duyuyor musun?”

“Evet, olağanüstü!” diye cevap verdi, tereddütlü bir sesle.

Aleksandr Semenoviç bölmelerin önünde çömeldi ve bir süre bekledi, fakat hiçbir şey olmadı. Sonra ayağa kalktı, gerindi ve herkese, göle yüzmeye gittiğini, eğer bir gelişme olursa, onu hemen çağırmalarını tembih etti. Daha sonraki kuluçka çalışmaları için alınan yeşil elma ve darı yığınlarının yanındaki kırışık çarşafı, yaylı yatakların bulunduğu odaya girdi ve kendine yumuşak bir havlu aldı. Kısa bir süre düşündükten sonra, gölde çalmak üzere flütünü de aldı. Hızlıca dışarı çıktı, çiftliğin bahçesinin karşı tarafına geçti ve söğüt ağaçlarıyla kaplı yoldan göle doğru yöneldi. Elinde havlusunu sallayarak hızlı adımlarla yürüyordu, flütünü de kolunun altına sıkıştırmıştı. Sıcak hava söğüt dalları arasından parıldıyordu. Yorgun vücudu serinlemek için adeta yalvarıyor gibiydi. O sırada sağ tarafında gördüğü büyük çalılıklara doğru tükürdü ve etrafı kaplayan bu yemyeşil çalılıkların derinliklerinden sanki birisi bir kütüğü sürüklüyormuş gibi hışırtılar duyuldu. Kalbine kısa süreli tatsız bir ağrı saplandı, çalılıklara döndü ve şaşkınlıkla bakakaldı. Gölden iki gündür hiç ses gelmiyordu. Hışırtı sesleri durmuştu ve gölün sakin yüzeyi, soyunma kulübesinin gri çatısı boyunca uzanan çalılıkların üzerinden çok davetkâr görünüyordu. O anda Aleksandr Semenoviç’in önünden birkaç yusufçuk uçup gitti. Tam ahşap yürüme yoluna dönmek üzereyken, çalılıkların arasından tekrar bir hışırtı sesi duyuldu. Ses bu defa da buhar motoru sesini andırıyordu.

“Aleksandr Semenoviç!” diye bağırdı Rokk’un karısı tam o sırada. Beyaz bluzu bir anda görünüp hızla kayboldu, sonra meyve çalılıklarının arasında tekrar görüldü. “Bekle, ben de yüzmeye geliyorum!”

Manya gölün kıyısına gelmek için acele ediyor, ama Aleksandr Semenoviç ona cevap vermiyordu, çünkü tüm dikkatini çalılıklara yöneltmişti. Tam o sırada çalılıkların derinliklerinden, koyu kahverengi bir kütük çıkmaya başladı, giderek yükseliyordu. Kütük sarımtırak beneklerle kaplı ve hafif nemliydi. Boyu öyle uzundu ki, eğri büğrü söğüt ağacının üstüne kadar uzanıyordu... Sonra birden kütüğün üst kısmı çatladı ve hafifçe aşağıya doğru eğilmeye başladı. Elektrik direği uzunluğunda bir şey Aleksandr Semenoviç’in üzerinde adeta bir karaltı gibi görünüyordu. Ama bu, elektrik direğinden üç kat daha genişti ve üzerindeki pullu desenlerden dolayı sevimli görünüyordu. Aleksandr Semenoviç bu olanlardan hiçbir şey anlamıyordu, ama korkudan buz kesmişti. Korkunç kütüğün tepesine doğru baktı, kalbi sanki birkaç saniye durmuştu. Bu sıcak ağustos günü adeta bir buza dönüşmüş ve her yer sanki koyu renk bir pantolonun ardından güneşe bakıyormuş gibi birden kapkaranlık olmuştu.

Kütüğün en tepesinde bir kafa vardı. Bu kafa yassı ve düzdü, ayrıca yeşil bir zemin üzerine sarı, yuvarlak beneklerle bezenmişti. En tepesinde ise soğuk, kısıp bakışlı bir çift göz vardı ve nefretle parlıyorlardı. Sonra birden, sanki havayı gagalıyormuş gibi hızlıca hareket etti ve gözünü Aleksandr Semenoviç’ten ayırmadan çalılıklara doğru sürünmeye başladı. Semenoviç terden sıırılsıklamdı

ve yaşıdığı korkudan dolayı dudaklarından sadece dört kelime dökülebilmşti:

“Bu bir şaka mı?”

O anda birden dervişleri anımsadı... Evet... Evet... Hindistan’da... Hasır bir sepet ve bir fotoğraf... Yılan oynatıcıları.

Kafa bir kez daha hareket etti, vücudu görünmeye başlamıştı. Aleksandr Semenoviç flütünü dudaklarının arasına aldı, tiz bir ses çıkardı ve “Yevgeni Onegin”den bir vals çalmaya başladı. Her geçen dakika nefesi biraz daha tükeniyordu. Çalılıkların arasındaki gözler ise büyük bir nefretle ışıldıyordu.

“Delirdin mi, bu sıcakta çalınır mı?” dedi neşeli bir sesle Manya ve o sırada Aleksandr Semenoviç gözünün sağ köşesinde bir yerlerde beyaz bir gölge fark etti.

Ardından giderek artan korkunç bir çığlık bütün çiftliği esir aldı. Vals adeta kırık bir bacak gibi aksamaya başlamıştı. Kafa birden çalılıkların arasından çıktı ve Semenoviç’in ruhuna pişmanlık tohumu bırakarak gözlerini birden ondan ayırdı. Yaklaşık on sekiz metre uzunluğunda ve bir adam kalınlığında olan yılan tıpkı bir yay gibi çalılıkların arasından fırladı. Patikadan büyük bir toz bulutu yükseldi ve vals bir anda durdu. Yılan, Semenoviç’in yanından geçerek patikada beliren beyaz bluze doğru atıldı. Rokk artık onu çok net görebiliyordu: Manya’nın yüzü sapsarı olmuştu ve uzun saçları tıpkı bir tel gibi diken diken olmuştu. Yılan, Rokk’un gözlerinin önünde aniden ağzını açtı ve çatala benzeyen bir şey çıkardı, Manya’yı dişleriyle omzundan yakaladı ve yere doğru çekiverdi. Manya ölümcül bir

ığlıkla bağırmaya başlamıştı. Yılan, otuz metrelik bir helezon gibi Manya'nın her yerini sarmış, bir yandan boğazını sıkıyor, bir yandan da kuyruğuyla yerden toz kaldırıyor. Manya artık ses çıkaramıyordu, Rokk ise sadece kemiklerin çatırdama sesini duyabiliyordu. O sırada yılanın enesi, Manya'nın kafasını yavaşça eziyordu. Manya'nın ağzından kanlar akıyordu. Kırık kolu vücutuna dolanan yılanın arasından fırladı ve o sırada tırnaklarının altından etrafa kanlar fışkırmaya başladı. Ardından yılan ağzını kocaman açtı ve Manya'nın başını bir seferde ağzına aldı. Tıpkı bir eldivenin parmakların üzerinde kayması gibi, Manya'nın vücutunda kaymaya başlamıştı. Yılanın nefesi o kadar sıcaktı ki, kuyruğuyla Rokk'u tozlu patikaya yapıştırmadan önce, Rokk bu nefesi yüzünde hissetmişti. O anda saçları birden griye dönüştü. Önce sol, sonra da sağ tarafı tozla kaplanmıştı. Bu korkunç ölüm-den midesi bulanmıştı ama hiç kimse görmeden patikadan kaçmayı başarmıştı. Koşmaya başladı, çığlığı her yerde yankılanıyordu.

Bölüm 9

Sürüngen Yığını

GPU'nun Dugino birimindeki ajan Schukin çok cesur bir adamdı. Kızıl saçlı meslektaş Polaitis'e düşünceli bir şekilde şöyle dedi:

"Evet, devam edelim. Ee? Motosikleti aldık." Bir an sessiz kaldı, ardından kürsüde duran adama dönerek:

"Flütü kaldırmanız gerekiyor."

Ama kürsüde oturan gri saçlı, titrek adam flütü kaldırmak yerine birden ağlamaya ve inlemeye başlamıştı. Bunun üzerine Schukin ve Polaitis flütü almaları gerektiğini fark etmişlerdi. Adamın parmakları flüte adeta yapışmış gibiydi. Muazzam bir sabra sahip olan Schukin, parmakları teker teker kaldırdı ve flütü masanın üstüne koydu.

Manya'nın ölümünden sonraki günün sabahı hava açık ve güneşliydi.

"Bizimle geleceksin," dedi Schukin, Aleksandr Semenoviç'e dönerek, "Nerede ve nasıl olduğunu anlatacaksın." Fakat Rokk, Schukin'den uzak duruyor, sanki korkunç bir

görüntüden korunuyormuş gibi elleriyle yüzünü kapatıyordu.

“Anlatmak zorundasın!” diye onayladı Polaitis, sert bir biçimde.

“Hayır, onu rahat bırakın. Şu an kendinde değil.”

“Beni Moskova’ya gönderin!” dedi Aleksandr Semenovici, ağlayarak.

“Bir daha devlet çiftliğine dönmeyeceksin, öyle mi?”

Fakat Rokk cevap vermek yerine, yine elleriyle yüzünü kapattı, gözlerinden dehşet fışkırıyordu.

“Peki,” dedi Schukin. “Son derece huzursuzsun... anlıyorum. Tren birazdan hareket edecek, gidebilirsin.”

Birimde çalışan görevlilerden biri, Aleksandr Semenoviç’e su verirken ve Semenoviç’in eski, mavi bardağa dayalı dişleri titrerken, Schukin ve Polaitis de toplantı yapıyorlardı. Polaitis aslında hiçbir şey olmadığına, Rokk’un deli olduğuna ve halüsinasyon gördüğüne inanıyordu. Schukin ise Boa yılanının Graçevka’daki sirkten kaçmış olabileceği düşüncesi üzerinde duruyordu. Rokk bu şüphe dolu konuşmaları dinlerken, ayağa kalktı. Ruh hali biraz da olsa düzelmmişti, Tanrı’nın elçisiymiş gibi ellerini açarak, şöyle dedi:

“Beni dinleyin. Dinleyin. Bana nasıl inanmazsınız? Ben bunu yaşadım. Peki öyleyse karım nerede?”

Schukin bir anda ciddileşti ve hemen Graçevka’ya bir takım belgeler gönderdi. Aleksandr Semenoviç’e Moskova’ya giderken eşlik etmesi ve sürekli yanında kalması için üçüncü bir ajan göndermelerini istedi. Bu arada Schukin

ve Polaitis de yolculuk için hazırlanmaya başlamışlardı. Yalnızca bir tane elektrikli tabancaları vardı, ama bu korunmak için yeterliydi. Fransız yakın savaş teknoloji-siyle üretilmiş 1927 model bu silah yüz adımlık bir men-zile sahipti, fakat düştüğü yerde iki metre çapındaki bir alanı etkiliyordu. Bu alan içerisinde yaşayan her şeyi bir anda öldürüyordu. Iskalaması neredeyse imkansızdı. Po-laitis sıradan hafif makineli bir silah ve birkaç şarjör alır-ken, Schukin ise elektrikli oyuncağını kuşanmıştı. Soğuk ve çiyli kaplı bir sabahta motosiklete binip, hep birlikte çiftliğe doğru yola koyulmuşlardı. Motosiklet Dugino ile çiftlik arasındaki yirmi kilometrelik mesafeyi on beş da-kikada almış (Rokk her beş dakikada bir yol kenarındaki çimenlerde saklanarak, bütün bir gece korku içinde yürü-müştü), Moskova nehrine bakan ağaçların arasından sü-tunlu malikane görüldüğünde güneş etrafı yeni yeni ısıt-maya başlamıştı. Her yere ölümcül bir sessizlik hakimdi. Ajanlar çiftliğin girişinde at arabalı bir köylünün yanın-dan geçtiler. Köylü, çuvallarla dolu arabayla yavaş yavaş ilerliyordu. Ajanlar kısa sürede onu geride bırakmışlardı. Motosiklet köprüyü geçtiği sırada Polaitis birilerine işa-ret vermek için kornaya bastı. Fakat Kontsovka civarında öfkeyle bağırarak köpekler dışında hiç kimse bu sese ce-vap vermedi. Motosiklet yavaşladı ve aslanlı kapıya ka-dar ilerledi. Sarı tozluk giymiş yetkililer üstünden inip, motosikleti kilit ve zincir kullanarak demir parmaklıklara bağladılar ve bahçeye girdiler. Çiftlikteki derin sessizlik onları çok şaşırtmıştı.

“Hey, kimse yok mu?” diye bağırdı Schukin.

Ama etrafta hiç ses yoktu. Bahçenin etrafında dolaşırken her geçen dakika daha da şaşırıyorlardı. Polaitis'in yüzü asılmış; Schukin etrafa dikkatlice bakarken endişeyle kaşlarını çatmıştı. Açık duran pencereden mutfağın içine doğru bakıyorlardı, içeride hiç kimse yoktu ama tüm zemin beyaz, kırık tabak parçalarıyla kaplıydı.

"Biliyor musun burada gerçekten bir şeyler olmuş. Şimdi daha iyi anlıyorum. Bir çeşit felaket," dedi Schukin.

"Hey, kimse yok mu? Hey!" diye bağırdı Schukin, fakat içeriden gelen tek ses, kendi sesinin yankısıydı.

"Burada neler olduğunu şeytan bilir!" diye mırıldandı Schukin. "Bir seferde herkesi yemiş olamaz ya! Yada hepsi kaçtı. Haydi içeriye girelim."

Malikânenin sütunlu kapısı ardına kadar açıktı ve her yer bomboştu. Ajanlar her kapıyı tek tek çalıp, odaların içine bakarak tavan arasına kadar ilerlediler, fakat her yer bomboştu. Ardından dışarıda, terk edilmiş taraça boyunca bir kez daha dolaştılar. Ama etrafta hiç kimse yoktu.

"Kış bahçesine gidelim," dedi Schukin. Her yeri kontrol edelim, sonra telefon görüşmesi yaparız."

Yetkililer taşla kaplı patika boyunca yürüdüler, çiçeklikleri geçip arka bahçeye doğru ilerlemeye başladılar. Tam o sırada kış bahçesinde açık duran bir pencere fark ettiler.

"Bir dakika!" dedi Schukin fısıltıyla ve tabancasını hazırladı. Polaitis birden kulak kesildi ve hemen o da hafif makineli silahını çıkardı. Kış bahçesinden hiç tanıdık olmayan, son derece yüksek bir ses geliyordu. Buhar makinesi tıslaması gibiydi. "Zzzzz-zzzz...sss...zzz..." Kış bahçesi adeta tıslıyordu.

“Dikkatli ol!” dedi Schukin fısıldayarak. Parmak uçlarında yürümeye çalışıyordu. Birlikte cama doğru ilerleyip, kış bahçesinin içine doğru baktılar.

Polaitis korkuyla hemen geri çekildi. Yüzü beyaz bir kâğıt gibi olmuştu. Schukin ise silah elinde, öylece donup kalmıştı.

Kış bahçesinin tamamında yaşam hâkimdi: Yılanlar, solucanlar... Büyük gruplar halinde kış bahçesinde dolaşıyor, tıslıyor ve kafalarını sallıyorlardı. Yerlerde ise kocaman yılanlar sürünüyordu. Kırık yumurta kabukları her yeri kaplamıştı ve yılanların vücutları altında eziliyor, çatırdıyorlardı. Son derece güçlü lamba tavanda ışıltıyor, tüm kış bahçesini sinematik bir ışıkla aydınlatıyordu. Kameraya benzeyen üç büyük, siyah kutu yerde öylece duruyordu; kutulardan ikisi kenara itilmiş, devrilmiş ve karanlıkta kalmıştı, fakat üçüncü kutuyu koyu kırmızı bir lamba aydınlatıyordu. Farklı büyüklüklerdeki yılanlar kabloların üstünde sürünüyor, duvardaki çerçevelere tırmanıyor ve raflardaki açıklıklar boyunca ilerliyorlardı. Birkaç metre uzunluğunda, koyu renkli, benekli bir yılan elektrik lambasında asılı duruyor, kafası ise lambanın altından sarkıyordu. Tıslama sesleriyle birlikte ara sıra tı-kırtılar da duyuluyordu ve içeriye durgun su kokusuna benzeyen garip, kötü bir koku sinmişti. Ve nihayet yetkililer, beyaz yumurtalarla kaplı tozlu köşeleri, bölmelerin kenarında bilinçsizce yatan kocaman, uzun bacaklı kuş cesetlerini ve kapıda, silahın yanında uzanan adam cesedini görmüşlerdi.

“Geri dönelim!” diye bağırdı Schukin. Geri adım atmaya başlamıştı, sol eliyle Polaitis’i çekiştirirken, sağ eliyle

de tabancasını havaya kaldırdı. Dokuz el ateş etti, hepsi de etrafa yeşil ışık yayılmasına sebep olmuştu. Sesler giderek yükseliyordu. Schukin'in silah seslerine karşılık olarak, tüm kış bahçesinde bir hareketlenme yaşanmış, her delikten yassı sürüngen kafaları görünmeye başlamıştı. Birdenbire bütün çiftliğe bir gümbürtü sesi yayılmıştı. "Tat-tat-tat-tat," Polaitis silahını ateşlerken bir anda geriye doğru çekildi, arkasında garip, dört bacaklı bir canlı fark etmişti, avazı çıktığı kadar bağırmaya başladı, ama onu kendinden uzaklaştırmayı başaramamıştı. Yeşilimsi kahverengi renkli, geniş ayaklı, sivri burunlu bu yaratık büyük bir kertenkeleyi andırıyordu. Ambarın köşesinden hızlıca döndü ve bir hışımla Polaitis'in bacağını yakalayıp, onu yere fırlattı.

"Yardım edin!" diye bağırıyordu Polaitis, ama yaratık sağ elini ısırmaya başlamıştı bile, çıtırtı sesleri yükseliyordu. Polaitis bir yandan ayağa kalkmaya çalışıyor, diğer taraftan da sağ eliyle tabancasını yerde sürüklüyordu. Schukin arkasına döndü, panik içindeydi. Bir el ateş etti ama ıskalamıştı, çünkü yanlışlıkla meslektaşını öldürmekten korkuyordu. O sırada kış bahçesindeki küçük yılanlar arasında duran kocaman bir yılanın da Polaitis'e doğru ilerlediğini fark etti ve bu kez de ona doğru ateş etti. Yılanı öldürmeyi başarmıştı. Geri döndü ve yarı ölü bir vaziyette yaratığın ağzında olan Polaitis'e zarar vermeden, bu hayvanı öldürmenin bir yolunu bulmaya çalıştı. Ve sonunda başardı. Elektrikli tabancası ile iki el ateş etti, o anda etraftaki her şey yeşilimsi bir ışıkla aydınlanmıştı. Yaratık sonunda titreyerek yere düştü ve bir anda kaskatı kesildi. Polaitis'in kolundan ve ağzından kanlar fışkırıyor,

sağlam olan sağ eliyle de kırık bacağını sürüklemeye çalışılıyordu. Gözleri kaymaya başlamıştı.

“Schukin, kaç!” diye mırıldandı, hıçkırarak ağlıyordu.

Schukin kış bahçesine doğru iki-üç el ateş etti ve birkaç pencerenin camını aşağıya indirdi. Fakat daha sonra arkasında duran bodrum katının penceresinden büyük, kıvrımlı, yeşil renkli bir yılan dışarıya doğru fırladı ve on beş metre uzunluğundaki vücudunu bahçe boyunca sürüklemeye başladı. Sonra bir anda Schukin’in bacaklarına dolandı ve onu aniden yere devirdi. Schukin parlak tabancasını elinden düşürmüştü ve var gücüyle bağırıyordu. Sonra bir anda sesi kesildi. Yılan, başı hariç her yerini kuşatmış, başının üzerinden geçerken de kafa derisini yüzümüştü. Schukin’in kafatası paramparçaydı. Artık çiftlikte tek bir silah sesi bile yoktu. Tıslama sesleri çiftlikteki diğer bütün sesleri bastırmıştı. Rüzgar ise buna cevap olarak, Kontsovka’dan belli belirsiz uluma seslerini beraberrinde getiriyordu, ama artık bunun köpek ya da insan uluması olup olmadığını ayırt etmek imkansızdı.

Bölüm 10

Felaket

İzvestiya gazetesinin editör ofisindeki lamba ısıll ısıll yanıyordu ve iri yarı editör demir masasında oturmuş, “Sovyet Cumhuriyeti Hakkında” adlı yazının ikinci bölümünün düzeltmelerini yapıyordu. O anda gözüne bir şey çarptı; kelebek gözlüklerinin ardından dikkatlice bakarken, kahkahalarla gülmeye başladı. Ardından ofisteki bütün redaktörleri ve dizgicileri çağırıp, hepsine bu haberi gösterdi. Nemli kâğıdın dar çizgileri arasında şöyle yazıyordu:

“Graçevka, Smolensk İl Merkezi.

Bölgede, at büyüklüğünde ve tıpkı bir at gibi çiftte atan bir tavuk görüldü.

Kuyruğu adeta burjuva bir bayanın şapkasındaki tüyleri andırıyordu.”

Dizgiciler kahkahalarla gülmeye başladılar.

“Benim zamanımda...” dedi yetkili editör, kıkır kıkır gülerek, “Biz Rus Haber”de Vanya Sytin için çalışırken, fil-leri görene kadar içerdik, ama şimdi görüyorum ki, bu, ata benzeyen tavuk olmuş.”

Dizgiciler yine gülüyorlardı.

“Fakat bu gerçek!” dedi redaktörlerden biri. Bunu yayınlamalıyız, İvan Vonifateviç.”

“Delirdin mi sen?” diye cevap verdi editör. Editörün de, bunun basılmasına nasıl izin verdiğini anlayamıyorum. Herhalde sarhoştur.”

“Bir şey kutluyor olmalılardı,” diye onay verdi dizgicilerden biri.

Ardından redaktör masanın üzerindeki deve kuşu haberini aldı.

Sonuç olarak, İzvestiya her zaman olduğu gibi, ertesi gün de bir sürü ilginç haber yayınlamıştı, ama Graçevka’daki ata benzeyen tavuklara hiç değinmemişti. İzvestiya’yı dikkatle okuyan saygın doçent Ivanov, gazetesini katladı, esnedi ve şöyle dedi: “İlginç hiçbir şey yok.” Ardından beyaz ceketini giymeye başladı. Kısa bir süre sonra, laboratuvarındaki gaz ocağını yaktı ve aynı anda kurbağalar vıraklamaya başladı. Profesör Persikov’un laboratuvarı ise darmadağındı. Korku içinde olan Pankrat da profesörün karşısında dikkatle bekliyordu.

“Anladım... Peki, efendim.” dedi.

Persikov mühürlü zarfı uzattı ve şöyle dedi:

“Hayvan Yetiştiriciliği Müdürlüğü’nün başkanına git ve ona açıkça bir hayvan olduğunu söyle. Profesör Persikov bunu iletmemi istedi de ve bu zarfı ona ver.”

“Ne hoş bir görev...” diye düşündü rengi atmış Pankrat, ve elinde zarfla gözden kayboldu.

Persikov burnundan soluyordu.

“Bu adamlar ne yaptıklarını zannediyorlar!” dedi Persikov laboratuvarın etrafında dolanırken, bir taraftan da eldiven giymiş ellerini birbirine sürtüyordu.

“Benimle ve zoolojiyle alay ediyorlar. Aleksandr Seme-noviç denen adama kutular dolusu lanet tavuk yumurtası getiriliyor, ben ise ihtiyacım olan şeyleri iki aydır bekliyorum. Amerika bu kadar mı uzak! Hep bir düzensizlik, hep bir karışıklık.” Persikov parmaklarıyla saymaya başlıyor: “Bunu yapmak... On gün alır... Hadi on beş gün olsun... Tamam, yirmiden fazla değil, uçakla Londra’ya getirmek için de iki gün verelim, sonra da Londra’dan Berlin’e. Berlin buradan altı saat... Tam bir rezalet!”

Sinirle telefonu kaldırdı ve bir yerleri aramaya başladı. Laboratuvardaki her şey esrarengiz ve tehlikeli deneyler yapmak için hazırdı. Kapıları kapatmak için kullanılan kağıt bantlar, dalma başlıkları, hortumlar, gaz pistonları ve cıvalar bir kenara istiflenmişti. Üzerlerine de, kenarında ölüm tehlikesi işareti bulunan “Dokunmayınız!” yazılı bir kağıt yapıştırılmıştı.

Profesör ancak üç saat sonra sakinleşmiş ve birkaç küçük işe girişmişti. Gece 11:00’e kadar enstitüde çalıştığından, boyalı duvarların ötesinde neler olduğu hakkında bir fikri yoktu. Tüm Moskova’da yılanlar hakkında konuşulan tuhaf söylentileri ya da gazetelerin gece bas-kısında yazdığı haberleri duymamıştı. Doçent Ivanov da

sanat tiyatrosuna “TsarFyodor İvanoviç”i ³¹ izlemeye gittiğinden, etrafta profesöre haber verecek kimse yoktu.

Persikov, Preçistenka’ya geldiğinde saat neredeyse gece yarısıydı. Londra’dan aldığı Zooloji Haberleri dergisindeki bazı İngilizce makaleleri okuduktan sonra yatağına girdi ve uykuya daldı. Tıpkı onun gibi, tüm Moskova da uykuya dalmıştı. Uyumayan tek şey, Tverskaya Caddesi’nde korunç söylentilerle çalkalanan İzvestiya gazetesine ait olan büyük, gri binaydı. Editörün ofisine inanılmaz bir kargaşa ve karışıklık hakimdi. Ne yapacağını bilmeden, kanlanmış gözleriyle adeta bir deli gibi etrafa saldırıyor ve herkese cehennemin dibine gitmesini söylüyordu. Redaktör de elinde şarapla onun etrafında dolanıyor ve şöyle diyordu:

“Neyiniz var, İvan Vonifateviç? Bu çok önemli bir sorun değil. Yarın sabah ek bir baskı yapabilirler. Şu an da makinelerden çıktı alamayız, öyle değil mi?”

Dizgiciler eve gitmek yerine, bir araya gelip bütün bir geceyi gazeteye gelen tuhaf haberleri okuyarak geçirmişlerdi. Her on beş dakikada bir gelen haberlerin hepsi, bir öncekinden daha ilginç oluyordu. Alfred Bronski’nin puantiyeli şapkası baskı ofisinin kör, pembemsi ışığı altında parıldıyor, takma bacaklı, şişman adam ise etrafta topallayarak dolaşıyordu. Kapılar açılıp kapanıyor, muhabirler bir içeri girip bir dışarı çıkıyorlardı. Baskı ofisindeki on iki telefon da hiç durmadan çalışıyor, santal gelen şüpheli aramalara direkt olarak meşgul yanıtı gönderiyordu...

³¹ Tolstoy’un yazdığı tarihi bir drama oyunudur.

Dizgiciler, takma bacaklı adamın etrafında toplanmışlardı ve açık deniz kaptanı şöyle diyordu:

“Yakıt dolu bir uçak göndermeleri gerek.”

“Şüphesiz!” dedi dizgicilerden biri. “Şu olanlara bakın.” Tam o sırada, tiz bir ses şöyle dedi:

“Persikov’u öldürmek gerek.”

“Persikov ile ne alakası var?” dedi kalabalığın arasından biri. “Bu, devlet çiftliğindeki orospu çocuğunun işi. Asıl öldürülmesi gereken o.”

“Oraya bir güvenlik koymaları gerekirdi,” dedi başka biri.

“Belki de bu olanların yumurtalarla hiç ilgisi yok.”

Tüm baskı makineleri vızır vızır çalışıyor ve bu sevimsiz, gri binayı adeta cayır cayır yanıyormuş gibi titretiyorlardı.

Ertesi gün de bu yoğunluk azalmamış, elektrikler kesilmiş olmasına rağmen artarak devam etmişti. Motosiklet ve arabalar asfalt yoldan birer birer geçip gidiyorlardı. Tüm Moskova uyanmış ve herkes beyaz sayfalarıyla tıpkı bir kuşu andıran gazeteyi okumaya başlamıştı. İzvestiya gazetesi bir ay içinde her gün bir buçuk milyon baskı yapmasına rağmen, gazete satıcıları sabah 11.00’e kadar ellerindeki tüm baskıları bitiriyorlardı.

Profesör Persikov, Preçistenka’dan otobüse binmiş ve enstitüye gelmişti. Burada onu yeni gelişmeler bekliyordu. Enstitünün girişinde metal bantlarla düzgünce bağlanmış, üzerinde Almanca etiketler bulunan üç tahta kutu duruyordu. Kutuların üstüne beyaz bir tebeşirle Rusça sadece şu ibare yazılmıştı: “Dikkat: yumurta.”

Profesör sevinçten havalara uçmuştu.

“Sonunda!” dedi profesör. “Pankrat hemen kutuları aç, ama dikkatli ol hiçbir şeyi kırma. Sonra hepsini laboratuvarıma getir.”

Pankrat malzemeleri hemen laboratuvara taşıdı. On beş dakika sonra profesörün ofisi talaşlar ve kağıt parçalarıyla darmadağın olmuştu. Tam o sırada elinde tuttuğu yumurtaları sallayarak, öfke dolu bir sesle bağırmaya başladı:

“Bunlar benimle alay mı ediyor? Sence bu ne, Pankrat?”

“Yumurta, efendim,” diye cevap verdi Pankrat, korkarak.

“Tavuk yumurtası, anlıyor musun? Lanet olası tavuk yumurtası! Bunlar benim ne işime yarar? Devlet çiftliğindeki alçak herife gerekli olan yumurtalar bunlar!”

Persikov köşede duran telefona doğru fırladı, fakat konuşmaya zamanı olmadı.

“Vladimir İpatieviç! Vladimir İpatieviç!” Ivanov’un sesi enstitünün koridorlarında yankılanıyordu.

Pankrat, Ivanov’un olduğu yöne doğru fırlarken, Persikov da telefonu elinden bırakmıştı. Ivanov her zamanki saygı dolu tavırlarının aksine, şapkasını bile çıkarmadan çalışma odasına girdi. Elinde bir gazete tutuyordu.

“Olanları duydunuz mu, Vladimir İpatieviç?” diye bağıırıyordu, elindeki gazeteyi Persikov’un yüzüne doğru sallarken. Sayfanın ortasında parlak renkli bir fotoğraf ve “Acil Baskı” ibaresi yer alıyordu.

“Ne oldu biliyor musun?” diye bağırdı Persikov, karşıındaki telaşlı adamı hiç dinlemeden. “Güzel bir sürpriz yaparak, bana tavuk yumurtası gönderdiler! Bunlar tam bir geri zekâlı!”

Ivanov afallamıştı. Korku içinde önce açık duran kutulara, sonra gazeteye baktı, gözleri yuvalarından çıkmıştı.

“İşte bu!” diye mırıldandı Ivanov, soluğu kesilmişti. “Şimdi anlıyorum... Hayır, Vladimir İpatieviç, şuna bir bakın lütfen.” Telaşla gazeteyi açtı ve titreyen parmağıyla Persikov’a fotoğrafı gösterdi. Fotoğrafta, sarı benekli yeşil bir yılan, tıpkı korkunç bir yangın hortumu gibi, çalılıklar boyunca sürünüyordu. Bu fotoğraf havadan, yılanın üstünde süzülen bir uçaktan çekilmişti. “Bu konuda ne düşünüyorsunuz, Vladimir İpatieviç?”

Persikov gözlüklerini alnına doğru itti, sonra tekrar gözüne taktı. Fotoğrafa dikkatle baktıktan sonra büyük bir şaşkınlıkla şöyle dedi:

“Bu da ne demek oluyor? Bu... Evet, bu bir anakonda... Bir boa yılanı...”

Ivanov şapkasını başından attı, koltuğa oturdu ve ağzından çıkan her kelimeyle birlikte yumruğunu masaya vurarak, şöyle dedi:

“Vladimir İpatieviç, bu anakonda Smolensk’de görülmüş. Bu korkunç bir şey! Bu aptal adam yumurtadan tavuk yerine yılan çıkarmış ve gördüğünüz gibi kurbağalarla aynı sonuçları elde etmiş!”

“Ne diyorsunuz?” dedi Persikov, yüzü sapsarı olmuştu. Şaka yapıyorsunuz, Pyotr Stepanoviç... Bu nasıl olabilir?”

Ivanov bir an hiçbir şey söyleyemedi, sonra aynı hızla konuşmaya devam etti ve elini, talaşların arasına yerleştirilmiş beyaz yumurtaların olduğu kutuya sokarak, şöyle dedi:

“Bu nasıl olur!”

“Nee-eee??” diye kükredi Persikov, neler olduğunu anlamaya başlıyordu.

Ivanov kendinden emin bir tavırla iki yumruğunu da salladı ve şöyle dedi:

“Şundan eminim. Sizin istediğiniz yılan ve deve kuşu yumurtalarını devlet çiftliğine; onların istediği tavuk yumurtalarını da yanlılıkla size gönderdiler.”

“Yüce Tanrım... yüce Tanrım...” diye tekrarladı Persikov, döner koltuğuna otururken, yüzü bembeyaz olmuştu.

Pankrat ise kapının kenarında bilinçsizce dikiliyordu, şaşkına dönmüştü. Ivanov ayağa kalktı, gazeteyi eline aldı ve keskin parmağıyla manşetin altını çizerek, Profesörün kulağına şöyle dedi:

“İşte macera şimdi başlıyor! Neler olacağını hayal bile edemiyorum. Şuna bir bakın, Vladimir İpatieviç.” Ardından haberin ilk paragrafını yüksek sesle okumaya başladı: “Yılanlar geçtikleri yerlere yüzlerce yumurta bırakarak, toplu halde Mozhaysk tarafına doğru ilerliyor... Duhovski Bölgesi’nde de çok sayıda yumurta görüldü... Timsahlar ve deve kuşları ortaya çıktı. Askeri bir ekip görevlendirildi. Bölge polisi şehir dışındaki ormanlık alanları yakarak, sürüngenlerin artmasını engelledi ve Vyazma bölgesinde yaşanan paniği durdurdu...”

Persikov kül rengine dönmüş yüzü ve delice bakan gözleriyle, masadan kalktı ve nefesi kesilerek şöyle dedi:

“Anakonda... anakonda... boa yılanı! Aman Tanrım!” Ne Ivanov ne de Pankrat, profesörü daha önce böyle görmemişti.

Profesör kravatını gevşetti ve gömleğinin düğmelerini açtı. Yüzü mosmor olmuştu, ifadesiz, donuk bakışlarıyla bir anda odadan fırlayıp çıktı. Sesi, enstitünün taş duvarlarında yankılanıyordu.

“Anakonda...anakonda...”

“Profesörün arkasından git!” diye bağırdı Ivanov, korkuyla yerinden sıçrayan Pankrat’a. “Biraz su götür... Kriz geçiriyor.”

Bölüm 11

Katliam ve Ölüm

Moskova sokakları ısıllı ısıldı. Şehrin bütün ışıkları yanıyordu ve tüm evler gölgeleri ortadan kaldıran parlak lambalarla doluydu. Dört milyon nüfuslu Moskova'da küçük çocuklar hariç, hiç kimse uyumuyordu. İnsanlar ne bulursa onu yiyip içiyorlardı. Evlerdeki insanlar durmadan bağırıyorlar ve korku dolu gözlerle projektörlerle aydınlatılmış gökyüzüne bakıyorlardı. Moskova'yı hareketli, beyaz konilerle aydınlatan ışıklar gökyüzünde bir görünüp bir kayboluyordu. Uçakların aralıksız devam eden gürültüsü her yerden duyuluyordu ve bu gürültü özellikle Tverskaya –Yamskaya civarında çok ürkütücüydü. Aleksandrovski İstasyonu'na her on dakikada bir gelen trenlerin yük vagonları, her sınıftan yolcu vagonları ve hatta su tankı vagonları bile tıka basa deliye dönmüş insanlarla doluydu. İnsanlar kalabalık gruplar halinde Tverskaya-Yamskaya'dan aşağıya doğru koşuyor, otobüslere biniyor, tramvayların üstünde gidiyor, birbirlerine çarpıp üzerlerinden geçiyorlardı. Tren istasyonundaki kargaşanın arasında

hiç durmadan sirenler alıyor, silah sesleri duyuluyordu - askeri güçler Smolensk'ten Moskova'ya giden demir yolunda deli gibi koşan insanları durdurmaya çalışıyordu. İstasyondaki pencerelerin camları dayanılmaz, ızdırap dolu sesler arasında birer birer patlıyor, buhar makineleri uğulduyordu. Bütün caddeler yerlere atılıp, üstüne basılmış afişlerle kaplıydı, aynı afişler duvarlara da yapıştırılmış ve kırmızı ışık veren projektörlerle aydınlatılmıştı. Herkes afişlerde ne yazdığını biliyordu ama hiç kimse okumuyordu. Moskova'da sıkıyönetim ilan edildiğinden söz ediyordu afişler. Yaşanan paniğın sonuçları hakkında gözdağı veriyor ve Kızıl Ordu'nun zehirli gazlarla Smolensk'e doğru yola çıktığını bildiriyordu. Ama bunlar bile yaşanan paniği biraz olsun azaltamıyordu. Evlerdeki insanlar tabak ve saksıları yerlere atıyor, eşyalara çarparak etrafa koşuşturuyor, bavullarını açıp kapatıyor ve boş umutlarla Kalanevska Meydanı'na veya Yarovlavski ya da Nikolaevski tren istasyonuna doğru gitmeye çalışıyorlardı. Ne yazık ki doğu ve kuzeydeki bütün tren istasyonları askeri güçlerle kuşatılmıştı. Tıka basa kutularla dolu ve onların üzerlerinde sivri miğferleri ve etrafa doğrulttukları keskin süngüleriyle Kızıl Ordu askerlerini taşıyan kocaman kamyonlar Maliye Halk Komiserleri Kurulu'na ait altın paraları taşıyordu. Bunun yanı sıra üzerinde "Dikkat! Tret-yakovskaya Sanat Galerisi" yazan büyük kutular da bulunuyordu. Araçların sesleri tüm şehirde yankılanıyordu.

Gökyüzünde ateş parıltıları görölüyor, uzaklardan gelen aralıksız top atışları zifiri ağıustos karanlığını bozuyordu.

Sabaha karşı, binlerce asker Tverskaya ve hala tek bir ışığı bile sönmemiş olan Moskova boyunca tıpkı bir yılan

gibi ilerliyorlardı. Atların toynakları Arnavut kaldırımların üzerinde tıkırdıyor, cam kırıklarını dükkânların ve evlerin önüne doğru itiyordu. Askerlerin sivri uçlu, kırmızı miğferleri sırtlarından sarkıyor, flama direkleri gökyüzünü deliyordu. Perişan halde inleyen kalabalık, askerlerin bütün o karmaşayı yarararak ileri doğru hücum ettiğini gördüğünde, tekrar hayata dönmüştü. O anda, sokaktaki kalabalık umutla bağırmaya başladı.

“Çok yaşa süvariler!” diye bağırdı coşkulu kadın sesleri.

“Yaşasın!” diye karşılık verdi erkekler.

“Bizi eziyorlar! Eziyorlar!!” diye bağırdı kalabalığın arasından biri.

“Yardım edin!” dedi yaya kaldırımından başka biri.

Sigara paketleri, bozuk paralar ve saatler yaya kaldırımından, askerlerin üzerine doğru yağmaya başlamıştı. Bazı kadınlar hayatlarını riske atarak yola fırlıyor ve üzenleri sıkı sıkı tutarak öpmeye çalışıyorlardı. Ardı arkası kesilmeyen toynak sesleri arasında süvari komutanlarının bağrıışları duyuluyordu:

“Atlar durun!”

İnsanların bazıları neşeli şarkılar söylüyor, bazıları da yanıp sönen reklam ışıklarının altındaki atların kırmızı miğferleri arasından bakıyorlardı. Tam o sırada, süvarilerin oluşturduğu hat, sıra dışı maskeler giymiş, omuzlarının üzerinde borular asılı ve sırtlarında silindirler taşıyan garip atlılar tarafından bozulmuştu. Bu atlıları da arkalarından tıpkı itfaiye arabasına benzeyen uzun hortumlu, büyük kamyonlar takip ediyordu. Kamyonların yanı sıra paletli büyük tanklar da Arnavut kaldırımlarda ilerliyordu.

O sırada süvariler, yan tarafında “zehirli gaz” yazısı ve beyaz kuru kafa resimleri bulunan, benzer hortumlara sahip zırhlı araçların arasında kaybolmuşlardı.

“Kurtarın bizi, arkadaşlar!” diye bağıırıyordu kaldırımın kenarındaki insanlar. “Yılanları öldürün... Moskova’yı kurtarın!”

Kalabalığın arasından haykırışlar duyuluyor, gecenin karanlığında sigara paketleri uçuşuyordu. Atların üzerindeki askerlerin beyaz dişleri ise deliye dönmüş kalabalığın arasında parlıyordu. O sırada süvariler en katı kalpleri bile yumuşatan bir şarkı mırıldanmaya başladılar:

“...Ne asa ihtiyacımız var, ne kıza, ne valeye,
O yılanları yeneceğiz, yer yok şüpheyeye,
Hiç şansları yok, göndereceğiz ebediyete...”³²

Etrafta sevinç çığlıkları yankılanıyordu, çünkü süvarilerin o yıldan beri efsane olan dev komutanı diğer atlılar gibi kırmızı bir miğfer giymiş, en önde ilerliyordu. İnsanlar bağıırıyor ve huzurlu bir şekilde gökyüzüne doğru haykırıyorlardı: “Yaşa... Çok yaşa...”

* * *

Enstitü alaca karanlıktı. Yaşanan olaylar burada belli belirsiz yankılarla duyulmuştu. Volhonka’da ise, evleri yağmalamaya çalışan bazı hırsızlar hemen vurulmuştu. Caddelerde sadece birkaç tane araba vardı, onlar da tren istasyonuna gitmeye çalışıyordu. Persikov belli belirsiz

³² Bu mısraları, 1888 yılında Pierre Degeyter tarafından bestelenen ve tüm dünyada sol ideolojinin geleneksel marşı haline gelen ‘Enternasyonal ’in melodisi eşliğinde söylüyorlardı.

aydınlatılmış laboratuvarında başını ellerinin arasına almış, sessizce oturuyordu. İçerisi sigara dumanı altındaydı. Işık huzmesi sönmüştü. Teraryumdaki kurbağalar çoktan uykuya daldığından, etrafa sessizlik hâkimdi. Persikov çalışmıyor, hiçbir şey okumuyordu. Sol dirseğinin altında, süvarilerin, rutubetli hendeklerin içindeki timsah yumurtalarını yok etmek için Mozhaysk ormanlarını bombaladığını ve Smolensk'in alevler içinde kaldığını yazan düne ait bir gazete duruyordu. Gazete, Vyazma civarındaki hava filolarının tüm bölgeye zehirli gaz püskürterek, son derece başarılı bir operasyon gerçekleştirdiğinden söz ediyordu. Fakat bu operasyon sırasında çok fazla kişi hayatını kaybetmişti, çünkü insanlar bölgeyi sistemli bir şekilde terk etmek yerine, paniğe kapılmış ve kendilerini tehlikeye atmışlardı. Kafkasya'dan gelen özel süvari birliği Mozhaysk bölgesinde, deve kuşu sürülerinin tüm yumurtalarını yok ederek büyük bir zafer kazanmıştı. Birlikler bu mücadeleden çok küçük kayıplarla çıkmayı başarmıştı. Hükümet, eğer bölgenin etrafındaki güvenlik şeridi sürüngenler tarafından aşılsaydı, tüm bölgenin işgal edilmiş olacağını belirtiyordu. İşçiler ve çalışanlar sakinleşmişlerdi. Binlerce yılanın saldırısına uğramış, her yerinde yangınlar çıkmış ve toplu göçlerle terk edilmiş olan Smolensk şehrinde ikinci bir olay yaşanmaması için hükümet çok sıkı tedbirler almıştı. Gazete Moskova'nın sadece altı aylık yemek kaynağı kaldığını yazıyordu. Aynı zamanda Kızıl Ordu ve hava filolarının, sürüngenlerin şehre yayılmasını engellememeleri durumunda, Sovyet liderinin, başkentin sokaklarında yaşanabilecek savaşa karşı acil önlemler aldığından söz ediyordu.

Profesör bunların hiçbirini okumuyordu. Gözlerini boşluğa dikmiş, sigara içiyordu. Enstitüde ondan başka iki kişi daha vardı – Pankrat ve durmadan ağlayan hizmetçisi Maria Stepanovna. Bu, Stepanovna'nın profesörün laboratuvarında geçirdiği üçüncü uykusuz gecesi idi, çünkü Persikov şu anda kapalı olmasına rağmen ışık huzmesinin başından ayrılmayı kabul etmemişti.

Maria Stepanovna karanlık köşedeki muşamba kaplı divanda otururken, gaz ocağının üzerinde profesör için kaynayan çaydanlığa bakıyor ve aklından kötü düşünceler geçiriyordu. Enstitü sessizliğe bürünmüştü, olaylar hiç beklenmedik bir biçimde geliyordu.

Tam o sırada, dışarıdan Maria Stepanovna'nın yerinden sıçramasına neden olan bir çığlık duyuldu. Cadde-
deki ışıklar yanıp sönmeye başlamıştı. Hemen ardından enstitünün girişinde Pankrat'ın sesi duyuldu. Profesör bu sese pek aldırmaz etmedi, sonra başını masadan kaldırdı ve mırıldanmaya başladı:

“Duyuyor musun, çılgına dönmüşler... Ben şimdi ne yapacağım?”

Sonra tekrar düşünmeye başladı, ama dikkatini dağıtacak başka şeyler de oluyordu. Enstitünün Gertsen Caddesi'ne açılan demir kapıları korkunç bir şekilde gümbürdemeye başlamıştı. Bütün duvarlar sallanıyordu. O sırada yan odadaki pencerenin camı patladı. Teraryumun içinde uykuya dalmış olan kurbağalar da bir anda vıırlamaya başlamışlardı. Maria Stepanovna ise çığlıklar atıyor ve etrafta deli gibi koşuşturuyordu. Sonra birden

profesörün kolunu yakaladı ve ağlayarak şöyle dedi: “Kaçın, Vladimir İpatieviç, kaçın!”

Profesör döner koltuğundan kalktı ve parmağını sallayarak Stepanovna’ya karşılık verdi, Persikov’un gözleri tıpkı eski halini andırırcasına hiddetle parlıyordu.

“Hiçbir yere gitmiyorum!” dedi. “Saçmalık bu, deli gibi saldırıyorlar... Bütün Moskova çıldırırsa, o zaman nereye gideceğim? Bu yüzden lütfen bağırmayı kes. Bunların benimle derdi ne? Pankrat!!” diye bağırdı, düğmeye basarak.

Persikov, Pankrat’tan muhtemelen hiç hoşlanmadığı bu kargaşayı bitirmesini istemişti, ama artık Pankrat’ın elinden de bir şey gelmiyordu. Enstitü kapılarının aniden açılmasıyla birlikte dışarıdaki gürültü kesildi ve silah sesleri gelmeye başladı. Enstitünün her yerinde çığlıklar ve cam sesleri yankılanıyordu. Maria Stepanovna, Persikov’u kolundan yakalayıp başka bir yere doğru sürüklemeye çalışıyordu, ama Persikov ondan kurtulmayı başarmış ve koridora doğru yürümeye başlamıştı, üzerinde hala beyaz ceketi vardı.

“Evet?” dedi. Enstitünün kapıları aniden açılmıştı ve Persikov’un kapının eşiğinde gördüğü ilk şey, sol kolunda kırmızı şerit ve yıldız bulunan bir subayın sırtıydı. Tabancasıyla ateş ederken, bir yandan da üzerine doğru gelen kalabalığı engellemeye çalışıyordu. Sonra Persikov’a döndü ve bağırmaya başladı:

“Kaçın profesör, artık yapabileceğim hiçbir şey kalmadı.”

Maria Stepanovna’nın çığlıklarıyla, subayın cümleleri birbirine karışmıştı. Subay tıpkı beyaz bir heykel gibi dikilen Persikov’u koşarak geçti ve diğer köşeden dönerek,

karanlıkta gözden kayboldu. İnsanlar kapılara doğru koşuyor ve öfkeyle bağırıyorlardı:

“Vurun! Öldürün...”

“Canı!!”

“Yılanları serbest bıraktı!”

Öfkeli yüzler ve yırtık pırtık kıyafetler koridora akın etmeye başlamıştı. Silahlar patlıyor, sopalar havada uçuşuyordu. Persikov geri çekildi ve Maria Stepanovna’nın korku içinde yerde, dizlerinin üstünde durduğu laboratuvara girerek kapıyı kapattı ve tıpkı çarmıha gerilmiş gibi kollarını açtı... Kalabalığın içeriye girmesini istemiyordu ve öfkeyle bağırmaya başladı:

“Bu tam anlamıyla delilik... tıpkı vahşi hayvanlar gibi davranıyorsunuz. Benden ne istiyorsunuz?” Adeta kükrüyordu: “Defolun! Pankrat, bunları dışarıya at!”

Fakat, artık Pankrat da bir şey yapabilecek durumda değildi. Kafası ezilmiş, paramparça olmuştu. Koridorun ortasında yerde, hareketsizce yatıyor ve ayaklar altında çiğneniyordu. Adeta çılgına dönmüş kalabalık, dışarıdaki silah seslerine aldırmadan Pankrat’ın üzerinden geçmeye devam ediyordu.

O sırada yırtık pırtık bir tişört ve ceket giymiş, çarpık bacaklı, kısa boylu bir adam kalabalığın arasından fırladı ve elindeki sopayla profesöre korkunç bir darbe indirerek, kafasını paramparça etti. Persikov kendinden geçmişti ve yavaş yavaş yan tarafına doğru düşmeye başladı. Son sözleri belli belirsiz duyulmuştu:

“Pankrat... Pankrat...”

Hiçbir suçu olmayan Maria Stepanovna da öldürülmüş ve laboratuvarda paramparça edilmişti. Çıldırılmış kalabalık kurbağaları öldürdükten sonra bölmeyi ve teraryumu da ortadan kaldırmış, cam masa ve projektörleri de paramparça etmişti. Bir saat sonra, cesetlerle dolu enstitü alevler içinde yanıyordu ve etrafı silahlı askerlerle çevrilmişti. İtfaiye içeriden alevler yükseldikçe, yangın musluğundan çektiği suyu pencerelere doğru püskürtüyordu.

Bölüm 12

Tanrı'nın Dondurucu Makinesi

1928 yılının 19 Ağustos akşamında en yaşlı insanların bile hatırlamadığı, eşi benzeri görülmemiş bir soğuk yaşanıyordu. Bu dondurucu soğuk eksi on sekiz dereceye ulaşarak iki gün boyunca devam etti. Paniğe kapılan Moskovalılar tüm kapı ve pencereleri kapatmışlardı. Ancak üçüncü günün sonunda, insanlar bu dondurucu soğuğun, aslında başkenti ve felaketin etkisi altında kalan tüm bölgeleri kurtardığını fark etmişlerdi. Mozhaysk civarındaki süvariler, askerlerinin üçte birini kaybetmiş ve yenilginin eşiğine gelmişlerdi. Zehirli gaz püskürten hava filoları da Moskova'nın batısından, güneye ve güney batısına doğru yarım daire şeklinde ilerleyen sürüngenleri durdurmayı başaramamıştı.

Dondurucu soğuk sürüngenlerin sonunu getirmişti. Korkunç yaratıklar iki gün boyunca devam eden, eksi on sekiz derecelik soğuya daha fazla dayanamamışlardı. Ağustos ayının son haftasında ise, soğuk hava tüm ağaçların

yapraklarını hırpalayarak ve ardında yağış bırakarak şehri terk etmişti. Felaket sona ermişti. Ormanlar, tarlalar ve tüm bataklıklar hala rengârenk yumurtalarla doluydu, bunlardan bazıları Rokk'un anlaşılmaz bir şekilde ortadan kaybolan, garip desenli yumurtalarıydı, ama bunlar son derece zararsızdı. Ölülerdi, içlerindeki embriyolar yok olmuştu.

Yaşanan felaketten uzun bir süre sonra, çok geniş bir alan hala Gertsen Caddesi'ndeki dâhinin gözleri önünde gizemli ışık huzmesiyle hayat bulan timsah ve yılan cesetleriyle kaplıydı, ama bunlar artık tehlikeli değildi. Sıcak, kokuşmuş tropik bataklıkların tehlikeli yaratıkları üç şehrin üzerine de korkunç bir koku bırakarak iki gün içerisinde yok olmuşlardı.

Geride kalan sürüngen ve insan cesetleri ise salgın hastalıklara sebep olmuştu. Ordu uzun süredir bununla mücadele ediyordu, ama artık zehirli gaz püskürtmüyor; toprağı temizlemek için patlayıcı maddeler, parafin tankları ve hortumlar kullanıyordu. 1929 yılının bahar aylarına kadar her şey bitmiş, temizlik tamamlanmıştı.

* * *

Ve 1929 yılının bahar aylarında Moskova titrek ışıklarıyla yeniden parıldıyor ve yine eskiden olduğu gibi, arabaların, otobüslerin sesleri duyuluyordu. Ay, Kurtarıcı İsa'nın Kilisesi üzerinde adeta ipile asılmış gibi duruyordu. İki ilginç hikâyenin yaşandığı enstitü ise 1928 yılının ağustos ayında yanarak kül olmuştu. Yeni bir zooloji enstitüsü inşa edilmiş ve yönetimi saygın doçent Ivanov'a verilmişti, Persikov artık yoktu. Bir daha hiç kimse onun

kıvrılmış parmağını göremeyecek ve tiz, cırtlak sesini duyamayacaktı.

Bütün dünya ışık huzmesi ve 1928 yılında yaşanan felaket hakkında uzun bir süre konuşmaya ve yazmaya devam etti, fakat daha sonra Vladimir İpatieviç Persikov'un adı da tıpkı bir nisan akşamında keşfettiği ışık huzmesi gibi yavaş yavaş unutulmaya başlamıştı. Işık huzmesine gelince, nazik beyefendi Profesör Pyotr Stepanoviç Ivanov defalarca denemesine rağmen, o dahil hiç kimse bir daha bu ışık huzmesini oluşturmayı başaramadı. İlk bölme Persikov'un öldürüldüğü gece yaşanan kargaşada paramparça edilmişti. Diğer üç bölme ise Nikolskoye'deki Devlet Çiftliği'ne hava filolarıyla yapılan saldırı sırasında yanmış ve onarılmasının imkânsız olduğu kanıtlanmıştı. Lenslerin, yansıyan ışık huzmesiyle birleşimi ne kadar kolay olsa da, Ivanov'un tüm çabalarına rağmen tekrar oluşturabilmek mümkün olmadı. Açıkça anlaşılıyordu ki, bunu başarmak için bilginin de ötesinde özel bir şeyler gerekiyordu, ona da tüm dünyada sadece bir kişi sahipti – Vladimir İpatieviç Persikov.

Moskova, Ekim 1924

ÖLÜMCÜL YUMURTALAR

M. A. BULGAKOV

1917 Rus Sosyalist Devrimini izleyen çalkantılı yıllarda, parlak ve eksantrik zoolog Persikov canlı organizmaların boyutlarını ve üreme hızını artıracak inanılmaz bir ışın keşfeder. Bu sırada da gizemli bir veba Sovyet Cumhuriyetlerinde tüm tavukların ölümüne neden olmaktadır. Hükümet kanatlı hayvan sektörünü yeniden canlandırabilmek için Persikov'un bu denenmemiş buluşunu kamulaştırır, ama korkunç bir karışıklık hızla tüm dünyayı tehdit edebilecek bir felakete yol açacaktır.

Kahramanımız Persikov ile Lenin arasında karakteristik benzerliklerin, Stalin'in Bulgakov'u feci bir yalnızlığa itmesinde büyük rolü olduğunu da düşünürsek; "Usta İle Margarita" ve "Köpek Kalbi"nin yazarı tarafından H.G. Wells'in meşhur romanı "*The Food of the Gods and How It Came to Earth*"den ilham alarak kaleme alınan Ölümçül Yumurtalar, Sovyet Devrimi üzerine parlak bir hiciv, dokunaklı bir roman.

dedalus

roman: yedi

www.dedaluskitap.com

